



ENERJİ MÜPTELALİĞİ VE...

ABD, dünya nüfusunun yüzde 6'sıyla günümüzde dünya enerjisinin üçte birinden fazlasını tüketiyor...

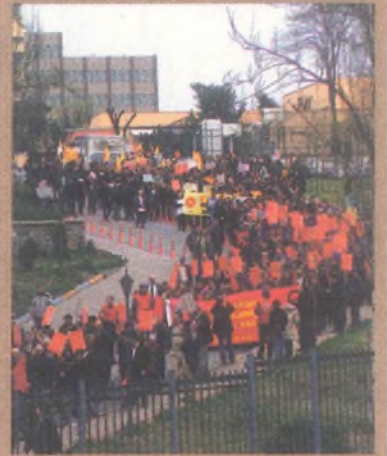
30.SAYFA **MEBRUKE BAYRAM**



ZAP VADİSİ

2007'nin Kasım-Aralık aylarında neredeyse gün be gün sürekli yapılan ABD-TC görüşmeleri sonrasında, ne olduysa oldu...

4.SAYFA **ALP AYDIN**



İŞÇİ SINIFI HAREKETE GEÇİYOR

AKP iktidarı, halkın, kapitalizm sosyalizmin tehdidi altındayken elde ettiği kazanımları ortadan kaldırmaya kararlı gözüküyor.

3.SAYFA **B. AKPOLAT**

1 MAYIS'TA DEVİRİMCİ KARARLILIK

Türkiye'nin politik gündemini son yıllarda laiklik-antilaiklik tartışmaları, muhtıra ve darbe girişimleri, Ergenekon gibi devletle bağlantılı gizli örgütler vb. konular işgal ediyor.

Bütün bu tartışmaların arkasında ise egemen blok içindeki iktidar paylaşım savaşı yatıyor. İktidarı elinde tutan Ordu merkezli devletçi güçlerle, yeni palazlanan sermayeyi temsil eden AKP hükümeti birbirleriyle çatışıyor. Ama aynı güçler işçi ve emekçileri daha fazla sömürme, Kürtlere yönelik inkar ve imha politikasını sürdürme, toplumu boyunduruk altında tutma konusunda tam bir mutabakat içinde davranıyor.

Yıllardır yukarıda kopan bütün bu kavgalar emekçi kitlenin yarattığı değerler üzerinden ve onların sırtından yürütülürken, işçi ve emekçiler genel olarak sessiz ve hareketsizdi.

Ama artık bu sessizliğin bozulmaya, hareketsizliğin kırılmaya başladığına dair güçlü belirtiler görülüyor. İşçi sınıfı son bir yıldır ekonomik-demokratik hakları için daha aktif bir eylemlilik sürecine girdi. Havacılık ve tekstil sektöründe onbinlerce sendikali işçinin grevi göze alması, ardından 26 bin Telekom işçisi-

nin greve çıkması, Novamed'li kadın işçilerin grev başarısı, tersane grevinin yapılması, yüzlerce işyerinde yasal grevlerin ve fiili direnişlerin yürütülmesi... Ardından, SSGSS yasasına karşı yüzbinlerce işçi ve emekçinin kitlesel ve ülke çapında iş bırakma eylemleri, onbinlerce kişilik mitingler gerçekleştirilmesi bu sürecin önemli adımlarıdır.

Bu işaretler gösteriyor ki, işçi sınıfı ve emekçi kitleler, muazzam güçleriyle ağır ağır siyaset sahnesine çıkıyor, gücünün farkına varıyor ve kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda kendi cephesini adım adım kuruyor.

İşçi sınıfı 1 Mayıs'ta Türkiye'nin dörtbir yanında kitleler halinde meydanları doldururken, tabandan gelen baskılar sendikaları daha militan davranmaya zorladı. İşçiler devrimci güçlerle birlikte polis barikatlarına yüklendi. Evet, Taksim Meydanı'na girilemedi ama Taksim çevresindeki tüm alanlarla sokaklara çatışarak, sloganlarla girildi.

Gerek son 1 yıllık gelişmeler gerekse 1 Mayıs 2008, sınıfın mücadelesinde yeni bir aşamaya işaret ediyor.



AKP VE ORDU BARIŞI MI?
Egemen blokta, AKP ve Ordu arasındaki çatışmanın...

4. SAYFA **ALP AYDIN**



İŞÇİ HAREKETİ VE...
Kapitalist dünya ekonomisinin 1970'lerden beri...

8. SAYFA **ALP AYDIN**



GAZZE'DE AMBARGO...
ABD başkanı George W. Bush Ocak ayında ve başkan...

23. SAYFA **SEMIH GÖKÇE**



VAMOS BIEN!
20. yüzyılın en önemli devrimcilerinden biri, ABD'nin...

20. SAYFA **ÖZGÜR SEVGİ GÖRAL**



TÜRBANA DEĞİL...
Türban tartışmasında düşülebi-
lecek en kötü zemin ülkenin...

10. SAYFA **TUNCAY YILMAZ**

BU SAYIDA

İşçi sınıfı harekete geçiyor B. Akpolat	3
AKP ve Ordu barıştı mı? Alp Aydın	4
Zap vadisi Alp Aydın	6
Fethulah Hoca AKP ve Kürtler	7
İşçi hareketi ve komünistler Alp Aydın	8
Başörtüsü yasağı 12 Eylül'den kalma Halit Elçi	9
Türbana değil, inançlara özgürlük Tuncay Yılmaz	10
Aleviler Hızır Paşa sofrasına oturmadı H. Arıkuşu	12
Türkiye kapitalizmi ve sermaye ihracı Özgür Öztürk	14
Chavez sola hamle yapıyor Toplumsal Özgürlük	18
Vamos Bien! Özgür Sevgi Göral	20
Pakistan'da yeni dönem N. Ergüneş	21
Irak'ta yoksul şiiiler direniyor Halit Elçi	22
Gazze'ye ambargo: ölüm ve sefalet Semih Gökçe	23
ABD'ye ve İsrail'e karşı Hizbullah'la ittifak yapıyoruz Saadallah el Mazraani	24
SSGSS'ye karşı direniş sürecektir B. Akpolat	26
Artık her eylem, her direniş bir manifestodur Volkan Yaraşır	27
AKP'nin kadın istihdamına yaklaşımı Eser Sandıkçı	28
Yeniden birlikte F. Çay	29
Enerji müptelalığı ve nükleer macera Mebruke Bayram	30
GENÇ-SEN Umut Kocagöz	32

EDİTÖRDEN

1 MAYIS VE SINIF SAVAŞI

1 Mayıs, sınıf savaşı gerçeğinin herkes tarafından görüldüğü, gerçek bir işçi bayramı oldu.

Her senekinden çok daha fazla işçi, birçok şehirde alanları doldurdu. Ama, hepsinden önemlisi, İstanbul'da yaşananlar, sınıf savaşı gerçekliğini, sanki kendiliğinden akıp gidiyormuş gibi görünen toplumsal yaşamı en derininde belirleyen o temel ve uzlaşmaz çelişkiyi, tüm çıplaklığıyla gün yüzüne çıkarıverdi.

Öte yandan, ellerinde Che'nin, Deniz'in ve Mahir'in resimlerini taşıyan binlerce liseli ve dershaneli genç, alanlara neşe, irade ve moral yükledi. Toplumsal muhalefetin gençlik eksenini de, 1 Mayıs'ta kendini açığa vurdu.

Kalıcı ve toplumsallaşmış haliyle 1987-90 döneminde yükselen işçi hareketi, 90 Zonguldak direnişinden sonra geri çekildi. Zaman zaman cılız çıkışlarla varolabilen işçi hareketindeki zayıflama, burjuvaziye sınıf mücadelesinin üstünü örtme fırsatını verdi. Sınıflar ve hele onlar arasındaki uzlaşmaz savaş, toplumsal hafızada neredeyse unutuldu. Herkes, büyüme, ihracat, milli gelir, şirket kârları vb. rakamlarına bakıyor ve toplumsal yaşam, tam da burjuvazinin istediği gibi "ulusal birlik ve beraberlik" yanılısaması ve "aynı gemide olduğumuz" palavrasının hegemonyası altında akıp gidiyordu.

Gazetemizin iç sayfalarında bahsettik; son bir yıldır yeni bir şeyler olmaya başladı. Birbirleriyle tepişen bütün egemen kliklerin ortaklaşa yürüttükleri neo-liberal saldırının yarattığı yoksullaşma ve işsizliğin şiddeti, uzun yıllardır biriken öfkeyi açığa çıkarttı. Orada burada küçüklü büyüklü grev, direniş ve işçi gösterileri istikrarlı bir şekilde kendisine hayat alanı yaratıyor. Ve, sınıf mücadelesi yeniden toplumsallaşmış ve kalıcılaşmış haliyle kendini gösteriyor. Öyle görünüyor ki, işçilerin yenilgili, sessiz ve kendine güvensiz, sermaye ve onun hükümetlerininse kendinden memnun ve emin olduğu karanlık gerici dönem, işçi hareketinin çaktığı kıvılcımlarla aydınlığa boğuluyor.

Taksim'de odaklaşan 1 Mayıs çatışmaları sonrasında liberaller ve hatta bazı devrimci yorumcular diyor ki, "Bu AKP aptal mı? Tam da kapatma davası sırasında, neden işçileri de karşısına alıyor?" Bu "çok akıllı" baylara sormak lazım, AKP kimin partisidir ve ikincisi, Avrupa'dan gelen her açıklamaya olağanüstü hassas kulaklarınız, yükselen işçi hareketinin seslerini duymuyor mu?

AKP hiç de "aptal" değil ve tam da yapması gerekeni yaptı. Elbette, o da, Ordu ile çelişkisinde işçileri kendisine yedekleyecek manevralar yapmak isterdi. Ancak, o bir sermaye partisi ve hiçbir şeyden işçi hareketinden korktuğu kadar korkmaz. Sonradan görme Erdoğan'ın çığlık yaparak ağzından kaçırdığı "Ayaklar baş olursa"

sözünün devamı "kıyamet kopar" diye devam etmez mi?

1 Mayıs devlet terörü, ilkin, henüz yeniden yükselmek için emekleyen işçi hareketinin Taksim'e girerek moral ve güç toplamasını engellemek ve mümkünse henüz zayıfken ezerek bastırma denemesidir. İkincisi, gelecekteki işçi eylemlerini bastırmanın provası yapılmıştır. Ezmeye, korkutmaya, tarikat ağalarının pirincine ununa razı dilenciler haline sokmaya çalışıyorlar. İşçi sınıfından korkuyorlar ve güç gösterisi yapıyorlar.

Peki başardılar mı? Görünen o ki, hayır. Tersine, önümüzdeki ayların sınıf hareketi açısından kimi ipuçlarını 1 Mayıs eylemlerinde gördük. Sınıfın içinde biriken öfke, sokakları ve meydanları doldurdu.

Yeni bir neo-liberal saldırı dalgasını SSGSS yasasını çıkararak başlatan sermaye ve onun hükümeti, hem yenilerini uygulamakta hem de eskilerini sürdürmekte zorlanacaktır. Ve onlar, tıpkı 1 Mayıs'ta olduğu gibi bundan sonra da, bırakınız bazı liberallerin umduğu gibi demokrasiyi kurumsallaştırmak, yükselen işçi hareketini geri püskürtebilmek için, varolan kimi demokratik hakları da kısmaya ve polisiye bir rejimi kurumsallaştırmaya çalışacaklardır. Kapitalizmin derinleşen küresel krizi onların korkularını ve saldırganlıklarını arttırıyor.

Ancak, bir kez ayağa kalkan işçi sınıfını sırf polis terörüyle durduracaklarını sanıyorlarsa, yanılıyorlar. İşçi hareketi, neo-liberal saldırıyı geri püskürtecek, kirli entrikalarla yürütülen burjuva politikalarını demokratik basınla silkeleyecek, olası bir demokratik halk iktidarının zeminini oluşturacak bir kapasiteye sahiptir. Yeter ki, sınıf bilinçli öncü işçiler, o kapasiteyi açığa çıkarmayı beceribilsin. İşçi hareketi, varolan ve uzun yıllardır alışkanlık haline dönüşen egemen toplumsal statüleri, alışkanlıkları, dengeleri ve bakış açılarını darmadağın ederek işe başlayacak ve kendi mantığını ve rasyonalitesini varolana dayatacaktır.

1987-90 döneminde, egemenlerin en çok korktuğu şey, bir Botan-Zonguldak/Kürt-İşçi dayanışmasıydı. O dayanışmanın, iktidar şatolarını ve sömürü ve zulüm düzenlerini paramparça edeceğini iyi biliyorlardı. Şimdi gene en çok ondan, Newroz-1 Mayıs/Diyarbakır-İstanbul dayanışma ekseninden korkuyorlar. İşte, görev, tam da bu korkularını başlarına geçirmektir.

Sınıf bilinçli öncü işçiler, yeniden yükseliş denemeleri yapan ve 1 Mayıs'ta bu hareketini bir kez daha gösteren işçi hareketine tüm hassaslığıyla yoğunlaşırken ve onun yükseliş denemesinin kalıcılaşması için seferber olurken, yoksul ve mazlum Kürt halkının uzattığı "barış" elini sınıksız tutmakta tereddüt etmemelidir. İşçi hareketi, şovenizmin panzehiridir. Yeter ki o potansiyeli açığa çıkaracak usta ve kararlı hamleler yapılabilirsin.

ÖLÜMDEN ÖNCE *

Acımasız, dizginaz bir kavga bu
Başsız, sonsuz, destansı
Bir başkası dolduracak senden boşalan safı
Burada tek adam hesabı olur mu?..

Kurşuna diziliş; çürüyüş sonra...
Her şey yalın, mantıksal, yaşamak gibi.
Fakat birlikte olacağız büyük fırtınada
Halkım, çünkü sevdiğim seni...

Nikola Vaptsarov

Vaptsarov bu şiirini idam edildiği gün yazmış ve idam mangasının önüne çıkmadan yoldaşlarına ulaştırmıştır.

TOPLUMSAL ÖZGÜRLÜK

TOPLUMSAL ÖZGÜRLÜK PLATFORMU GAZETESİ

Yerel Süreli Yayın ISSN: 1304-6519 Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Hasip Erkan Gökber Yayın Kurulu: Halit Elçi, Oğuzhan Kayserilioğlu, Hikmet Sarıoğlu, Mete Gönültaş, Faruk Beskisiz, N. Ergüneş
Teknik Sorumlu: Hamit Eren Osmanağaoğlu

Hesap no- TL: Hasip Erkan Gökber İş Bankası 1042 634946 Euro: Hasip Erkan Gökber İş Bankası 1042 015 6270

Yurtdışı satış fiyatı: 3 Euro Baskı: EZGİ Matbaacılık Sanayi caddesi Altay Sok. No:10 Çobançeşme YENİBOSNA-İSTANBUL (0212 452 23 02)

Sıraşelvililer Cad. Billurcu Sok. No: 3/8 34433
Beyoğlu- İstanbul Tel: 0212 243 81 51
e-mail: iletisim@toplumsalozguruluk.com

Görev: Sınıfın siyasal hareketini yaratmak

İŞÇİ SINIFI HAREKETE GEÇİYOR

Kavel, 15-16 Haziran, DGM, Profilo, Tariş direnişlerinin yaratıcısı Türkiye işçi sınıfı, kapitalist sınıfın karşısına bir sınıf olarak çıkarsa Türkiye siyasetindeki tüm taşlar yerinden oynayacaktır. Artan bu grev ve direnişlerin siyasal bir işçi hareketinin ortaya çıkmasına hizmet edebilmesi için sosyalistlerin de boylu boyunca sınıf çalışmasına yönelmesi, siyasetinin eksenine işçi sınıfını koyması gerekiyor.

B. AKPOLAT

Türkiye kapitalizmi, dünya kapitalizmiyle bütünleşme sürecini yaşıyor. Sermaye sınıfının sözcülerinin yeniden-yapılandırma, demokratikleşme, yerelleşme gibi adlar taktığı bu dönem, esasta emekçilerin kazanılmış haklarına yönelik saldırıların pervasızca gerçekleştirilmesinden başka bir anlam taşıyor.

AKP'nin sadece iş yasası ve kamu hizmetlerinin tasfiyesi ile ilgili plânladıkları bile, örgütlü bir toplumda hükümetin alaşağı olmasına yeterdi. Çalışma yaşamını işçiler açısından yüz elli yıl geriye götüren, esnek çalışmayı yasallaştırarak yeni bir tür köleliği dayatan 4857 sayılı İş Yasası, sendika bürokrasisinin de katkısıyla hiçbir ciddi direnişle karşılaşmadan Meclis'ten geçti. Cumhuriyet tarihinin en fazla grevi AKP hükümeti döneminde -erteleme adı altında- yasaklandı. Yasaklamanın da ötesinde "grev, direniş gibi kavramlar 70'lerde kaldı" denilerek işçi sınıfı hareketinin üzerinde bir gerici liberal hegemonya kuruldu.

Bu hegemonya Türkiye'nin özellikle 28 Şubat'tan bu yana neredeyse siyasetini belirleyip yönetir hale gelen laik-antilaik, ordu-hükümet gerilimleriyle de birleşince, artık işçi sınıfının ve çıkarlarının siyasette adı duyulmaz hale geldi.

Birbiri ardına çıkan saldırı yasalarına güçlü işçi direnişleriyle tepkiler üretil-

meyince, zaten moda olan işçi sınıfından kaçış, iyice sola nüfuz eder hale geldi. AKP'yi çeşitli süreçlerde desteklemeye kadar varan politikalar, işçi sınıfının çıkarları pusulası şaşınca, normal sayılır oldu.

Bu sürecin içinde, hükümet, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası yasasını 2006'nın Haziran'ında tereyağından kıl çeker gibi çıkartıverdi.

İşçiler üzerindeki ölü toprağı atılıyor

Köpeksiz köyde değneksiz gezmenin verdiği rahatlık içindeki hükümet, yeni saldırılar için kollarını sıvadı. Ancak, 2007 yılının diğer yıllar gibi olmayacağı Mart ayında belli oldu. Mersin Serbest Bölge cehenneminde 35 işyerinden 2000 işçi, 17 Mart'tan başlayarak, ağır çalışma koşullarının düzeltilmesi ve yasal haklarının verilmesi talebiyle bir hafta boyunca kitlesel düzeyde süren bölgesel bir direniş gerçekleştirdiler.

Ardından çok kararlı bir mücadeleyle Taksim Meydanı'na giren işçi ve emekçiler, 1977 1 Mayıs'ını 30 yıl sonra layıkıyla selamladılar.

2007'nin özellikle ikinci yarısından itibaren işçi sınıfı onlarca grev ve direnişle üzerindeki ölü toprağını atmaya başladı. Antalya'da Novamed, Mersin'de SCT Turbo Filtre, Diyarbakır'da Akyıl

gibi uzun soluklu grevler; Çorlu'da Sanovel, Gebze'de Dosteller, İzmit'te Beksa, İstanbul'da Dandy, Bursa'da Renault gibi direnişler yaşandı. Novamed grevi 447, SCT Turbo grevi ise 742 gün sonra patronların sendikayla anlaşmayı kabul etmesiyle, başarıyla sonuçlandı.

Türk Hava Yolları'nda ve tekstil sektöründe alınan grev kararları ve ardından faşist bir yönetime sahip olmasına rağmen Haber-İş Sendikası'nın Türk Telekom'daki 26 bin işçiyi ilgilendiren ve 45 gün süren grevleri işçi sınıfının grev silahını ve okulunu tekrar hatırlamasına yol açtı. Grevin eskilerde kaldığı lafı artık eskisi kadar kolay edilemez oldu.

Ardından Tuzla tersanelerinde iş cinayetlerine karşı iki günlük fiili greve ka-

2007'nin özellikle ikinci yarısından itibaren işçi sınıfı onlarca grev ve direnişle üzerindeki ölü toprağını atmaya başladı. Türk Hava Yolları'nda ve tekstil sektöründe alınan grev kararları ve ardından Türk Telekom'da Haber-İş Sendikası'nın 26 bin işçiyi ilgilendiren ve 45 gün süren grevleri işçi sınıfının grev silahını tekrar hatırlamasına yol açtı. Antalya'da Novamed, Mersin'de SCT Turbo Filtre, Diyarbakır'da Akyıl gibi uzun soluklu grevler; Çorlu'da Sanovel, Gebze'de Dosteller, İzmit'te Beksa, İstanbul'da Dandy, Bursa'da Renault gibi direnişler yaşandı. Novamed grevi 447, SCT Turbo grevi ise 742 gün sonra patronların sendikayla anlaşmayı kabul etmesiyle, başarıyla sonuçlandı.

dar varan eylemler, Tekel'de özelleştirmeye karşı direniş ve eylemler; Yörsan, İzmit Kalibre Boru, İstanbul Sefaköy'de Güven Elektrik, İzmir Akdeniz Nakliyat Kargo, Dimes'in Tokat ve İzmir Kemalpaşa fabrikalarında, İstanbul Küçükköy'de İlbek Tekstil'de sendikalaşma mücadeleleri ve işten atılmalara karşı direnişler artık işçi sınıfının içindeki örgütlenme ve direniş iradesinin çok güçlendiğini gösteriyordu.

İşçi sınıfı sokağa çıkıyor

İşçi sınıfının kılıcını kınından çıkarmaya başladığı bu dönemde, hükümet, Anayasa Mahkemesi tarafından bazı maddeleri iptal edilen SSGSS'yi tekrar Meclis'e getirdi. SSGSS'ye karşı yapılan 14 Mart'taki iki saatlik iş bırakma eylemi bir genel grev provası havasında geçti. Ülke çapında yüz binlerce emekçi iş bırakırken birçok yerde de büyük katılımlı sokak yürüyüşleri yapıldı. 1 ve 6 Nisan eylemleri de gene kitlesel katılımlarla gerçekleşti.

DİSK ve KESK'in öncülük ettiği, Türk-İş yönetiminin katılmayacağını açıkladığı bu eylemlere, Türk-İş'e bağlı ondan fazla sendika kitlesel olarak katıldı. Aynı Türk-İş, tabanındaki hareketlilik sonucunda 1 Mayıs'ın Taksim Meydanı'nda kutlanması için DİSK VE KESK ile ortak basın açıklaması yapmak zorunda kaldı.

Kavel, 15-16 Haziran, DGM, Profilo, Tariş direnişlerinin yaratıcısı Türkiye işçi sınıfı, kapitalist sınıfın karşısına bir sınıf olarak çıkarsa Türkiye siyasetindeki tüm taşlar yerinden oynayacaktır. Artan bu grev ve direnişlerin siyasal bir işçi hareketinin ortaya çıkmasına hizmet edebilmesi için sosyalistlerin de boylu boyunca sınıf çalışmasına yönelmesi, siyasetinin eksenine işçi sınıfını koyması gerekiyor. Böylesi bir döneme denk gelen 1 Mayıs da her zamankinden ayrı bir önem taşıyordu. Ve 2008 1 Mayıs'ı sınıf hareketindeki canlanmayı yansıtan yoğun işçi katılımıyla yaşandı. Hareket devam ediyor ve siyasallaşmanın ilk adımlarını atıyor. Sınıf bilinçli öncü işçiler, daha yoğun çalışmak ve daha üretli olmak zorunda.



Bazı devrimci analizcilerin yaptığı tespit doğru mu?

AKP-Ordu çatışmasının bittiğini, kalıcı ve çatışmasız yeni bir iktidar bloğunun oluştuğunu saptayabilir miyiz?

AKP VE ORDU BARIŞTI MI?

Çatışan taraflar sistemin politik aktörleri olunca, çatışmaların kaderi de sistemin rasyonelleri/çıkarları tarafından belirleniyor. Çatışma, sermayenin somut-tarihsel hareketinin önünü tıkamadığı sürece yaşanabilir ama bir tıkanma oluşur ve tehlikeli seviyelere yükselirse, çatışanlar hizaya girmeye zorlanacaklardır. Zaten şimdi de öyle oluyor. Ancak, uzlaşma geçicidir. Çatışan taraflar olarak Ordu ve AKP'nin tarihsel derinlikleri, onları sürekli yeniden çatışmaya zorlayacaktır.

ALP AYDIN

Egemen blokta, AKP ve Ordu arasında yaşanan iç çatışmanın, son dönemde farklılaştığını ve bir elleriyle yumruklarırken ötekiyle tokalaşmaya başladıklarını önceki sayımızda belirtmiştik. Dolmabahçe Sarayı'ndaki gizemli buluşmayla başlayan ve Kasım-Aralık aylarında ABD ile yapılan görüşmeler sonrasında belirginleşen bu yeni gelişme, Zap harekâtı sonrasında, neredeyse CHP ve MHP'ye karşı AKP-Ordu ortaklaşması görünümü verecek kadar kendini güçlendirdi.

Peki, bazı devrimci analizcilerin yaptığı tespit doğru mu? AKP-Ordu çatışmasının bittiğini, kalıcı ve çatışmasız yeni bir iktidar bloğunun oluştuğunu saptayabilir miyiz? Ordu ve sermaye (onun güncel temsilcisi olarak AKP) zaten ortak bir egemen bloğun içindeler. Ve ama, sürekli çatışma içindeler. Bu çatışmanın bitmesi, egemen bloğun istikrar kazanarak yeni bir konuma sıçradığı anlamına gelir. Durum, gerçekten böyle mi?

Böyle bir tespit oldukça abartılı olacaktır. Hemen belirtmeliyiz ki, ABD ve TÜSİAD'ın zorlamasıyla oluşan "konjonktürel uzlaşma", tarafların tarihsel derinliği tarafından sürekli zorlanacaktır ve üstelik sırf güncellik düzeyinde bile kalıcılık katsayısı henüz düşüktür. Öte yandan, tarafların en uzlaştıkları momentte bile "savaşı" devam ettirdikleri, AKP'nin "türban" ve Ordu merkezli odağın "kapatma davası" hamlelerinden açıkça görülmektedir.

0 halde, neler oluyor?

Hemen belirtelim ki, egemenler arasındaki çatışma, sadece politik düzlemde yürüyor ve iktidarın nasıl paylaşılacağı noktasında odaklanıyor. Kapitalist sistem ve egemen sermayenin hareketinin güçlendirilmesinde, iki taraf da birbirinden ateşli. Özelleştirmeler ve sosyal hakların tasfiyesinde tam bir ortaklık içindeler. Küresel sistemden, başta borç-faiz cehennemi döngüselliklerinin aksatmadan sürdürülmesi olmak üzere, gelen bütün talepleri tam bir "uşak" kimliğiyle emir kabul ediyorlar. Yerli

sermayenin talepleri karşısında da "uşak" kimliğini gösteriyorlar.

Ve zaten, her ikisi de sistemin içinde olan bu politik güçlerden başkası beklenmez. Sisteme uşaklıkta birbirleriyle yarışırken, onun hangi politik rejimle yürüyeceği ve kimin iktidarda hangi payı alacağı noktasında çatışıyorlar.

İşte, çatışanlar sistemin politik aktörleri olunca, çatışmanın kaderi de sistemin rasyonelleri/çıkarlarınca belirleniyor. Çatışma, sermayenin somut-tarihsel hareketini tıkamadığı sürece yaşanabilir. Ancak, bir tıkanma oluşup tehlikeli seviyelere yükselirse, çatışanlar hizaya girmeye zorlanacaklardır.

Her ikisi de sistem içi olan siyasal odaklar olarak Ordu ve AKP, birbirleriyle çatışırken, toplumsal alanda kendi cepheleri için yarattıkları kitle desteğini sürekli genişlettiler. Ve öyle oldu ki, iki cephenin etrafında oluşan ve sistemin kendisine yönelik eleştirileri tümüyle bastıran ve neredeyse sistemi sorgulanmaz kılan bir politik kargaşa ortamı ülkeyi belirledi. Politik rejim gerilse de, kapitalist sistem toplumsal eleştirinin nesnesi olmaktan kurtuldu ve sanki doğal bir olguymuş gibi toplumsal bilince derinlemesine nüfuz etti.

Evet, çatışma bir risk oluşturuyordu ama, sistemin toplumsallaşması açısından oldukça güçlü ivmeler veriyordu ve çok ihtiyaç duyduğu bir zaman aralığını da, sisteme kazandırıyor.

Ancak, tarafların karşılıklı hamlelerinin düzeyi yükselip sertliği arttıkça, politik rejimde çözülme ve sermayenin hareketinin güvence talebini karşılayamayan bir durum egemen olmaya başladı. O noktada, ABD ve TÜSİAD müdahale ederek, çatışan tarafları sistemin çıkarları doğrultusunda uzlaşmaya zorladılar. Dolmabahçe'deki görüşmeyle başlayan süreç, ABD'nin devreye girdiği Kasım-Aralık toplantılarıyla devam etti. Sonuçta, sistemin politik temsilcileri olan Ordu ve AKP, sistem tarafından gemplendi ve bir uzlaşma içine girdiler.

Ancak, uzlaşma geçicidir. Çatışan taraflar olarak Ordu ve AKP'nin tarihsel derinlikleri, onları sürekli olarak yeniden çatışmaya zorlayacaktır. Öte yandan, güncel gelişmeler de, tarafları her an yeni tutumlar belirlemeye zorluyor ve o tutumların farklılığı da var olan uzlaşmayı sürekli riske sokuyor.

Evet sermaye, "kadir-i mutlak" bir tanrı değildir; hayatı bütünüyle kontrol edemez.

Ordu ile uzlaşan, 22 Temmuz seçimlerini ezici çoğunlukla kazanan, Gül'ü cumhurbaşkanı seçtirerek Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, YÖK, Danıştay gibi devletin kilit kurumlarına hakim olma imkanını kazanan AKP, öyle anlaşılıyor ki, "zafer sarhoşluğu" içine düştü.

Ordu ile uzlaşan, 22 Temmuz seçimlerini ezici çoğunlukla kazanan, Gül'ü cumhurbaşkanı seçtirerek Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, YÖK, Danıştay gibi devletin kilit kurumlarına hakim olma imkanını kazanan AKP, öyle anlaşılıyor ki, "zafer sarhoşluğu" içine düştü.





Uzlaşma bozuluyor mu?

Neredeyse 1 yıldır devam eden Ordu-
AKP uzlaşması, AKP'nin "türban"
hamlesi ve karşısında Ordu'nun "ka-
patma davası" hamlesiyle riske girdi
ve kendisinin "kalıcı" olmaktan çok
"güncel" bir durum olduğunu gösterdi.

AKP cephesi

Ordu ile uzlaşan, 22 Temmuz seçimle-
rini ezici çoğunlukla kazanan, Gül'ü
cumhurbaşkanı seçtirerek Anayasa
Mahkemesi, Yargıtay, YÖK, Danıştay
gibi devletin kilit kurumlarına hakim
olma imkanını kazanan AKP, öyle anla-
şılıyor ki, "zafer sarhoşluğu" içine düş-
tü.

Kendine güveni artınca gerici-baskıcı
özünü ortaya çıkaran AKP, kendisini
iktidara taşıyan liberal desteği kaybet-
meye başladı. Ve yine, "türban" yasası
ile, "geçici uzlaşma"nın sınırlarını zor-
ladı. Öte yandan, "uzlaşma"nın sınırları
içinde olduğu anlaşılan "Ergenekon
operasyonu"nda atılan yeni adımlar ve
süreç içinde muvazzaf ve emekli su-
bayların da tutuklanma ihtimalinin or-
taya çıkması gerilimi diriltti.

O noktada "kapatma davası" devreye
sokularak AKP zorlanmaya çalışıyor.
Davanın kapatma ile sonuçlanma ihti-
mali düşük değildir. Kapatmayı önle-
meyi hedefleyen Anayasa değişikliği
çabalarının Meclis'ten yeterli oyu al-
ması AKP açısından "cepte" sayılmaz.
Üzerine yüklenen yeni basınç dalgası
bir "ittifak" partisi olan AKP'nin "çat-
lamasına" sebep olabilir ve zaten ra-
kiplerinin bütün hedefi de o ihtimalin
gerçekleşmesi. Türban oylamasında oy

vermediği tahmin edilen 5-6 AKP mil-
letvekilinin varlığı, bünyede çatlağın fi-
lizlendiğini gösteriyor. Son dönemlerde
ortada fazlaca gözüken Abdülatif Şe-
ner, olası çatlağın liderliğine hazırlanı-
yor olabilir.

Ve nihayet, AKP sürekli risk yaratırsa
ve politik güvence ihtiyacını karşılaya-
mayacağı anlaşılırsa, sermaye açısın-
dan da sorgulanmaya başlayabilir. Bır-
kınız TÜSİAD'ı, bizzat AKP'nin kuru-
cu sermaye grupları bile, ulaştıkları
maddi zenginliği riske sokmamanın
yollarını aramaya başlayacaklardır.
Tıpkı önceki tarihsel aşamalarında Er-
bakan-RP çizgisinde yaptıkları gibi.

Ordu cephesi

Nisan muhtırası sonrasında darbe ya-
pamayacağını ve sırf bildiriyle de
AKP'yi geriye püskürtemeyeceğini gö-
ren Ordu, yapılan uzlaşma baskısına
boyun eğdi. Sonra yaşanan 22 Tem-
muz seçim sonuçları da, Ordu yanlısı
iktidar bloğunda moralsizlik yarattı.

Ancak, açıktır ki, Ordu'nun TC içinde-
ki kökleri sağlamdır ve bir seçim yenil-
gisiyle tasfiye edilemeyecek kadar de-
rinlerdedir. AKP ile "uzlaşma" yapan
Ordu'nun, "yıpranma" sürecini durdur-
maya çalıştığı ve "uzlaşma" dönemin-
de "zaman kazanarak" AKP'nin yıpra-
nacağı süreçleri tetikleyeceği anlaşılı-
yor.

Ordu, kendi iktidar alanı içinde olan
ve kısmen kontrol dışına çıktığı anlaşıl-
an ve hatta ABD'ye karşı Rusya ile it-
tifak benzeri sistem açısından "mara-
zi" ve "uçuk" anlayışları gündeme geti-
ren ve aslında doğrudan ABD tarafın-
dan yetiştirilen, Ergenekoncu denilen

kimilerinin üstündeki "korumasını" kıs-
men kaldırdı. Bir "harcama" ve "safra
atma" mı, yoksa "yeniden hizaya sok-
ma" amaçlı mı olduğu henüz anlaşıla-
mayan bu sürecin nereye evrileceği kı-
sa vadede anlaşılacaktır.

AB sürecindeki tıkanma ve AKP'nin
"türban" hamlesi, Ordu merkezli ikti-
dar odağına istediği fırsatı verdi. Şimdi
ise "kapatma davası" süreci içinde se-
çimler sonrasında oldukça havalanan
AKP zorlanacak.

Sonuç

Ordu-AKP arasında yaşanan "uzlaş-
ma", tarafların, sermayenin genel çı-
karları ve ABD'nin acil bölgesel ihti-
yaçları doğrultusunda zorlanmasıyla
elde edilen bir sonuçtur. Kalıcı olma
yeteneği önümüzdeki dönemin gelişme-
lerince zorlanacaktır. Taraflar "uzlaş-
ma" içinde iken bile, birbirlerini düşür-
meye çalışmaktadır.

Öte yandan küresel güçler ve yerli
sermayenin her iki tarafı da aşan baş-
ka seçenekleri devreye sokma ihtimali
de vardır. Türkiye'ye yönelen güçlü
sermaye grupları ve ülkede biriken ser-
maye kütlesi, politik güvence ihtiyacını
karşılama için sürekli devrede olacaktır.
Üstelik bölgedeki gelişmeler de,
Türkiye'nin yönetilmesinin sadece Türk
politik sisteminin yaratabildiği mevcut
yerel egemenlere bırakılmayacağı du-
rumlara gebedir. Önümüzdeki ayların
oldukça çalkantılı geçmeye gebe poli-
tik ortamında ABD-İngiltere-İsrail ek-
seni gittikçe artan oranda devreye gir-
meye çalışacaktır.

20 Nisan 2008

**Ancak, açıktır ki,
Ordu'nun TC içindeki
kökleri sağlamdır ve bir
seçim yenilgisiyle tasfiye
edilemeyecek kadar
derinlerdedir. AKP ile
"uzlaşma" yapan
Ordu'nun, "yıpranma"
sürecini durdurmaya
çalıştığı ve "uzlaşma"
döneminde "zaman
kazanarak" AKP'nin
yıpranacağı süreçleri
tetikleyeceği anlaşılıyor.**

Çözumsuzlüğün tıkanma noktası:

ZAP VADİSİ

Zap vadisi, TC'nin Kürt sorunundaki geleneksel çözümsüzlük politikalarının can verdiği alan olabilir. Çözumsuzlükte ısrar, şimdiden sonra TC'ye inisiyatif kaybettirip PKK'nin önünü açabilir. O sebeple, çözüm yanlısı arayışların fiiliyata dökülmesi ve "mümkün olan en azı" "vererek" sorunu sönmüldürme ve unutturma yolunun denenmesi beklenmelidir. AKP'nin o yöndeki çabaları da, zaten herkesin gözü önünde yaşanıyor.

ALP AYDIN

2007'nin Kasım-Aralık aylarında neredeyse gün be gün süreli yapılan ABD-TC görüşmeleri sonrasında, ne olduysa oldu, ABD tarafından Ordu'ya Güney Kürdistan/Kuzey Irak'ta operasyon yapma "izni" verildi. "İzni" alan TC, önce başta Kandil olmak üzere bölgeyi havadan ağır bombalarla yokladı. Daha sonra kara güçleriyle fiilen bölgeye girdi ve daha yüksek zeminde bir yoklama daha yaptı.

Kandil'e gideceği söylenen Ordu, Zap'ta çakılıp kaldı ve kısa süre sonra aniden oradan da geri çekildi. Zaten sadece Zap'ın hedeflendiği ve zaten kısa sürede çekilmenin önceden saptandığı açıklaması da inandırıcı olmadı.

Daha önceki operasyonlarda Ordu'nun girdiği alanı mümkün olduğunca boşaltan gerillanın, bu sefer geri çekilmediği ve açıkça savunma yaptığı görüldü. Tıpkı bombalamalar sırasında olduğu gibi, kara harekâtı sonrasında da yüzlerce gerillanın öldürüldüğü açıklansa da, PKK kaynaklarının verdiği rakamlar 10 civarında.

Öyle anlaşılıyor ki, Öcalan'ın yakalanmasından sonra yaşanan uzun ateşkes bozulunca yaşanan çatışmalarda ortaya çıkan gerilla savaşında ustalaşma olgusu, Zap operasyonunun da kaderini belirledi. Yüksek tahrip yeteneğine sahip silahlarla yapılan topyekün saldırıya karşı direnildiği ve ek-



si 10-15 civarındaki soğuğa rağmen direnmenin sürdürüldüğü görüldü. Geri çekilen Ordu'ya yapılan ve her iki tarafça da açıklanan gerilla saldırıları ise, çatışmalarda moral gücün kimden yana olduğunu açıkça gösterdi.

TC Ordusuna direnen ve yenilmeyen PKK gerillaları, "yenilmeyen gerilla kazanmıştır" tutumu içinde ve Zap'tan yayılan motivasyon tüm parçalardaki Kürt halkını etkileyerek harekete geçirdi. 2008 Newroz'u, özellikle Diyarbakır ve İstanbul'da, hiç olmadığı kadar kitlesel ve moral gücüyle kutlandı. Kürt halkındaki hareketlenmenin 1 Mayıs'a ve oradan yerel seçimlere ka-

dar sürmesi beklenmelidir. 2008 1 Mayıs'ında öncekilerden çok daha coşkulu ve kitlesel Kürt katılımı olacaktır.

Zap vadisi, TC'nin Kürt sorunundaki geleneksel çözümsüzlük politikalarının can verdiği alan olabilir. Çözumsuzlükte ısrar, şimdiden sonra TC'ye inisiyatif kaybettirip PKK'nin önünü açabilir. O sebeple, çözüm yanlısı arayışların fiiliyata dökülmesi ve "mümkün olan en azı" "vererek" sorunu sönmüldürme ve unutturma yolunun denenmesi beklenmelidir. AKP'nin o yöndeki çabaları da, zaten herkesin gözü önünde yaşanıyor.

22 Nisan 2008

Bombalama ve kara harekâtı "izni" ile birlikte gelen Afganistan'a ek asker talebi, Pakistan'daki olası iç çatışma gerekçesiyle yapılabilecek NATO operasyonunda görev alma, kurulmaya çalışılan İsrail-Hindistan ekseninin bir ucunda konumlanma, Suriye'yi sisteme entegre etmekte rol oynama ve nihayet olası İran hamlesinde şu ya da bu düzeyde destek olma, malum "iznin" faturası olarak belirginleşiyor.

ABD sınır ötesi harekâta "izni" neden ve nasıl verdi?

ABD ve TC arasında olağanüstü sıklaşan ve yoğunlaşan üst düzey askeri-politik görüşmeler, yeni ve önemli bir sürecin oluşturulmaya çalışıldığını gösteriyor. Kürt sorununu da içeren ve ama sadece onunla sınırlı olmayan yeni bir işbirliği ya da ortaklaşmanın inşa edildiğini saptamalıyız.

ABD'nin Irak'ta ve Afganistan'da zorlanmasına rağmen küresel petrol ve doğal gaz üretim-dağıtım coğrafyasını kontrol etmektен vazgeçme lüksünün olmamasının, tezkerenin reddi sonrasında soğuyan ABD-TC ilişkilerini yeniden canlandırdığı görülüyor. Türkiye'de kapitalizmin gelişme düzeyi

ve TC Ordusunun savaş gücü, ABD'nin bölgesel hesapları açısından önemli verilerdir ve bunlardan vazgeçme lüksüne sahip değil.

TC'nin bölgedeki ABD-İngiltere-İsrail eksenine doğru çekildiği ve kimi hamlelerle bu hedefe doğru epey yol alındığı anlaşılıyor. Türkiye, bölgede ABD çıkarlarıyla uyumlu aktif stratejik rol oy-

nama ve bunun karşılığında, ABD merkezli eksenin bölgede yerleşmesi ve kalcılaşmasına destek olma ve hatta o eksenin doğrudan savaşçısı olma görevini yerine getirmeye itiliyor. AKP ve Ordu'nun, sürece ikna oldukları anlaşılıyor.

İşte, Kürt sorunu, Türkiye'yi istenilen konuma yerleştirmek için oldukça zen-

gin fırsatları ABD'ye veriyor. Sorun çözümsüz kaldıkça ve TC köşeye sıkıştıkça, ABD'nin TC içindeki inisiyatifi güçleniyor. Bombalama ve kara harekâtı "izin"leri, yukarıdaki genel tablo içinde gerçek anlamına kavuşuyor.

Peşi sıra gelen, Afganistan'a ek asker talebi, Pakistan'daki olası iç çatışma gerekçesiyle yapılabilecek NATO operasyonunda görev alma, kurulmaya çalışılan İsrail-Hindistan ekseninin bir ucunda konumlanma, Suriye'yi sisteme entegre etmekte rol oynama ve nihayet olası İran hamlesinde şu ya da bu düzeyde destek olma, malum "iznin" faturası olarak belirginleşiyor.

Kürt sorunu, Türkiye'yi istenilen konuma yerleştirmek için oldukça zengin fırsatları ABD'ye veriyor. Sorun çözümsüz kaldıkça ve TC köşeye sıkıştıkça, ABD'nin TC içindeki inisiyatifi güçleniyor.

Ordu vururken Fethullah ve AKP sızıyor

FETHULLAH HOCA, AKP VE KÜRTLER

Askeri operasyonların amaçlarından biri de, gerillayı yenilgiye uğratarak etrafında oluşan ve DTP'de açığa çıkan halk desteğini dağıtmak. Her ne kadar şimdiye dek istenilen sonuca ulaşılamasa da, önümüzdeki dönemde askeri hamlelerin devamı gelecektir.

Ancak, aynı hedefe bir başka yoldan daha ulaşılmaya çalışılıyor. Ankara'da çatışanlardan ordu merkezli iktidar odağı "askeri" metodu uygulanırken, çatışmanın diğer kanadı AKP merkezli iktidar odağı "sivil-siyasi" metodu devreye sokuyor. Tıpkı SSGSS yasasında tüm Anadolu emekçilerine karşı yaptıkları gibi, yurtsever Kürt halkına karşı da ortaklık kurmakta hiç tereddüt etmiyorlar. Biri "vurarak", öteki "sızarak" Kürt halkının iradesini kırmaya çalışıyor.

Aralık ayında 10 binlerce -bazı bilgilere göre 200 bin- kurban derisi Kürt yoksullarına dağıtıldı. Fethullah Hoca'nın ABD merkezli tarikatı, geçen yıl başladığını tekrarlamış oldu. Bölgeye "sızmak" için demek sadece makarna, şeker ve kömür dağıtmak yetmemiş.

Kürt yoksullarının çocukları "parasız" eğitim imkanı sağlanarak tarikat evlerine ve yurtlarına çekiliyor. "Okuma evleri" gittikçe genişleyen bir ağ olarak yoksul semtlere sızıyor ve Fethullah Hoca'nın CIA uzmanlarının yazdırılan "hadis" ve "ayet"leri, kitap ve kasetler halinde Kürt halkının geleceğini temsil eden kuşağın bilinçlerine aşılanıyor.

Aynı CIA tarikatı, Güney Kürdistan'da da liseler, üniversiteler, yurtlar

ve hastaneler zinciri oluşturarak, topyekün Kürdistan üzerinde etkinlik kurmaya çalışıyor. ABD'nin çok yönlü Kürt politikalarının "araç"larından biri oldukları açığa çıkıyor. Hedef, Kürt halkını "düşürmek", bir kez daha teslim almak ve bölgede Amerikan-İsrail ekseninin destek gücü haline getirmek.

Fethullahçı 700 kapitalist, Türkiye'nin her tarafından yola çıkarak geçtiğimiz günlerde Diyarbakır da toplandı. Örgütlü bir hamleyle Kürt burjuvalarıyla işbirliği imkanları arandı. Afrika'ya dek uzanan tarikatın olanakları Kürt burjuvalarına gösterilerek, "ortaklaşa para kazanma" teklifi yapıldı. Sonuçlarını önümüzdeki dönemde göreceğiz. Bu teklifin birçok Kürt burjuvasını cazibesizlikle büyüleyeceği açıktır. Aynı dönemde TC'nin Afrika'daki büyükelçilik sayısını 19'a çıkarma kararı alması ve Erdoğan'ın Afrika yollarında koşturması da, tarikatın "derin" ilişkilerini gösteriyor.

Yılda bir kez yapılan ve Fethullahçı tarikatın o yılki politik motivasyonunu oluşturan "Abant Platformu" toplantısı da, bu yıl Newroz sonrasında Diyarbakır'da yapılacaktı. Tarikatın bütün gücünü kullanarak bir gövde gösterisi biçiminde yapmayı planladığı bu toplantı, öyle anlaşılıyor ki, bölgede yapılan örgütlenme çalışmalarının meyvelerinin toplanacağı ve bölgede hem toplumsal bir meşruiyet üretmek ve hem de bölgenin bir iç hegemon gücü olma denemesiydi. Ancak "evdeki hesap, çarşıya uymadı". İkna gücü yüksek olan PKK'nin tehdidi sonucunda,

toplantı aniden iptal edildi.

Elbette, sadece CIA'cı Fethullah tarikatı çalışmıyor. AKP'nin bölgedeki bütün teşkilatı da un ve şeker dağıtımıyla ve en alçakça "dini" propagandayla yoksul Kürt halkının yoksulluğunu ve samimi dini duygularını sömürerek kendi alanını genişletmeye çalışıyor.

Erdoğan'ın "çözüm paketi" de nihayet açığa çıktı. Esas olarak Kürt burjuvalarını devlet ihaleleriyle palazlandırarak satın almayı hedefleyen bu paket, Kürt halkının ulaştığı ulusal-demokratik ve yurtsever bilincin çok gerisinde. Kürtçe televizyon zaten var ve Kürtçe zaten fiilen basın-yayın alanında kullanılıyor. "Anayasal" kimlik güvencesi dışında hiçbir politik açılımın Kürt halkını tatmin etmeyeceği açıktır.

Öte yandan, Fethullahçı ajan şebekeleri ve AKP'nin, ABD uşaklığı zemininde ve ABD desteği ile yürüttüğü politikaların sonuç alamaması ihtimaline karşılık, bir İslami-Kürt partisi olmasının da yoklanmaya başladığı anlaşılıyor. Bazı AKP'lilerin bölgedeki işbirlikçi aşiretlere dayanarak kimi çalışmalar yaptığı basından izlenilebiliyor. TC'nin Kürt politikasındaki geleksel hatların açıkça dışına çıkma ve Kürt kimliğini resmen kabullenme anlamına da gelecek bu hamle, hâlâ yedekte bekletiliyor.

Bütün çabaların hedefi, Erdoğan'ın da açıkça söylediği gibi, yerel seçimlerde, Diyarbakır başta olmak üzere, bölgedeki belediyeleri kazanmak ve bu alanlardaki yurtsever-demokratik kazanımları tasfiye etmektir.

Yılda bir kez yapılan ve Fethullahçı tarikatın o yılki politik motivasyonunu oluşturan "Abant Platformu" toplantısı, bu yıl Newroz sonrasında Diyarbakır'da yapılacaktı. Tarikatın bütün gücünü kullanarak bir gövde gösterisi biçiminde yapmayı planladığı bu toplantı, öyle anlaşılıyor ki, bölgede yapılan örgütlenme çalışmalarının meyvelerinin toplanacağı ve bölgede hem toplumsal bir meşruiyet üretmek ve hem de bölgenin bir iç hegemon gücü olma denemesiydi. Ancak "evdeki hesap, çarşıya uymadı". İkna gücü yüksek olan PKK'nin tehdidi sonucunda, toplantı aniden iptal edildi.

Fethullahçı 700 kapitalist, Türkiye'nin her tarafından yola çıkarak geçtiğimiz günlerde Diyarbakır da toplandı. Örgütlü bir hamleyle Kürt burjuvalarıyla işbirliği imkanları arandı. Afrika'ya dek uzanan tarikatın olanakları Kürt burjuvalarına gösterilerek, "ortaklaşa para kazanma" teklifi yapıldı. Sonuçlarını önümüzdeki dönemde göreceğiz. Bu teklifin birçok Kürt burjuvasını cazibesizlikle büyüleyeceği açıktır. Aynı dönemde TC'nin Afrika'daki büyükelçilik sayısını 19'a çıkarma kararı alması ve Erdoğan'ın Afrika yollarında koşturması da, tarikatın "derin" ilişkilerini gösteriyor.



Yeniden canlanan işçi hareketi, egemenlerin hesaplarını tersyüz edebilir

İŞÇİ HAREKETİ VE KOMÜNİSTLER

Devrimci komünistler, şimdiye dek olduğu gibi ve ama şimdikinden daha fazla, daha yoğun bir çalışmayla, sınıf hareketinin içinde olmalı, onun güçlenmesine yardım etmeli ve öncü mücadeleyle hareketin önünü tıkayan engelleri temizlemelidir. Canlanma belirtileri gösteren işçi hareketi, şayet kalıcılaşır, yayılır ve derinleşirse, bir dizi devrimci gelişmenin önünü açma potansiyelini taşıyor ve komünistler bu tarihsel fırsatı, sorumlu ve kapsayıcı tutumlarla cüretli öncü hamleleri birleştiren leninist kimlikte derinleştirerek, yaşayan canlı gerçekliğe dönüştürebilirler.

ALP AYDIN

Kapitalist dünya ekonomisinin 1970'lerden beri içinde olduğu uzun dalga krizi, yeni bir derinleşme eğilimi içine girdi. Krizin her derinleşmesi, şimdiye dek Brezilya'dan Güney Kore'ye, Japonya'dan Meksika'ya, Brezilya'dan Türkiye'ye bir çok ülkeyi iflaslarla, işsizlik ve yoksulluğun yükselmesiyle vurmuş ve dibe çekmişti. Şimdi ise, merkez ülke ABD'den başlayan özgün bir derinleşme dönemi içindeyiz. Kriz, dünya kapitalist sisteminin kalbi ABD'de sarsıntılar yaratıyor.

Bu durum, "Krizi yöneterek sistemi sürdürme" politikalarının da işlevsizleşmeye başladığını gösteriyor.

Evet, kapitalist dünya ekonomisinin "kalbi" ABD'deki sıkışmanın "vücut"ta ağır hasarlar oluşturacağı kesindir. Türkiye ekonomisi, bir dizi zayıflığıyla, krizde ağır hasar almaya aday ülkelerden biri.

Küresel krizle ve kapitalizmin yapısal sınırları tarafından zorlanmasıyla doğrudan bağlantılı olarak, dünya halklarına emperyalist askeri saldırı ve işgaller dayatılıyor. Yeryüzünde "sürekli savaş" yürüterek, sermayenin hareketine rahatlık sağlamak isteyen emperyalist politikaların odak noktası, Türkiye'nin de içinde olduğu bölge. Ancak Afganistan ve Irak'ta yoğunlaşan emperyalist saldırı, tam da bu iki ülkede tıkanıyor.

İşte, o tıkanma, savaşın ana yürütücü gücü ABD-İngiltere-İsrail eksenini, Türkiye egemenlerine yönlendiriyor. Türkiye'nin bütün imkanlarının ve özellikle Ordu'nun gücü ve dolayısıyla asker kamının, emperyalizmin hizmetine, şimdiye dek olduğundan daha doğrudan, daha güçlü olarak sokulmasını istiyorlar. AKP ve Genelkurmay'ın bu dayatmayı kabullendikleri anlaşılıyor.

Öte yandan, bölgedeki küresel yoğunlaşmanın Kürt sorununda oluşturduğu yeni düzlem, 1984'ten beri süre gelen PKK-TC Ordusu savaşını ve onun etrafında oluşan politik gelişmeleri de etkiliyor. Türkiye'nin Kürt sorunu, giderek bölgeselleşiyor ve küreselleşiyor. Bir çok küresel güç, Kürt sorunu üzerinden politikalar geliştiriyor ve çatışan tarafları kendi çıkarlarına uygun konumlara girmeye zorluyorlar. Elbette, çatışan ta-



raflar da, kendi çıkarlarına uygun ilişkiler kurmaya çalışıyorlar.

ABD desteklediği Zap operasyonundaki başarısızlık da, uygulanan "çözüm-süzlük" politikasını sürdürülemez bir duruma soktu. Kürtler, TC'nin Kürt politikasını temelden zorluyor ve öyle gözüküyor ki, sürecin oldukça gerginleşeceği bir yeni döneme giriliyor.

Egemenler arasında süregiden ve AKP Ordu saflaşması biçimini alan iktidar savaşı, Türkiye kapitalizmi ve politik rejiminin farklı yönlerden sarsıldığı bir dönemde yaşanıyor. Derin sarsıntıların içinde süren iktidar savaşı, belli eşikleri aşmış sistemin devamı açısından risk yaratır hale gelince, küresel ve yerel sermaye güçlerince baskılanan taraflar, "çatışma içinde uzlaşma" denilebilecek bir yeni düzleme yerleştiler.

Zenginler ve Yoksullar

Hakkında hiç konuşulmasa ve bütün medya organları tarafından bilinçlice üstü örtülse de, en derinde ve en sert bi-

çimde yaşanan ve ülkede yaşayan herkesi bir biçimde etkileyen bir gerilim ek-seni de, sermaye ve işçi sınıfı ya da zenginlerle yoksullar arasında yaşanıyor.

Küresel sermaye ile eklemelenmesini geçtiğimiz yıllarda daha da derinleştiren yerel sermaye, başta İMF ve DB olmak üzere, küresel sermaye örgütlerini de kullanarak, emekçi halk üzerindeki sınıfsal baskısını yoğunlaştırıyor. Siste-me ve onun politik rejimine yüklenen bütün gerilimler, doğrudan halka yönlendiriliyor ve fatura emekçilere ödetiliyor. Sanki ekonominin zorunlu tedbirleriymiş gibi alınan önlemler, tamamen sermayenin büyümesini ve emekçilerin yoksullaşmasını hedefleyen, bilinçli bir sınıf saldırısının parçaları.

Sürekli saldıran ve hiç tatmin olmayan sermayenin yeni saldırı dalgası, SSGSS yasasıyla devreye sokuldu. Ancak, öyle anlaşılıyor ki, emekçilerde "bıçak kemiğe dayanmış" durumda ve adım adım yükselen bir grev ve direniş iklimi içinde oluşan bir dizi meşru gösteri ve mitingle, biriken öfke dışı vurdu.

İşçi hareketi, devrimci ve demokratik hareketlere, üstüne yerleşecekleri ve sıçramalı güçlenme imkanlarını bulacakları yeni bir politik zemin sunacaktır. Ekolojik hareketten kadın hareketine, barış hareketinden yoksulların öfkelerine dek bir dizi hareket, içinde rahat ve özgürce nefes alacağı bir yeni politik iklimin içinde güçlenecektir.

Sınıf içinde oluşan ve istikrarlı olarak güçlenen direnişçi doku, şayet etki alanını arttırır ve derinlik kazanırsa, var olan politik gelişmeleri doğrudan etkileyen ve devrimci olasılıkların canlanmasına zemin yaratan, bambaşka ve tertemiz bir hava esmeye başlayacaktır.

Sınıf hareketi yayılıp derinleştikçe, öncelikle neo-liberal saldırıyı geriletecek ve orada durmayarak, her yerinden dökülen politik rejimin güç dengelerine sarsıcı etkilerde bulunacaktır. Şimdiye dek egemenlerin hesaplarında olmayan bu yeni güç, bütün gelişmeleri bir biçimde etkileyecek ve herkesi kendisi karşısında tavır belirlemeye zorlayacaktır.

Egemenlerin maskelerini düşürecek ve şimdi devrede olmayan devrimci politikaların önünü açacak bir işçi muhalefeti, hareket ettikçe, sadece kendisini değil, kendisiyle beraber bütün sistem karşıtı hareketleri ve demokratik-halkçı dinamikleri de güçlendirecektir.

İşçi hareketi, devrimci ve demokratik hareketlere, üstüne yerleşecekleri ve sıçramalı güçlenme imkanlarını bulacakları yeni bir politik zemin sunacaktır. Ekolojik hareketten kadın hareketine, barış hareketinden yoksulların öfkelerine dek bir dizi hareket, içinde rahat ve özgürce nefes alacağı bir yeni politik iklimin içinde güçlenecektir.

Mevcut saldırının gerçek yürütücüsü olan finans kapitali hedefine koyacak bir demokratik halk hareketi de, aynı iklimin içinde yeşerme imkanını bulacaktır. O arada bölgeye sıkıştırılan ve şovenist baskıyla sürekli terörize edilen Kürt halkının özgürlük arayışı da, kendisinin gerçek dostlarının süreç içinde açığa çıktığını görecektir.

Devrimci komünistler, şimdiye dek olduğu gibi ve ama şimdikinden daha fazla, daha yoğun ve daha dakik bir çalışmayla, sınıf hareketinin içinde olmalı, onun güçlenmesine yardım etmeli ve öncü mücadeleyle hareketin önünü tıkayan engelleri temizlemelidir.

Evet, şimdi canlanma belirtileri gösteren işçi hareketi, şayet kalıcılaşır, yayılır ve derinleşirse, bir dizi devrimci gelişmenin önünü açma potansiyelini taşıyor. Bu tarihsel fırsat, sorumlu ve kapsayıcı tutumlarla cüretli öncü hamleleri birleştiren leninist kimlikte derinleştirerek, yaşayan gerçekliğe dönüştürülebilir.

18 Nisan 2008

Yasağın kaldırılması toplumun önemli bir kısmında kaygı yarattı

BAŞÖRTÜSÜ YASAĞI 12 EYLÜL'DEN KALMA

Dinsel inançları gereği başlarını örtmeyi zorunlu sayan kız öğrencilerin bugüne kadar baskı görmesine, eğitim alamamasına veya eğitimini sürdürebilmek için küçük düşmeyi göze almasına (peruk takarak derslere girmek gibi) neden olan bu faşizan yasağın kalkması olumludur. Çünkü bu yasağın kaldırılması, kadınların toplumsal yaşama katılmasının ve düşünsel olarak dönüşerek özgürleşmesinin önünü açıyor; kadınların ev-hapishaneden kurtuluşuna yardımcı oluyor.

HALİT ELÇİ

Uzun zamandır Türkiye'nin gündeminde bulunan 'üniversitelerde başörtüsü' tartışması geçen yılın sonlarına doğru alevlendi. Bu yılın başlarında da MHP'nin desteğini alan AKP, üniversiteli kız öğrencilerin başörtüleriyle okullarına ve derslerine girme yasağını kaldırmak için Anayasa'nın bazı maddelerini değiştirdi. Bu konu toplumda gerilimlere ve cepheleşmelere yol açtı. Sünni Müslüman kesimde yasağın kalkması çoğunlukla olumlu karşılanıp inanç özgürlüğünün bir parçası olarak değerlendirilirken; Alevi halk ve başta kadınlar olmak üzere şehirli/eğitilmiş kesim AKP'nin bu hamlesini yaşam tarzlarına karşı bütünsel bir saldırının, şeriat dayalı bir düzen kurma planının ilk (anayasal) adımı olarak gördü ve kaygıya kapıldı. Ulusal cephe -başta CHP ve Kızılcımacılar- ise bu ikinci kesimin korkularını kıskırtmak konusunda bütün becerisini ortaya koydu.

Alevi kitlelerin kaygılarını anlamak elbette mümkün. Bu coğrafyada Aleviler 500 yıldır Sünni şeriatın fetvalarıyla sapkın ilan edilmiş, katledilmiş, baskı ve aşağılanmaya maruz bırakılmıştır. Maraş katliamı, Malatya ve Çorum katliam girişimleri ve en son Sivas katliamı yaşayan kuşakların hatırladığıdır. Keza başta kadınlar olmak üzere şehirli/eğitilmiş kesimlerin dine dayalı bir düzen tehlikesinin onların yaşam tarzları üzerinde yarattığı tehdidi ve bundan duyulan kaygıyı da anlamak mümkün.

Biz komünistler emekçi ve ezilen kitlelerin tarihsel kökenleri olan bilinçaltı korku ve kaygılarını anlamak ve dikate almak zorundayız. Ama biz yolumuzu korkuyla değil, gerçekçi, bilimsel tespitlere dayanarak belirleriz.

AKP şeriatçı mı, sermayeci mi?

Kuşkusuz hayatın muazzam zenginliği içinde çeşitli derecelerde hem şeriatçı hem de sermayeci (kapitalist, kapitalizm yanlısı) olan kişiler/kurumlar

bulmak mümkündür ama bizim sorumuz, son tahlilde birbiriyle çelişen bu iki paradigmanın hangisinin belirleyici olduğunu tespitiye yöneliktir. Bu soruya cevap ararken doğal olarak AKP'lilerin niyetlerine ve inançlarına değil, somut olarak yaptıklarına bakmak durumdayız.

AKP'nin 5,5 yıllık hükümet dönemine baktığımızda, bu partinin en açık biçimde neo-liberal (saf sermayeci) ilkelere hareket ettiğini görüyoruz. AKP küresel sermayenin adamı olan Kemal Derviş'in ekonomi programını devraldı ve bugüne kadar getirdi. İMF ile tam bir uyum içinde çalıştı. TÜSİAD'ın, özellikle ekonomi alanında, bir dediğini iki etmedi. Özelleştirme ile ülkenin birikimlerini yerli ve küresel sermayeye haraç mezat sattı. Eğitimi ve sağlığı paralı hale getirdi (özelleştirdi). İşçi ve emekçi düşmanı bir politika yürüttü. Bütün bunlar, AKP'nin sermaye sınıfının çıkarlarını savunan bir parti olduğunu göstermeye yeterli olmalıdır.

Peki AKP bugüne kadar şeriat düzenini getirmek için neler yaptı?! Geçen hükümet döneminde AKP gerek Ana-

dindar ve "siyasal İslamcı" kesimdir. (Bu nedenle başta Erdoğan olmak üzere AKP'liler zaman zaman burjuva rasyonalizminden ve modern hukuktan sapan sözler edebiliyor.) Yine unutmamak gerekir ki, AKP hükümetleri öncesinde üniversitelerdeki başörtüsü yasağı bu muhafazakar kesimin en hassas olduğu konuydu. Ve AKP bu yasağı tam 5 yıldır kendi elleriyle uygulamak zorunda kaldı.

AKP başörtüsü yasağını, ancak yüzde 47'lik seçim başarısının ardından ve MHP'nin de destek vermesiyle kaldırılabilirdi. AKP'nin böyle bir ortamda başörtüsü yasağını kaldırmaktan başka bir seçeneği zaten yoktu; bu kadar uygun bir ortam yakalamışken kendi çekirdek seçmeninin en hassas olduğu bir konuda adım atmamak, seçmeni nezdinde ciddi bir itibar kaybına yol açardı.

AKP, ister sırtını dayadığı ve temsilcisi olduğu sermaye sınıfının çıkarları gereği, ister "devlet partisi"yle giriştiği iktidar mücadelesini kazanmanın yolu olarak gördüğü için olsun, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmesini isti-

yalizme karşı panzehir olarak İslamcılığın teşvik ederken, yaptıklarını Kuran surelerine dayanarak meşrulaştırırken, imam-hatip liselerini mantar gibi yayarken; diğer yandan üniversite öğrencilerine başörtüsü yasağı getirmiştir. Dinsel inançları gereği başlarını örtmeyi zorunlu sayan kız öğrencilerin bugüne kadar baskı görmesine, eğitim alamamasına veya eğitimini sürdürebilmek için küçük düşmeyi göze almasına (peruk takarak derslere girmek gibi) neden olan bu faşizan yasağın kalkması olumludur. Çünkü bu yasağın kaldırılması, kadınların toplumsal yaşama katılmasının ve düşünsel olarak dönüşerek özgürleşmesinin önünü açıyor; kadınların ev-hapishaneden kurtuluşuna yardımcı oluyor.

Başörtüsü (ve kadınlara özgü örtünme zorunluluğu) kadının cinsel nesne olarak görülmesi ve erkeğin karşısında ikinci sınıf insan mertebesine indirilmesi anlamına gelir. Bu bağlamda başörtüsünü eleştirebiliriz. Ama bir kadın kendi inancının gereği olarak ve kendi isteğiyle örtünüyorsa, buna karşılaşma hakkımız olamaz.

AKP kendisine Müslüman

AKP, başörtüsü yasağını kaldırmasını özgürlükçülük olarak sunuyor. Ama aynı AKP Alevilerin inanç özgürlüğünü tanıyamıyor; Kürtlerin özgür yaşam hakkını yok sayıyor; işçilerin insanca yaşanacak ücret ve çalışma hakkını çiğniyor; düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü kısıtlıyor, vb. vb. AKP özgürlükçü değil, yasağı ve baskıcı bir partidir. Devletle bütünleştiği ölçüde giderek daha fazla geleneksel devletçi refleksleri içselleştiriyor. AKP'nin "devlet sınıfı"yla giriştiği iktidar mücadelesi onu demokrat ve özgürlükçü hale getirmiyor. AKP egemen blokun kendi içinde çekişen güç odaklarından biridir. İnanç özgürlüğü konusunda da yalan söylüyor ve yalnızca kendi seçmenini memnun etmeyi yeterli sayıyor.

İşçi hareketi, devrimci ve demokratik hareketlere, üstüne yerleşecekleri ve sıçramalı güçlenme imkanlarını bulacakları yeni bir politik zemin sunacaktır. Ekolojik hareketten kadın hareketine, barış hareketinden yoksulların öfkelerine dek bir dizi hareket, içinde rahat ve özgürce nefes alacağı bir yeni politik iklimin içinde güçlenecektir.

yasada gerekse yasalarda, devletin temellerini dinsel ilkelere (şeriat) dayandıracak herhangi bir köklü değişiklik yapmadığı gibi, yapma girişiminde bile bulunmadı.

Unutmamak gerekir ki, AKP'liler Milli Görüşçü hareketin içinden (sermayeciliğe doğru dönüşerek) çıkmış kadrolardır ve AKP'ye ilk devinimi veren çekirdek seçmen kitlesi de toplumun en

yor. Bugün Türkiye'de AB konusunda istekli bir parti varsa, o da AKP'dir. Herhalde AB normlarıyla şeriat düzeni kurulamaz!!!

Başörtüsü yasağı gericiilliktir

Başörtüsü yasağı 12 Eylül faşizminin başlattığı bir uygulamadır. 12 Eylül'ün darbeci paşaları bir yandan sos-

TC kuruluşundan beri hiç laik olmadı

TÜRBANA DEĞİL İNANÇLARA ÖZGÜRLÜK

Türban meselesini bir "özgürlük adımı" olarak değerlendirebilmek için bütün inançlara, özellikle de daha fazla ezilen inançlara yaklaşımıyla birlikte ele almak zorundayız. Bu ülkede inançsal anlamda Sünni İslam'ın karşı karşıya kaldığı mağduriyetle, Alevilik, Hıristiyanlık, Nusayrilik, Süryanilik ve diğerlerinin karşı karşıya kaldığı mağduriyet karşılaştırılmaz bile...

TUNCAY YILMAZ

Türban tartışmasında düşülebilecek en kötü zemin ülkenin laikliğinden yola çıkılarak, "laikliğe sahip çıkalım" zeminidir. Sanki bu devlet bütün inançlara eşit mesafedeymiş gibi; sanki bu devlet bütün vatandaşlarından topladığı vergilerin hatırı sayılır bir bölümünü Diyanet İşleri Başkanlığı aracılığıyla sadece Sünni İslam'a aktarmıyormuş gibi; sanki bu devlet bir insanın hayat görüşünün oluşmasındaki en önemli yıllarını geçirdiği okullarda zorla Sünni İslam'ı öğretmiyormuş gibi; sanki bu devlet cem evlerini, ruhban okulunu hala yasaklı olarak görmüyor, İslam dışındaki inançlara ikinci sınıf muamelesi yapmıyormuş gibi "laikliği korumaya soyunmak" bu durumun devamından yana olmaktan başka hiçbir anlama gelmez.

Gerçekten inanç özgürlüğü isteyenlerin hedefi "Kemalist laikliği" korumak ya da onu kendine göre yontmak olamaz, ancak "demokratik ve özgürlükçü laikliği" sil baştan inşa etmek olabilir.

TC kuruluşundan beri hiç laik olmadı

Yeni değil, 3 Mart 1924'te genç cumhuriyet "ilmiyeyi" tasfiye edip "Diyanet İşleri Başkanlığı" kurarak devletin dini Sünni İslam'a yöneltmiştir. 30 Kasım 1925'te Mustafa Kemal Meclisi "Tekke ve Zaviyelerin Kapatılmasına İlişkin Kanun"u çıkartarak cami dışındaki tüm ibadet yerlerini yasaklamış, imam dışındaki tüm inanç temsilcilerini üfürükçüler, hokkabazlarla bir tutmuştur. "Ama efendim, o zaman şartlar fenaydı, hilafetten kurtarmaya çalışıyordu memleketi, vs..." Bu da yıllardır Sünni İslam dışındakileri avutmak için kullanılan en büyük yalan olmuştur. Neredeyse 1000 yıllık saltanattan kurtulmak için sultanın da, cumhurbaşkanının da var olduğu bir ara form tercih edilmiş midir? Yüzlerce yıldır kullanılan Arap alfabesinden Latin alfabesine geçilmesinde "ikisi beraber gitsin" denmiş midir? "Aman yine ayaklanırlar" deyip yeniçeri

ocakları yeniden mi kuruldu? Hayır... Kemalist rejim inançlar konusunda ehlileştirilmiş Sünni İslam'ı tercih etmiş ve kurumsallaştırmıştır. Yani Türkiye Cumhuriyeti devletin dinini "İslam" olarak, hem de onun Sünni yorumu olarak tes-cillemiştir. Yani Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan bu yana zaten laik değildir. Bu seçimin doğal sonucu olarak günlük yaşam Sünni İslam'a göre şekillenmiş, dönemsel ihtiyaçlara göre "dozaj ayarlaması" yapılmıştır. Bu güne kadar bu ayar düğmesi Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu/vurucu gücü Ordu'nun elindeydi. Bu günlerde değişmekte olan, ayar düğmesinin uluslararası-emperyalist sermaye destekli yerli büyük sermayeye (finans kapitale) geçiyor oluşudur.

ABD'nin İlimli İslam'ı

İşgalci-emperyalist ABD 2. Dünya Sava-

şından bu yana tüm dünyayı kendi çıkarları (yani kapitalistlerin çıkarları) doğrultusunda şekillendirmeye çalışıyor. Geçmişte sosyalizmin yayılmasını engellemek için Asya ve Ortadoğu'da "yeşil kuşak"ı kurdu, bugünse yine kendi çıkarları doğrultusunda Büyük Ortadoğu Projesi çerçevesinde "ılımlı İslam kuşağını" Müslüman coğrafyaya dayatıyor. Halklarımızı özgürlük ve eşitlik hedeflerinden uzaklaştırmayı amaçlayan "ılımlı İslam hamlesinin" pilot ülkesi Türkiye'dir. Emperyalist ABD, sosyal tabanını TC'nin Sünni İslam rejimi ve onun bu dönemki gözdesi, Amerikan işbirlikçisi Fethullah Gülen'den sağlayarak; ekonomik altyapısını küresel sermayeyle ilişkilirmek için babasını bile boyayıp yeniden satmakta tereddüt etmeyecek yerli sermaye/finans kapitale ve onun siyaset sahnesindeki temsilcisi

AKP'yle birlikte inşa ederek; askeri desteğini ise Kürt halkının 29. ayaklanmasından faydalanarak terbiye ettiği ordu-dan alarak, adım adım "İlimli İslam cumhuriyeti" modelini inşa etmektedir.

Türban Hamlesi

Anayasadaki türban düzenlemesini tüm bu eksenden bağımsız bir biçimde düşünmek en hafif tanımlamayla saflıktır. Türban meselesini bu biçimiyle gündeme getirenler "kapitalizmle barışık ılımlı İslam projesiyle" göbekten bağlıdır ve kadınların türbanlanmalarından, halkın İslamlaşmasından ve kaderlerine razı olmalarından yanadırlar. Bu gündemin peşine takılanlar ise başka saiklerle (DTP tabanını kaybetmemek için, liberaller ise askeri vesayet karşısında burjuvazinin güçlenmesini tercih ettiklerinden, vs...) ABD'nin projesine destek verir duruma düşmüşlerdir.

Türbana karşı olanlar

Karşı duranları ise iki kulvarda toparlamak mümkün. Birincisi modernist-batıcı yaklaşımın sonucu olarak türbanı ve de batılı gibi olmayan her türlü giyim/yaşam biçimini "gerilik" olarak gören iflah olmaz kesimdir. Bu kesimler emperyalistlerin her hamlesini ulusalcılık batağına yaslanarak savuşturmaya çalışan solla birlikte hareket etmektedir.

Türban karşıtlarının diğer kulvarında ise çoğunluğunu Alevilerin oluşturduğu, tarihsel tecrübelerinden dolayı "ılımlı İslam rejiminin" yaşamlarına yapabileceği olumsuz etkiyi sezerek ve sanki mevcut düzen laik bir düzenmişçesine var olandan daha kötüye gitmesini engellemek üzere refleks geliştiren geniş bir kesimdir. Bu kesim Kemalist ideolojinin etkisinde olmakla birlikte birinci kulvarda tanımladıklarımız gibi modernist-batıcı bir ideolojiyle reddiye içerisinde değildir.

Türban ve sosyalistler

Türban meselesine yaklaşımda sosya-

Türban en başta kadın cinsinin ezilmesine ve sömürülmesine neden olan patriarkal (erkekegemen) sistemin sonuçlarından ve araçlarından biridir. Bu haliyle de sosyalistlerin herhangi bir biçimde "hoş görebileceği" bir giyim tarzı olmamalıdır.



listlerin tutumları da tek değildir. Meseleyi özgürlüklerin genişlemesi, askeri vesayetin geriletilmesi kapsamında destekleyenlerden, siyasal gericilik olarak görüp savaş açanlara dek çeşitli yaklaşımlar mevcuttur.

Bu karmaşıklık tam da sosyalist hareketin bir alternatif olarak ortaya çıkamıyor oluşunun bir tezahürüdür. Birkaç temel noktayı belirleyerek tutumumuzu tariflemeye çalışalım.

•Türban en başta kadın cinsinin ezilmesine ve sömürülmesine neden olan patriarkal (erkek egemen) sistemin sonuçlarından ve araçlarından biridir. Bu halıyla de sosyalistlerin herhangi bir biçimde "hoş görebileceği" bir giyim tarzı olmamalıdır. Bir cinsin nesneleştirilmesinin araçlarından birini özgürlük mücadelesinin bir parçası olarak tanımlayamayız.

•Sosyalistlerin bu bakışına rağmen (aslında bu bakışının bir etkiye dönüşmüş olmamasının da sonucu olarak) başörtüsü, türban takmak isteyenleri gerici, yobaz olarak damgalayıp yasaklarla kontrol altına alınmalarını da savunmuyoruz. Nasıl ki sosyalistlerin dine yaklaşımıyla, inanana yaklaşımı aynı değilse, türbana yaklaşımıyla türban takmak isteyenlere yaklaşımı da aynı olamaz. Bizler ulusların kendi kaderlerini tayin haklarını savunuruz ancak her ulusun ayrı ayrı devlet kurmasını değil, tüm emekçi halkların ortaklaşa kendi yönetimlerini kurmalarını doğru görür ve isteriz. Bu bağlamda türbanlı kadınların -taktıkları türbanın asıl olarak kendilerinin ezilmelerinin ve nesneleştirilmelerinin araçlarından olduğunu bilerek ve söyleyerek üniversitelere girebilmelerini savunuruz.

•Herhangi bir reform çabasını bir devrim sürecine, bütün özgürlük meselelerine endekslemek doğru olmamakla birlikte, her reform adımını da bir özgürlük hamlesi, ileriye gidiş olarak değerlendiremeyiz. Bu şekilde değerlendirebilmek için ise bir minimum eşik olarak mevzu bahis alanda (inançlar, ulusal kimlik, cinsiyet, vs...) dezavantajlı durumdakilere yaklaşımı mihenk taşıymız olmalıdır. Türban meselesini bir "özgürlük adımı" olarak değerlendirebilmek için bütün inançlara, özellikle de daha fazla ezilen inançlara yaklaşımla birlikte ele almak zorundayız. Bu ülkede inançsal anlamda Sünni İslam'ın karşı karşıya kaldığı mağduriyetle, Alevilik, Hıristiyanlık, Nusayrilik, Süryanilik ve diğerlerinin karşı karşıya kaldığı mağduriyet karşılaştırılmaz bile... Bu ülkede oruç tutuşu için dövülen öldürülen kimse olmamıştır, bu ülkede cami istediği için terörist, sapık sayılan kimse olmamıştır, bu ülkede Hıristiyanlığı öğrenmek istemediği için hedef haline gelen kimse olma-

Geçmişte Sosyalizmin yayılmasını engellemek için Asya ve Ortadoğu'da "yeşil kuşağı" kuran ABD, bugün ise yine kendi çıkarları doğrultusunda Büyük Ortadoğu Projesi çerçevesinde "ılımlı İslam kuşağını" Müslüman coğrafyaya dayatıyor. Halklarımızı özgürlük ve eşitlik hedeflerinden uzaklaştırmayı amaçlayan "ılımlı İslam hamlesinin" pilot ülkesi Türkiye'dir.



mıştır. Ama tersine onlarca örneği hâlâ yaşıyoruz. Bu ülkede türban, ezan, cami, kuran kursu, imam hatipler vs. yasak değildir. Bu durumda, inancından dolayı birilerinin mağdur olduğu ve bu mağduriyetin giderilmesi gerektiği düşünülüyorsa, öncelik asla türban meselesinde değildir.

Bir düzenleme yapmak gerekiyorsa da, türban meselesi de dahil inançsal yasakların kaldırılması ve "tüm inançlara özgürlük" kapsamında bir yasal düzenlemenin savunulması mümkündür. Sadece türbana ilişkin bir düzenlemeyi savunmak -bütünsel hamlenin bir parçası olmasından kopardığımızda bile- inançlar arasındaki eşitsizliği biraz daha arttırmanın dışında bir anlam taşımaya-caktır.

Yasa çıktı, şimdi ne yapacağız!

Bu yasa ABD'nin siyasal İslam projesinden güç olarak çıkmış olsa da birilerinin lütfü olarak çıkmamıştır. Siyasal İslam İBDA-C'den Mazlum-Der'e, Saadet Partisi'nden AKP'ye yasal, yasadışı, meşru bütün yolları kullanarak ciddi bir örgütlü mücadele vermiştir ve vermektedir.

Özgürlük "verilen" bir şey değildir, "kazanılan" bir durumdur. O halde özgürlüğü kazanmalıyız/kazanmalıyız. İnancına, kimliğine, emeğine, cinsiyetine özgürlük isteyenler, ayrıcalıkların arasına katılmayı savunarak değil "herkes için özgürlük, herkes için eşitlik, herkes için adalet" isteyerek güçlerimizi birleştirmeliyiz.

En önemlisi, bu süreci bitmiş bir süreç olarak görmeyerek, yeni anayasa sürecini lehimize çevirecek bir mücadele anlayışı geliştirmeliyiz. "Türbana özgürlük" demagojisini "inançlara özgürlük" gerçekliğine çevirmeliyiz. İnançlara özgürlük getirecek uygulamaları güncel siyasal taleplerimiz haline getirmeli, bu çerçevede kampanyalar, eylemler, örgütlenmeler düzenlemeliyiz. Başlıca talepler şunlar olmalıdır:

•Diyanet işleri kapatılsın! Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) ve bağlı teşkilatları kapatılmalı, bütçesi eğitim ve sağlık alanına devredilmelidir.

•İmamların maaşını devlet değil cemaat ödesin! DİB'in kapatılmasından sonra din hizmeti vermeye devam etmek isteyenlerin maaşları (diğer tüm inançlar-

da olduğu gibi) o hizmeti alanlar tarafından karşılanmalıdır. DİB kadrolarından isteyenlerin "din işleri" dışında alanlarda istihdamı garantiye alınmalıdır.

•Okullarda din dersleri kaldırılmalı! İlk ve Orta öğretimde zorunlu ya da isteğe bağlı din dersleri kaldırılmalı, din eğitimi almak isteyenler, bunu kendilerini mensubu hissettikleri inanç grubundan almalıdır.

•İmam Hatipler, İlahiyat Fakülteleri Kapatılsın! İmam Hatip Liseleri kapatılmalı, akademik dini eğitim (bütün dinler için) edebiyat fakültelerine bağlı kurulacak kürsülerde verilmelidir.

•Tüm İnançlara Özgürlük! Müslümanlara, Alevilere, Nusayrilere, Hıristiyanlara, Musevilere, ateistlere inançlarını ve inançsızlıklarını diledikleri gibi yaşayabilmeleri için gerekli düzenlemeler yapılmalı, inançlara özgü ibadethanelerin açılmasının önündeki yasaklar, engellemeler kaldırılmalı, herhangi bir inanca ilişkin aşağılayıcı saldırılar, yalanlar insanlık suçu sayılmalıdır.

15 Nisan 2008

Süreci, bitmiş bir süreç olarak görmeyerek yeni anayasa sürecini lehimize çevirecek bir mücadele anlayışı geliştirmeliyiz. "Türbana özgürlük" demagojisini "inançlara özgürlük" gerçekliğine çevirmeliyiz. İnançlara özgürlük getirecek uygulamaları güncel siyasal taleplerimiz haline getirmeli, bu çerçevede kampanyalar, eylemler, örgütlenmeler düzenlemeliyiz.

AKP'nin Alevileri düzenin içine çekme hamlesi

ALEVİLER HIZIR PAŞA SOFRASINA OTURMADI

Sermayenin dini olmaz. Patronların dini-allahı paradır.

Ve AKP özünde bir din hareketi değil, sermaye hareketidir.

AKP, sermayedar olarak Alevi işadamlarını kendine çekmek istiyor.

Alevilikle bir dertleri yok. Onların iştahını kabartan Alevi sermayesi.

Düzen karşıtlığı, yoksulluğa başkaldırı temelinde gelişen "Alevi

inancı-öğretisi", sermayedarlaşıp, patronlaştıkça devletçileşiyor,

düzeniçileşiyor. İşte, AKP planlarını bu gerçeklik üzerinden yapıyor.

H. ARIKUŞU

Alevi toplumunu yanına çekmek isteyen AKP, Ocak ayında Alevilere yönelik hamleler yaptı. AKP'nin planına göre, Hükümete yakın yeni bir "Alevi Federasyonu" kurulacak. Dedelere maaş bağlanacak. Planın ilk adımı da "Muharrem iftarı" oldu. Alevilerin kutsal günü Muharrem orucunda iftar yemeği verme cüreti gösterdiler.

İlgi oldu, olmadı, önemli olan o değil; ancak yönelim önemliydi. Tehlikeliydi ve kafa karıştırıcıydı. Aleviler bir kere daha "Hızır Paşa Sofrası"na çağrıldılar. Hem de en kutsal günlerinde, Kerbela şehitlerini anma gününde.

Hızır Paşa Reha Çamuroğlu kılığında

Hızır Paşa, Pir Sultan dergahında eklemek yemiş, yetişmiş biri. Ama Osmanlı valisi olarak atanınca Alevilerin baş düşmanı oldu. Hem de içerden, hain bir düşman. Egemen güçler o günden bu yana Alevilere karşı daima bir "Hızır Paşa" kurumu yaratmıştır. Aleviler, haksızlıklara isyan geleneğinden kopararak "devletçileştirilmeye", "düzeniçileştirilmeye" çalışılmıştır.

Reha Çamuroğlu; son Hızır Paşa. AKP İstanbul Milletvekili. Alevi milletvekili olmakla övünüyor. Çamuroğlu AKP içinde "Alevi planının" isim babası. Alevilere çamur atıyor. Kendisini Alevi araştırmacı-yazar olarak tanıtıyor. Dersimli, Alevi bir aileden geliyor. Alevi olmaya Alevi de, nasıl bir Alevi? Dedesinden kalma "devletçi" geleneği var. Dedesi, Osmanlı'nın dışişlerinde üst düzey memuriyet yapmış. Miras atadan geliyor. Çamuroğlu da bu geleneği sürdüren torun olmalı. İnsan yaşadığı gibi düşünürmüş. Mevki neyse düşünce de oymuş. Hızır Paşalık devleti temsil etmekle başlıyor zaten.

Muharrem iftarına Aleviler ilgi göstermediler. Katılanlar ise "düşkün" ilan

edildi. Parmakla sayılacak kadar Alevi yemeğe gitti. 227 Alevi kurumundan 6'sı katıldı. Başbakan Erdoğan da yemeğe katılanlardandı. "Davet edildim, geldim" havasıyla bu "sinsi yemeğe" geldi. Üstelik Alevi dilini öğrenmiş. "Canlar" diye hitap edip, "Acıyı Bal Eyledik" şiirini okudu.

Yakın tarihe bakalım; Tayyip Erdoğan'ın Aleviler için söyledikleri unutulacak türden değil.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı iken Alevilerin tarihi Karacaahmet Dergahı'nı kaçak yapı diye yıktıracaktı. Yüzlerce yıl önce yapılmış kutsal bir yeri, binlerce yıllık bir inancı "belediye imarı" sığılığıyla değerlendiren aynı Erdoğan değil miydi?

Alevilerin cem ibadetinde çalınan sazı, dönülen semahı kastederek "çalgiyla çengiliyle ibadet mi olurmuş" diye inancı hor gören aynı kişi değil mi?

Alevilerin son 30 yılı ve gerçekler

Bu duruma nasıl gelindi? Şimdi bu hain planlar tesadüf mü? AKP hamlesini sadece gericilik çerçevesinde değerlendirebilir miyiz? Aleviler Sünnileştiriliyor mu? Bu hamleyi cesaretlendirecek hangi nesnel gelişmeler yaşandı? Soruları etraflıca düşünüp cevaplamak gerekiyor.

Aleviliğin son 30 yılı, köklü dönüşümlerin yaşandığı yıllar oldu. 12 Eylül 1980 sonrası Türkiye ikinci büyük kapitalist

Alevilik, yeni ekonomik-politik gerçeklikte kendini yeniden kurarken bu tartışmalar kaçınılmazdır. Düşüncelerin çatallanması doğaldır. Ancak düşünceler egemenlerin politika gerçekliğinde bambaşka kılıflara bürünüyor. Mesele "Aleviliğin İslamiyetle bütünleşen ortak değerleri" olmaktan çıkıyor. Mesele, Aleviliğin Sünnileştirilmesi, ehilleştirilmesi, düzen içine çekilmesi boyutuna sığıyor.



dönüşümü yaşadı. Birincisi 1950'li yıllarda DP iktidarı döneminde yaşanmış, büyük bir göç dalgası olmuştur. 80 sonrası göç dalgasından en çok etkilenen kesimlerden biri de Alevilerdi. Anadolu'nun köylerinden köpü kentlere yerleştiler.

80 sonrası gelişmeler Alevileri iki önemli nesnel gerçeklikle karşı karşıya getirdi.

1-Kentleşen Alevilik ve kültürel-inançsal dönüşüm

2-Sermayedarlaşan Aleviler

İki gerçeklik de Alevi toplumunu kültür ve inanışından, tek tek Alevi bireylerin, derneklerin tutumundan bağımsız olarak, nesnel biçimde ve doğrudan etkilemiştir.

Bu dönem, Aleviler için genel olarak inanç ve yaşam değerlerinde köklü altüstlüklerin olduğu, kentleşmeyle birlikte sermayedar Alevi kesimin ortaya çıktığı yıllar olmuştur. İki olguyu birlikte düşünürsek, Aleviler için bir "Aydınlanma" dönemi açıldı. Hızla artan Alevi dernekleri, araştırmacı yazarlar, ilk göze çarpan yeniliklerdi. Aleviler şimdiye kadar hiç görmedikleri kadar kitap, dernek, TV, internet siteleriyle karşılaştılar. Denilebilir ki "sözlü anlatım döneminden yazılı kaynak dönemine" geçildi. Bu yıllarda Alevilik öğretisi en geniş tabana yayıldı.

Kentleşen Aleviler, kent içinde inançlarını, insan ilişkilerini, ibadetlerini, dedelik kurumunu, yeniden eleştirel bir süzgeçten geçirdiler. Dergi, gazete ve dernekler, dedelik kurumunun bilgi verme misyonunu üstlendi. Cemevlerinde standartlaşan ibadetler, cemler, semahlar en geniş kitlelerle buluşturuldu.

Alevilik İslamın içinde mi?

Bu yeniden oluşum ve dönüşüm içinde, yoğun bilgi birikimi ve araştırmanın içinde düşüncelerde çatallanmalar da yaşandı. Aleviliğin İslam'ın içinde mi dışında mı olduğu yorumu alevi aydınlarını, derneklerini iki kampa ayırdı.

Tarihsel olarak, Alevilik, Anadolu'da Kızılbaşlık, Batıni Hristiyanlık, Tasavvuf, Şamanlık, Zerdüştlük inanç ve değerleriyle oluşmuş sentez bir inançtır. Bu yönüyle İslamiyet'in dışındadır. Ama, aynı zamanda kendini "geriye dönüş kültürü", Hazreti Ali yandaşlığı (Şia) inanç değerleriyle bütünleştirmiştir.

Alevilik, yeni ekonomik-politik gerçeklikte kendini yeniden kurarken bu tartışmalar kaçınılmazdır. Düşüncelerin çatallanması doğaldır. Ancak düşünceler egemenlerin politika gerçekliğinde bambaşka kılıflara bürünüyor. Mesele "Aleviliğin İslamiyetle bütünleşen ortak değerleri" olmak-

tan çıkıyor. Mesele, Aleviliğin Sünnileştirilmesi, isyancı dinamiklerinin köreltilerek ehlileştirilmesi ve düzen içine çekilmesi boyutuna sığıyor.

Reha Çamuroğlu, "Alevilik İslam'ın içindedir" diyen yazarlardan. Şimdi milletvekili olarak sözünün ve çağrısının, kendini büyük İslam aleminin içinde gören Alevilere olduğunu söylüyor.

Sonuç olarak

Muharrem iftarı hamlesi, Aleviler üzerinde yüzyıllardır oynanan oyunun son halkası. Hem de sinsi ve parçalayıcı bir oyun. Saldırının, kafa bulandırıcı, yanlış saflara itici yönü iyice teşhir edilmelidir. Ve nesnel olarak, bu kültürel ve ekonomik dönüşümlerin Alevi inanç ve değerleri üzerindeki aşındırıcı etkileri üzerinde durulmalıdır.

İlk sözüm Alevi toplumuna:

Hemen şunun hakkını vermek gerekir ki, Alevi aydınlar, sanatçılar ve dernekler kararlılıkla karşı durmasını bildiler. Aslında yemeğe katılanlar da Alevi değerlerini çok etkilememiştir. Ancak bir tehlike vardır ki, o da Alevi yazar Cemal Şener'den geldi. Cemal Şener, Reha Çamuroğlu'nu "Ermenilikle" suçladı. Yıllardır milliyetçilerin Alevilere yönelik suçlamalarındaki benzer ağızla konuşarak, Aleviler savunulamaz. Böylesi "Türkçü-milliyetçi" zihniyet Alevi yandaşlığı değildir. Bu yaklaşım Alevi toplumundan uzaklaştırılmalıdır. Diğer bir

tehlike ise Cem Vakfı'nın, İzzettin Doğan'ın öncülük ettiği Alevi işadamlarının Aleviliği ihanet çemberine sürüklemeleridir.

İkinci sözüm devrimci politik özneler:

Devrimciler kuşkusuz gereken desteği az-çok gösterdiler. Alevilere yapılan saldırılara protesto gösterileriyle, propaganda ve çözümlerle karşı koymasını bildiler. Ancak şu bir gerçek ki, devrimciler olarak Alevilerle ilişkimizde "yapısal" bir sorunumuz var. O da, Aleviliği "kendi tarihsel devrimci kimliği" içinde ele almayıp, "modern-sosyal devrim" mantığı çerçevesinde yaklaşmaktır.

Öte yandan alevilik sadece kadro tabanı değildir. Onu sadece isyancı başkaldıran geleneğiyle kapsayamayız. Alevilik her şeyden önce bir inançtır ve ibadeti vardır. Salt bir felsefe-kültür değildir. Aleviliğe tarihsel gerçekliğinde olduğu gibi yaklaşmalıyız. Biz devrimciler doğru temelde yaklaşmadığımız ölçüde burjuva politikacılar Alevileri kendine bağlamaktan, Sünnileştirmekten, düzeniçileştirmekten geri durmayacaktır.

Toplumsal Özgürlük Platformu olarak, Hikmet Kıvılcımlı'dan aldığımız mirasla, Aleviliği "tarihsel kimlikle" ele almayı daima önde tuttuk. Ancak göreve boylu boyunca talip olamadık. Zaman bizi doğru temelde, devrimci-demokratik Alevi Hareketini oluşturmaya çağırıyor.



Alevilik, yeni ekonomik-politik gerçeklikte kendini yeniden kurarken bu tartışmalar kaçınılmaz.

Düşüncelerin çatallanması doğal. Ancak düşünceler egemenlerin politika gerçekliğinde bambaşka kılıflara bürünüyor. Mesele "Aleviliğin İslamiyet'le bütünleşen ortak değerleri" olmaktan çıkıyor. Mesele "Aleviliğin Sünnileştirilmesi" ehlileşmiş, düzeniçileşmiş Alevilik boyutuna sığıyor.

AKP bir din hareketi değil sermaye hareketidir

AKP'nin Alevi hamlesi için ikinci nesnel gelişim, Alevilerin sermayedarlaşmasıdır. Son 20-30 yılda Alevi işadamlarının sayısında artış var. Büyük sermayedarlar arasında hatırı sayılır bir yer edindiler. Polat Holding, Veziroğlu İnşaat, Doğan İnşaat vb. birçok tekstil, metal, plastik, kağıt, deri sektörü patronları Türkiye pazarında yer edindiler. Sünnilerin MÜSİAD'ı varsa, Aleviler de CUSİAD'ı (Cumhuriyetçi ve Sanayici İşadamları Derneği) kuruyor.

AKP bugünün Türkiye'sinde, büyük sermayenin, finans kapitalin sözcüsüdür. Milli Görüş geleneğinden gelen bir parti olarak "Anadolu burjuvazisinin" temsilcisi olarak doğmuştur. Artık Anadolu burjuvalarının en irileriyle finans kapital bütünleşti. AKP de bu bileşimin en sadık temsilcisidir. Şimdi buna Alevi işadamlarını da katmak istiyor.

Sermayenin dini olmaz. Patronların dini-allahı paradır. Ve AKP özünde bir din hareketi değil, sermaye hareketidir. AKP, sermayedar olarak Alevi işadamlarını kendine çekmek istiyor. Alevilikle bir dertleri yok. Onların iştahını kabartan Alevi sermayesi.

Düzen karşıtlığı, yoksulluğa başkaldırı temelinde gelişen "Alevi inancı-öğretisi", sermayedarlaşıp, patronlaştıkça devletçileşiyor, düzeniçileşiyor. İşte, AKP planlarını bu gerçeklik üzerinden yapıyor.

Bakın bir Alevi işadamı Aleviliği nasıl tarif ediyor: "Aleviler İslam'dır. Alevilik bir yoldur. Bu yol peygamberimiz Hz. Muhammed (SAV)'in yoludur. 4. Halifeye, Ehli beyte ve sevgili peygamberimiz Hz. Muhammed (SAV)'in sevgili torunları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e bağlıyız. Kitabımız Kuran'ı Kerim'dir, mabedimiz camilerdir. Aleviler ibadetlerini camilerde ve her Müslüman gibi evinde de yerine getirirler. Aleviler sevgili peygamberimiz Hz. Muhammed'in sünnet-i seniyyelerini büyük bir huşu içinde yaşamaktadırlar." İşadamı Cem Çankaya (07.01.2004 Milli-yet Gazetesi)

Şu tanıma bakın. İçinde Hz. Ali'nin adı bile yok. Adeta Sünni inancını tarif etmiş. Söze ne gerek var. Tayyip Erdoğan "böyle Alevilere can kurban" diyor.

Unutmayalım ki Aleviliğin sadece inanç ve öğretisi tehlikede değil. Politik tercihleri de tehlikede. Aleviler laik cumhuriyetin güvencesi görülüyor. Bugünün politik konjonktüründe "milliyetçiliğe", "ulusal sol" düşünceye yedeklenmek isteniyor. Ordu ve CHP'den sonra; ulusal-milliyetçi bloka eklenecek üçüncü güç olarak Alevilik görülüyor. MHP bu gelişmelerden kendine derin tabanlar bulmaya yöneliyor. Son dönemlerdeki "Cumhuriyet mitingleri"nde Alevilerin kitlesel ve öncü katılımı göz önüne alırsa, buradan da Aleviliğin iyice kışağ altına alındığı görülebilir.

AKP'nin neo-liberal icraatları

TÜRKİYE KAPİTALİZMİ VE SERMAYE İHRACI

Büyük sermaye 2000'lerde daha donanımlı hale geldi. Çünkü 1990'larda yaşanan krizler, süreci iki açıdan tamamlamıştı: İlk olarak sermayenin merkezileşmesi hızlanmış, zayıf sermayeler elenmiş, ayakta kalanlar daha da güçlenmişti. İkincisi, artan işsizlik nedeniyle işçi sınıfı üzerindeki baskı da artmıştı. Esnek çalışma, güvencesizlik, enformelleşme, düşük ücret standart hale gelmişti.

ÖZGÜR ÖZTÜRK

AKP'ye en yakın sermaye gruplarından Ülker'in dünyaca ünlü çikolata şirketi Godiva'yı satın alması, burjuva basınında genel bir sevinç rüzgarı estirdi. Yeni yıla 'müjdeli' bir haberle girdiğimizi söyleyenler, Türk sermayesinin küreselleşmesi hakkında bilgiççe yorumlar yapanlar oldu. Birkaç yıl önce "ekonomi düzeldi, istikrar var, sermaye artık yurtdışına kaçmıyor" diyerek hükümete övgüler düzenler, bu sefer de "Türkiye yatırımcı ülke oldu, 2008'de 5 milyar dolar sermaye ihracı hayal değil" diye yazıp, her durumda sevinecek bir şeyler bulmayı başardılar. "Ülkede bunca işsizlik varken yurtdışına yatırım yapmak doğru mudur?" ekibi, sessiz kalmayı tercih etti. Bu arada bazıları, "Grundig'i de unutmayalım" çağrısı yaptılar. Zira, Koç grubunun bir süre önce iflasın eşiğine gelmiş elektronik eşya üreticisi Grundig'i satın alması bu kadar alkış toplamamıştı.

Olayın gürültü ve reklam kısmı bizleri doğal olarak ilgilendirmiyor. Bazı büyük kapitalistler, emekçilerin sırtından kazandıkları milyarlarla, kendilerince kârlı gördükleri yeni işlere, yeni pazarlara, yeni sömürü alanlarına giriyorlar. Mesele bundan ibaret. Ancak, bunun ötesinde, sermayenin uluslararası hareketliliğinin Türkiye açısından son birkaç yılda hızla arttığını görüyoruz. AKP'nin neo-liberal icraatlarının da katkısıyla, Türkiye ekonomisinin son dönemde gerçekten de 'dışa açık' hale geldiğini söylemek mümkün. Elbette, Türkiye

kapitalizmi daha önce de hiçbir zaman 'dışa kapalı' değildi. Ama dünya kapitalizmi ile bütünleşme geçmişte daha sınırlı sermaye hareketleri ile (genellikle de dış ticaret, yani meta-sermaye hareketleri ile, ya da devletler arası borçlarla) gerçekleşiyordu. Üstelik, bu sermaye hareketleri ciddi bir kontrole tabiydi.

Uluslararası tekeller yerli tekellerle ortak oldu

Kabaca 1950-80 arasında, Türkiye'de kapitalizm iç pazara dönük olarak gelişirken, bir miktar yabancı doğrudan yatırım da oldu. Uluslararası tekeller, genellikle 'yerli' tekellerle ortak olarak, sanayiye girdiler (örneğin Unilever, General Electric, Fiat, Renault). Bir diğer işbirliği konusu, patent, lisans, know-how gibi teknolojik içerikteydi (örneğin Eczacıbaşı işçileri ilacı, Sabancı işçileri lastiği ve sentetik ipliği, uluslararası tekellerin lisanslarıyla üretirlerdi). Ama esas bütünleşme yine ticaretle, tüketim mallarını üretmek için gereken makinelerin, üretim araçlarının ve petrol gibi bazı girdilerin satın alınmasıyla oluyordu. Bunlara karşılık satılabilen, çoğunlukla tarım ürünü ve hammaddelerden ibaretti. Zira, iç pazara yönelik sanayi dünya standartlarına göre küçük ölçekli olduğundan, birim maliyeti yüksek ve ihracat şansı pek olmayan ürünler üretmekteydi. Bu pahalı ve kalitesiz ürünler, gümrük duvarları sayesinde emekçilere yıllarca satılabilirdi. Ama bu üre-

tim yapısı, zaman içinde bir 'döviz darboğazı' da yarattı. Üretim arttıkça ithalat da artıyor, buna karşılık ihracat yerinde sayıyordu.

Kapitalizmin 1970'lerde tüm dünyada içine girdiği büyük kriz, sermaye hareketleri üzerindeki kontrollerin kaldırılmasına yol açtı. Bu dönemde Türkiye'de de iç pazara dönük kapitalist gelişme tıkanmış; işçi hareketi ve devrimci mücadelenin canlılığıyla, burjuvazi açısından sorunlar artmıştı. TÜSİAD gibi büyük sermaye çevreleri, dış açılma gerekliliğini daha 1970'lerde ilan etmişti. Bunun ön şartı ise, dünya pazarında rekabet edebilmek için ücretlerin ve sosyal hakların geriletilmesiydi. Dünya kapitalizminin IMF ve Dünya Bankası gibi sözcüleri de bu yönde bastırmaktaydı. 1980 yılı önemli bir dönüm noktası oldu. Sırtını 12 Eylül'ün vahşetine dayayan Türkiye burjuvazisi, uluslararasılaşma yolunda bir adım attı.

Sanayi işletmeleri üretimden değil faizden para kazandı

Ancak, dışa açılma yavaş ve aşamalı bir süreçti. 1980'lerde, ilk olarak dış ticaret serbestleştirildi (yani, meta-sermaye hareketleri üzerindeki denetim gevşetildi) ve ihracat daha fazla teşvik edildi. Yine de, sanayi yapısı pek değişmedi ve uluslararası alanda rekabet etmek için gereken büyük ölçekli yatırımlar gerçekleşmedi. İhracat düşük ücretler sayesinde biraz arttı, bunun önemli bir kısmı da hayali ihracattı. 1989'da finansal akımlar, yani para-sermaye hareketleri üzerindeki denetimler de gevşetildi. Böylece, büyük sermaye uluslararası finans sistemiyle bütünleşecek ve buradan gelecek kaynakla yüksek teknoloji, büyük, etkin tesisler kuracaktı. Ancak, olan şeydu: bankalar, 90'lar boyunca serbestçe, uluslararası piyasalardan kredi alıp devlete yüksek faizle borç vermeye başladılar. Kürt sorunu'nun aldığı biçim de, devlet harcamalarını şişirerek, durumu pekiştirdi. İç ve dış borçlar giderek artarken, banka sahibi büyük holdingler muazzam kârlar yaptılar. Birçok 'sanayi' işletmesi de üretimden değil, faizden para kazanmaya başladı.

Bu durumun sürdürülemez olduğu belliydi ve öyle görünüyor ki, 2001 krizi yeni bir

Büyük sermaye, dünyanın her yerinde şirket satın alıyor ya da kuruyor. Genelde uluslararası tekellerle ortak olarak, güçlü oldukları sektörlerde en önemli pazarlara yayılmaya çalışıyorlar. Örneğin, 18 ülkede faaliyet gösteren Sabancı'nın yalnızca bir grubu (Kordsa), Amerikan tekeli DuPont'la ortaklaşa, 10 ülkede 12 fabrikaya sahip

Uluslararası rekabete giren sermaye sırtını 'kendi' ülkesindeki faaliyetlerine dayamak, artık-değer sömürüsünü 'içeride' olabildiğince yükseltmek durumunda. Dolayısıyla, ihracatın ya da yurtdışında iş yapan şirketlerin sayısının artmasının emekçilere herhangi bir yararı yok.



dönemeç oldu. Ülke içi birikim olanaklarını tüketen büyük sermaye, şimdi daha donanımlı biçimde, uluslararası rekabete açılabilir. Büyük sermaye şimdi daha donanımlıydı, zira 1990'larda yaşanan krizler, süreci iki açıdan tamamlamıştı: ilk olarak, sermayenin merkezileşmesi hızlanmış, zayıf sermayeler elenmiş, ayakta kalanlar (iflas eden işletmeleri yutarak) daha da güçlenmişti. İkincisi, artan işsizlik nedeniyle işçi sınıfı üzerindeki baskı da artmıştı. Esnek çalışma, güvensizlik, enformelleşme, düşük ücret standart hale gelmişti. 2003 tarihli yeni İş Yasası, fiili durumun kayda geçirilmesi ve tasdiklenmesi oldu.

Kriz fırsata dönüşebilir!

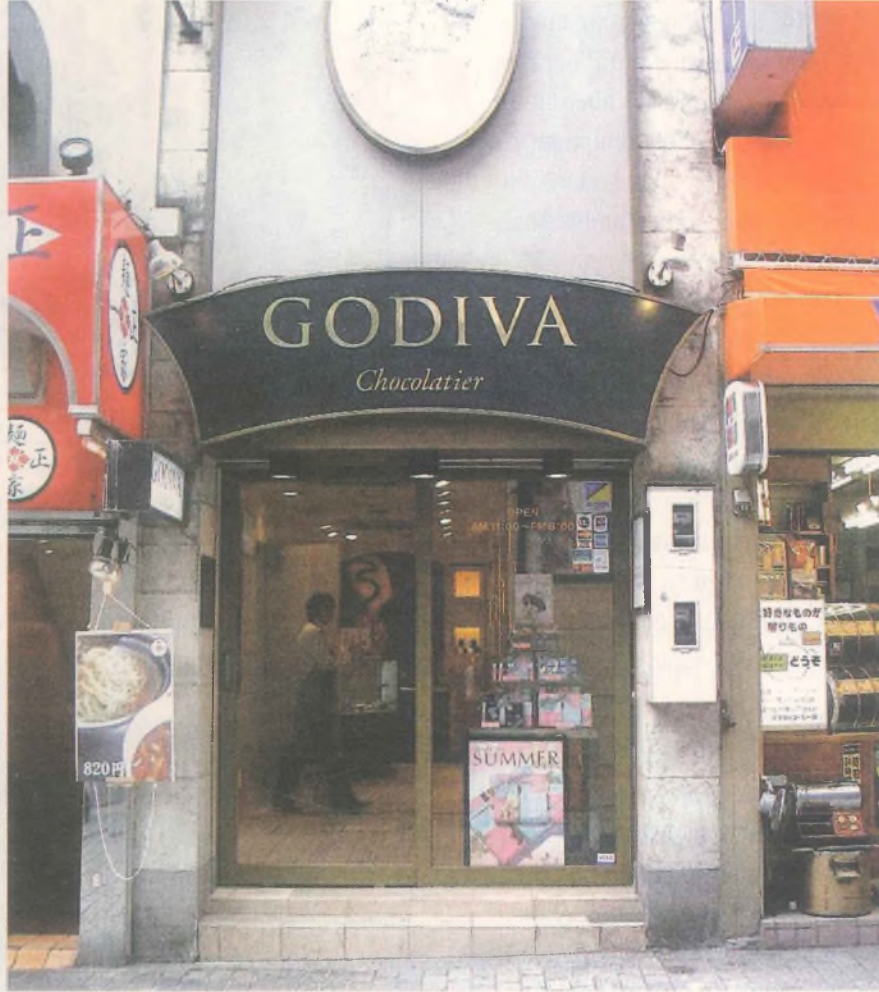
Sermaye ihracında görünüm şöyle: Büyükler, dünyanın her yerinde şirket satın alıyor ya da kuruyorlar. Ayrıca, genelde uluslararası tekel olarak, güçlü oldukları sektörlerde en önemli pazarlara yayılmaya çalışıyorlar. Örneğin, 18 ülkede faaliyet gösteren Sabancı'nın yalnızca bir grubu (Kordsa), Amerikan tekel DuPont'la ortaklaşa 10 ülkede 12 fabrikaya sahip. Bunlar, geniş pazarları olan ABD, Brezilya, Arjantin, Çin, Endonezya gibi ülkeler. Koç, Avrupa'da birbiri ardına şirket satın alırken, Rusya'da, Çin'de ve toplamda 28 ülkede faaliyet gösteriyor. Arçelik-Beko ürünlerini 4 ülkedeki 15 fabrikada üretiyor. Ayrıca, Türkiye'deki bayi ağına benzer bir yapıyı Avrasya bölgesi genelinde oluşturmaya çalışıyor. İş Bankası'nın Şişecam grubu, Rusya, Bulgaristan, İtalya, Mısır gibi yakın ülkelerde üretim yapıyor. Zorlu'nun tekstil grubu Fransa, Make-donya ve Güney Afrika'da üretim yaparken; Vestel de, Rusya'daki fabrikasının yanısıra, ABD'deki Silikon Vadisi'nde, İngiltere'de, Uzakdoğu'da Ar-Ge merkezleri kurmuş. Bu tür büyük sermayeler, Türkiye burjuvazisinin en fazla uluslararasılaşmış kesimini oluşturuyorlar.

2007 sonunda ABD'de başlayıp dünyaya yayılan ve halen süren kriz de, ilginçtir, bunlar için 'olumlu' bir gelişme oldu. Güler Sabancı, Ferit Şahenk gibi holding patronları, 'kriz fırsata dönüşebilir' açıklaması yaptılar. Zira, son birkaç yıldır nakit birikimlerini arttıran bir grup kapitalist için, zor duruma düşen şirketleri ucuz satın alma fırsatı doğdu. Nitekim, yazının başında sözünü ettiğimiz Godiva'nın alınmasında da krizin başlaması ve diğer ahçıların çekilmesi belirleyici olmuş.

Irak, inşaat sektörü için önemli bir pazar

Biraz daha küçük ölçekli olanlar yakın bölgelere, Doğu Avrupa'ya, Türki devletlere, Ortadoğu'ya, Rusya'ya yöneliyorlar. Bunlar da uluslararası, ama 'küresel' değil bölgesel ölçekte. Bu-

TÜSİAD gibi büyük sermaye çevreleri, dışa açılma gerekliliğini daha 1970'lerde ilan etmişti. Bunun ön şartı ise, dünya pazarında rekabet edebilmek için ücretlerin ve sosyal hakların geriletmesiydi. Dünya kapitalizminin IMF ve Dünya Bankası gibi sözcüleri de bu yönde bastırıyordu. 1980 yılı önemli bir dönüm noktası oldu. Sırtını 12 Eylül'ün vahşetine dayayan Türkiye burjuvazisi, uluslararasılaşma yolunda bir adım attı.



rada liste bir hayli kabark ve turizm, gıda, tekstil, perakende, bankacılık, enerji gibi alanlarda, yakın ülkelerde yüzlerce (yalnızca Rusya'da 400'den fazla) şirket kurulmuş. Sürükleyici sektör ise inşaat. 1970-80'lerde başta Libya olmak üzere Ortadoğu ülkelerinde yapılan müteahhitlik işleri, 90'larda Rusya ve eski Doğu Bloku ülkelerine yönelmiş. Ama diğer pazarlar da büyümüş. 2003 yılında 1.8 milyar dolar olan yurtdışı inşaat işleri, 2006'da 13, 2007'de 20 milyar dolara yükselmiş. Çalışanlar içinde Türkiye'den giden işçilerin oranı da, geçmişte yüzde 80 civarındayken, bugün yüzde 30'a düşmüş. Daha düşük ücretlerle Çinli, Hintli ya da yerel işçiler çalıştırılmaya başlanmış.

İnşaatçılar için en önemli 'pazar'lardan biri de Irak. 1990'larda ambargo nedeniyle Irak'ta iş yapamayan müteahhitler, ABD işgalinin başlamasından birkaç gün sonra soluğu bu ülkede almış. Yalnızca Irak Kürdistan'ında, 2003 sonrasında 2 milyar dolarlık inşaat işi yapılmış. Savaşı pek seven Türkiye burjuvazisi, irili ufaklı 1000 civarında şirketle, ganimeti paylaşmak için Irak'a saldırmış.

Açlıktan sürünmek ya da kölelik

Uluslararası rekabete giren sermaye sırtını 'kendi' ülkesindeki faaliyetlerine dayamak, artık değer sömürsünü 'içeride' olabildiğince yükseltmek durumunda. Dolayısıyla, ihracatın ya da yurtdışında iş yapan şirketlerin sayısının artmasının emekçilere herhangi bir yararı yok.

Son yıllarda hızlanan bu tür 'gelişmeler', önümüzdeki dönemde işçi sınıfı üzerindeki baskının daha da artacağını ipuçlarını veriyor. Bu nedenle, bugün verilecek mücadelelerin öneminin arttığı da açık. Karanlık günlerin arifesinde toplumsal muhalefetin yükseltilmesi her zamankinden fazla önem taşıyor.

Sermaye açısından, uluslararası pazarda yer alabilmek elbette daha fazla kâr anlamına geliyor. Emekçiler açısından ise, sürecin vaat ettiği, ya işsizlik ya da düşük ücretlerle aşırı çalışma; ya açlıktan sürünmek ya da kölelik.

Sermaye girişlerindeki artışta özelleştirmenin payı var

2001'den beri yaşananlar, Türkiye kapitalizminin uluslararasılaşmasında yeni bir evre oluşturuyor. Sermaye hareketleri olağanüstü hızlanmış durumda. 'Sıcak para girişleri'ni bir yana bıraksak bile, 'reel' göstergeler açısından da bu böyle. Örneğin, dış ticaretin (ithalat + ihracatın) gayrisafi milli gelire oranı, 2001 krizinin ardından yüzde 50'nin üzerine çıkmış. Bu oran, 1990'larda ortalama yüzde 30, 1980'lerde yüzde 25, daha öncesinde ise ancak yüzde 10 seviyesindeydi. Bu kadar büyümüş olan dış ticaretin yaklaşık dörtte üçü de Avrupa ülkeleri ile yapılıyor. Bir başka deyişle, Avrupa ile yapılan ticaret gayrisafi milli gelirin neredeyse yüzde 40'ına eşit. Sormak lazım: Türkiye burjuvazisi AB projesinden neden vazgeçsin? 'Doğu Birliği' gibi fantezilerle neden oyalansın?

Başka bir sermaye hareketine, doğrudan yabancı yatırımlara bakalım. Bu tür sermaye girişleri, 90'lı yıllar boyunca her yıl 1 milyar doların altında kalmış. 2001 kriziyle 3.3 milyara sıçramış. 2002-2003'de ortalama 1.5, 2004'de yaklaşık 3, 2005'de 10, 2006 ve 2007'de ortalama 20 milyar dolar olmuş. Tabii bunda son yıllarda hızlanan özelleştirmelerin de büyük payı var. Ayrıca, bunlar yalnızca kayıtlı girişler. Yine de, birkaç yılda yirmi katına çıkmış bir sermaye hareketinden söz ediyoruz. 1975'den beri toplam 70 milyar dolar olan sermaye girişinin neredeyse 60 milyarını 2001 ve sonrasında gerçekleştirmiş.

Yalnız sermaye girişlerinde değil, sermaye ihracında da aynı durum söz konusu. 1980-1998 arasındaki 19 yılda toplam 2 milyar, yani yılda ortalama 100 milyon dolar kayıtlı sermaye çıkışı olmuş. Buna karşılık, 2000-2001 yılları ortalaması 1.3 milyar dolar. Birikimli toplam, 2004 sonunda 7, bugün ise 12 milyar doları bulmuş. Yalnızca 2007'de 2.5 milyar dolardan fazla sermaye ihrac edilmiş. Özetle, hem dış ticaret, hem sermaye girişleri, hem de sermaye ihracı son birkaç yılda sıçrama gerçekleştirmiş.

Sermaye ihracının çeşitli boyutlarına bakalım. Toplam 12 milyar doların yarıdan fazlası Avrupa ülkelerinde. 3.5 milyar dolarla, vergi cenneti Hollanda ilk sırada. Hollanda'ya sermaye ihracı 2000-2001 kriz döneminde patlamış ve yurtdışı yatırımlar, genelde Hollanda'da kurulan Türkiye kökenli bankalar tarafından finanse ediliyor. İngiltere ve Almanya da Türkiye sermayesinin rağbet ettiği ülkelere. Ancak, 2007 yılında esas sermaye ihracı, 1.2 milyar dolarla Malta'ya olmuş. Türkiye burjuvazisi 90 ülkede 2200'den fazla şirket kurmuşken, Malta'ya bu sermayeyi yalnızca 16 şirket götürmüştü. Zira, sermaye ihracının büyük kısmını da yine büyük şirketler yapıyor.

İstanbul'da 1 Mayıs

İŞÇİLER, EZİLENLER TAKSİM'İ KUŞATTI

Türkiye işçi sınıfı hareketinin kitle-selliğinde doruk noktası 1977 1 Mayıs'ıdır. Burada düzenlenen katliam da esas olarak işçi sınıfı hareketindeki bu kitleselleşme ve militanlaşma eğilimine sermaye devletinin yanıtıydı. Bu yanıt yetmemiş olmalı ki işçi sınıfı hareketi açısından simgesel anlamı büyük olan Taksim Meydanı bütün hükümetler tarafından işçi sınıfına yasaklandı.

Çünkü sınıf mücadelesinde sınıflar iradelerini birbirlerine kendi anlamının çok ötesinde anlama sahip olan olaylar üzerinden dayatırlar. Taksim Meydanı'nı işçilere açma açmama tartışması da kendi anlamının çok ötesinde etkilere sahip bir irade savaşıdır. Açıkça AKP hükümeti, işçi sınıfında 2007 yılından itibaren artan örgütlenme ve mücadele iradesini tazyikli su ve biber gazının eşliğinde Taksim'i işçilere kapatarak kırmak istedi. 1 Mayıs'ın Taksim Meydanı'nda 200-300 bin kişinin katılımıyla

kutlanması ihtimali sermayeyi o kadar korkuttu ki AKP hükümeti, bütün tepkileri göze alarak sabahın altısında DİSK'in önünde toplanan işçilere tazyikli su ile müdahale etti. Onlarca gaz bombasını DİSK Genel Merkezine attı ve içerden çıkmaya çalışan herkesi öldürseye dövdü. Bu muamele sınıflar mücadelesinin geride kaldığına, AKP'nin demokrat olduğuna inanan sol liberallerimizi, İkinci Cumhuriyetçilerimizi şaşırabilir ama başından sonuna kadar Taksim'e çıkma kararlılığında olan biz Toplumsal Özgürlükçüleri ve devrimci güçleri hiç şaşırtmadı.

Taksim'de biber gazıyla boğulmak istenen, işçi sınıfının insanca yaşama, örgütlenme, tersanelerde ölmeme, emeklilik ve sağlık hakkını yok ettirmeme, sömürüye son verme isteğiyle. Vali eliyle yaratılan "silah kullanılacak, ölümler olacak" havasına rağmen on binlerce işçi ve ezilen Kürt, kadın, genç ve yoksul Taksim'i kuşattı ve polislin karşısına di-



kildi. İşçiler ve ezilenler, polis barikatlarına, gaz bombalarına, kurşunlara karşı saatlerce çatıştı ve bütün İstanbul'u 1 Mayıs alanına çevirdi.

DİSK'e giden DTP milletvekilleri Kürt'ün kardeşlik elini DİSK'in şahsında işçi sınıfına uzattılar. Şimdi uzatılmış

olan bu elin havada kalmamasının ve Taksim-Diyarbakır mücadele ekseninin boyunu boyunca Türkiye siyasetine müdahale etmesinin tam zamanıdır. Ancak Kürt-emekçi birliği özgürlüğün, emeğin ve barışın güçlü sesini Anadolu topraklarına taşıyabilir.

SAMSUN'DA, AKP PROTESTO EDİLDİ



Samsun'da 1 Mayıs kutlaması saat 11.00'de İstasyon Mahallesi'ndeki Cumhuriyet Caddesi üzerinde kitlenin toplanmasıyla başladı. Saat 13.00'de kortejler meydana doğru yürümeye başladı. Yürüyüş sırasında AKP il örgütü önünden geçen gruplar aleyhte sloganlar atarak AKP'yi protesto ettiler. Kortejler halaylar ve "Her Yer Taksim, Her Yer 1 Mayıs" sloganları ile mitingin

yapılacağı Cumhuriyet Meydanı'na yürüdü. Kortejlerde Dev-Lis'in ve genel olarak liselilerin katılımı dikkati çekti. Türk-İş, KESK, CHP, ÖDP, EMEP, Eğitim-Sen gibi sendikal ve siyasi örgütlerin yanısıra Yurtsever Gençlik "Yaşasın Halkların Kardeşliği" pankartıyla katıldı. Samsun'daki 1 Mayıs'a ÖGD'liler de "Yoksulluğa, Savaşa Gençlik Teslim Olmayacak" pankartıyla, ÖGD bayraklarıyla katılarak coşkulu bir grup oluşturdular. Meydanda toplananlara Türk-İş 6. Bölge Temsilcisi İsmail Topçu ve KESK Samsun Şubeler Platformu dönem sözcüsü Nurcan Albak konuşmalar yaptı. Yaklaşık 1300 kişinin katıldığı 1 Mayıs eylemi davul zurnalar eşliğinde halaylar çekilerek sona erdirildi.

1 MAYIS'TA MERSİN'DE HALKLARIN KARDEŞLİĞİ

Mersin'de 1 Mayıs 6000'e yakın işçi ve emekçinin katılımıyla coşkuyla kutlandı. Devlet hastanesi önünde toplanan sendikalar, dergi ve platformlar, partiler Metropol alanına kadar yürüdü. Mitingte Eğitim-Sen ve Genel-İş kitleselliği ile dikkat çekti. Milletvekilleri Fatma Kurtulan ve İbrahim Binici'nin de aralarında bulunduğu 1000 kişilik DTP'li grup, özgürlük taleplerini yinelerken, eylem boyunca sık sık "Yaşasın halkların kar-

deşliği" sloganı attı. Toplumsal Özgürlük Platformu'nun "İşsizlik Yoksulluk Savaş Değil, Ekmek Barış Özgürlük İstiyoruz", kadınların "Kadın Emeği Kolektifi" ve Özgürlükçü Gençlik'in "Gençlik Teslim Olmayacak, Eğitim Satılık Değildir" pankartlarını açtığı eylemde "Diren, İsyan Et, Özgürleş" ve "Her Yer Taksim, Her Yer Direniş" sloganları atıldı. Bu yılki 1 Mayıs'ta kitleselliği ve coşkusuyla en çok dikkat çeken Dev-Lis oldu.

ÜÇ YIL SONRA KÜTAHYA'DA 1 MAYIS

Kütahya'da 3 sene sonra bu yıl 1 Mayıs alanlarda, yürüyüş ve mitingle kutlandı. Devrimci/sosyalist öğrencilerin önerileri ve girişimleri sonucunda Kütahya'da Eğitim-Sen ve SES tarafından organize edilen mitinge, ne yazık ki bölgedeki işçi sendikaları katılmadı. Bu sendikalar basın açıklamalarıyla yetindiler. KESK ve bazı siyasi partilerin üyelerinin yanı sıra kitlenin çoğunluğunu öğrenciler oluştururken mitingde tek ortak pankart taşıdı. Gerek tertip komitesinde, gerek miting programının oluşturulup uygulanışında, gerekse sloganlarda öğrenciler, geleceğin işçileri belirleyici oldu.



ÖGD'li öğrencilerin de mitingin organizasyonu ve katılımına önemli bir katkısı oldu. 1 Mayıs yürüyüşü Şeker Fabrikasının önünden başlayıp Zafer Meydanı'nda (Vazo) sona erdi. 1 Mayıs öncesinde polislin yaydığı "halk tepki gösterecek" söylentilerine rağmen her hangi bir olumsuzluk yaşanmadığı gibi, kimi evlerden korteji alkışlayanlar oldu. Program çekilen halaylarla sona erdi.

DENİZLİ'DE ÖZGÜRLÜKÇÜ GENÇLİK COŞKUSU

Denizli'de bu yıl 1 Mayıs geçen yıla oranla daha coşkulu ve daha kitlesel oldu. Yürüyüş ve mitinge 1000'i aşkın kişi katıldı. Önce Çınar Meydanı'nda tüm siyasetlerin katıldığı coşkulu bir basın açıklaması yapıldı. Daha sonra İncilipınar'a doğru yürüyüşe geçildi. Denizli'nin en işlek caddesi olan İstiklal Caddesi'nde yapılan yürüyüş büyük ilgi uyandırdı. Yürüyüş sırasında Taksim'deki direniş sloganları sürekli dile getirildi. Eğitim-Sen, en geniş katılım sağlayan emek örgütüydü. ÖGD, Genç Kurtuluş, Dev-Lis



ve Genç-Sen ve gençlerin ağırlıkta olduğu DTP göze çarpan kortejleri oluşturdu. Denizli'de 1 Mayıs, bazı eksikler olsa da coşkulu ve bayram gibi kutlandı.



HATAY'DA 1 MAYIS'I COŞKULU BİR KALABALIK KUTLADI

Hatay'da 1 Mayıs her yıl olduğu gibi Antakya Uğur Mumcu Bulvarı'nda kutlandı. Mitinge DİSK, KESK, TÖP, Alinteri, ESP, Barikat, ÖDP, EMEP, DTP, Toplumsal Dayanışma ve Kültür Derneği, AKA-DER, ÖGD, AMARGİ, İHD, Halkevi katıldı. 5000 kişiyi aşkın kitlenin katıldığı miting son derece coşkulu geçti. Antakya Maksim'de toplanan kitle Uğur Mum-

cu'ya doğru yürüyüşe geçti. Kitlenin coşkusuna cadde kıyısındaki halkın da katıldığı görüldü. Toplumsal Özgürlük Platformu 1200 kişilik kortejiyle alanın en kalabalık kitlesini oluşturdu. TÖP, Samandağ ve çevresinden katılan kitlesini bir noktada toplayarak şehir turu yaptı. Evlerinden, iş yerlerinden çıkan halk TÖP konvoyunu alkışlarla, kolonyalarla ve oranın

geleneği olan pirinçle karşıladı. "Her yer Taksim, her yer 1 Mayıs", "Diren, isyan et, özgürleş", "Yaşasın halkların kardeşliği", "Yaşasın 1 Mayıs", "Gazze halkı yalnız değildir", "ABD Ortadoğu'dan defol", "Üretenler yönetsin" gibi sloganlar sık sık atıldı. Davullar eşliğinde halaylar çekildi. Miting programı Grup Serüven ve Grup Hicaz'ın sahne almasıyla sona erdi.

1 Mayıs'ta İzmir Basmane Meydanı'nda 'DİREN, İSYAN ET ÖZGÜRLEŞ'



İzmir'de Türk-İş, KESK (Eğitim Sen, BES, Tüm Bel Sen, Tarım Orkam Sen, Kültür Sanat Sen, Yapı Yol Sen, Emekli Sen) ve TMMOB tarafından Gündoğdu Meydanı'nda düzenlenen mitingde 30 bini aşkın emekçi katıldı. Mitingde

genç katılımcıların oranının yüksek olması dikkat çekti. Yürüyüş boyunca emekçiler, Taksim'deki 1 Mayıs yasağını ve gerçekleştirilen faşist saldırıları, ayrıca Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasası'nı sloganlarla protesto etti. DTP, EMEP, SDP ve ESP'nin de aralarında olduğu siyasi parti ve platformların blok olarak Basmane yönünden yürüdüğü eyleme DTP Diyarbakır Milletvekili Gültan Kışanak ve Bengi Yıldız da katılırken, DTP üyelerinin 1000'e yakın sayıyla bu yıl daha önceki 1 Mayıs'la göre daha yoğun katılım gösterdiği görüldü. DİSK mitingde Basmane Meydanı'nda yaptığı basın açıklamasının ardından bağımsız olarak destek verdi. Toplumsal Özgürlük Platformu, "Yaşasın işçilerin birliği halkların kardeşliği" pankartıyla katıldığı mitingde, alana koşarak girdi ve 60 kişinin hep bir ağızdan haykırdığı "Diren, İsyan et, Özgürleş!" sloganı Gündoğdu Meydanı'nda yankılandı. İzmir Özgürlükçü Gençlik Derneği Girişimi'nin de pankart açtığı eylemde ÖGD'liler mitingin coşkusuna güç verdiler.



LATİFECİLER SAMANDAĞ'DA TÖRENLE ANILDI

30 Mart 1995'te katledilen dönemin DEP Samandağ İlçe başkanı Mehmet Latifeci ile babası Yahya Latifeci, Hatay'ın Sutaşı Beldesi'nde, mezarları başında anıldı. Yaklaşık 250 kişi cinayetleri kınadı.

Toplumsal Özgürlük Platformu adına Talat Oruç, Latifecileri Samandağ'ın Susurluk çetesinin katlettiğini ifade ederek "13 yıl önce bedenlen yitirdiğimiz Mehmet yoldaşı saygıyla anıyoruz. 13 yıl önce buradayık ve hep burada olacağız" dedi.

Samandağ Halkevi başkanı Ali Karasu ise "Latifeci çizgisi halkların kardeşliğini öne alan bir çizgidir. Latifeci bu nedenle DEP yönetimine girmiş, Kürt kardeşlerimizle dayanışma göstermiştir." dedi.

DTP İl Başkanı Fatoş Yener, "Latifeci, mücadelesinde halkların kardeşliğini savunmuştur. Biz onu ölümsüzlüğe, Mahir'lerin, Deniz'lerin, Mazlum Doğan'ın, Musa Anter'in yanına gönderdik." dedi.

Akdeniz Kültür ve Dayanışma Derneği adına Mevlüt Oruç, "Karanlık güçlerin silahları demokrasi mücadelesinin geleceğini yok edemeyecektir" derken, ESP adına söz alan Tuncay Yıldız ise, "Latifeci'nin katili, kontrgerilladır, egemenlerdir. Asla unutmayacak ve affetmeyeceğiz" dedi.

Samandağ Halkevi de Latifeciler için bir anma gecesi düzenledi.

ADANA'DA POLİSİN SERT MÜDAHALESİNE DİRENİLDİ

Adana'nın son yıllardaki en kalabalık ve en coşkulu 1 Mayıs'ı yaşandı. Eylem, binlerce işçi ve emekçinin halay çekip slogan atmasıyla başladı. İstanbul'daki saldırıları emekçiler "İşçi Düşmanı Faşist Erdoğan", "Her Zaman 1 Mayıs Her Yer Taksim" sloganlarıyla protesto etti. 1 Mayıs'a Toplumsal Özgürlük Platformu sloganları ve coşkusuyla renk kattı. Açılış konuşmasını yapan Tekel işçisi Hatice Koçak, "Biz hak, adalet ve özgürlük için alanlardayız" dedi. Sendikalar adına ortak metni okuyan Eğitim-Sen şube başkanı Güven Boğa da İstanbul'daki olayları kınadı. Miting dağılırken alandan slogan atarak ayrılmak isteyen guruba polis sert biçimde müdahale etti. Olayları yatıştırmaya çalışan tertip komitesi üyeleri SES'ten Mehmet Antnen ve Eğitim-



Sen'den Güven Boğa da saldırıya uğradı. Biber gazı, plastik mermi ve jopla saldıran polis 2'si ağır 16 kişiyi yaraladı. Toplumsal Özgürlükçü 4 arkadaşı da dahil toplam 47 kişi gözaltına alındı.

ANKARA'DA 1 MAYIS

Ankara'da 1 Mayıs, önceki yıllara göre daha kitlesel ve coşkulu kutlandı. Gerek toplumsal muhalefetin yükselişi gerekse İstanbul'daki emek örgütleri ve sol güçlerin Taksim ısrarına karşı hükümetin uyguladığı baskı ve şiddet bunda etkili oldu. Ankara'da Sıhhiye Meydanı'nda yapılan 1 Mayıs mitinginde hemen hemen tüm örgütler, sendikalar, kurumlar geçen yıllara göre sayıca daha fazlaydı. Toplumsal Özgürlük Platformu da 1 Mayıs mitinginde pankartlarıyla yerini aldı. 1 Mayıs mitinginde liseli gençler göz dolduruyordu. Bir başka dikkat çeken gelişme ise DTP ve Kürt yurtseverlerin geniş katılımıydı.

Gazeteci-yazar Metin Yeğin ile söyleşi

CHAVEZ SOLA HAMLE YAPIYOR

11-13 Nisan 2002 tarihleri arasında Chavez'in darbeyle indirilmesi, sonra yoksul kitlelerin direnişiyle geri dönmesi bir dönüm noktasıdır. Douglas Bravo diyordu ki, "Bolivarcı devrim kaç yıldır halkı Bolivarcı yapamadı, cunta geldi o Bolivarcı yaptı." Latin Amerika'da, "Hayat her zaman bizim teorilerimizden daha yaratıcıdır" derler. Bana kalırsa orada "Bonapartist diktatörlük" dediğimiz şey var. Yani bir ikili iktidar durumu, hatta birden fazla iktidar durumu var. Bu iktidarlar birbiriyle çatışıyor.

ABD'nin kendi arka bahçesi saydığı Latin Amerika'da, son yıllarda soldan doğru güçlü rüzgarlar esiyor. Bu rüzgarın en güçlü kaynağı ise Venezüella Devlet Başkanı Hugo Chavez ve onun başını çektiği Bolivarcı devrim hareketi. Venezüella'daki gelişmeleri Latin Amerika'yı çok yakından izleyen gazeteci-yazar Metin Yeğin ile konuştuk.

Toplumsal Özgürlük: Venezüella'da, Hugo Chavez'in önemli toplumsal sonuçlar yaratabilecek olan yasal değişiklikler paketinin oylandığı anayasa referandumunda ret oyu çıktı. Chavez'in geniş bir kitle desteği olduğu biliniyor. Gerçi oylama çok küçük bir farkla reddedildi. Ama yine de anayasa değişiklikleri kabul edilmedi. Nasıl oldu bu?

Metin Yeğin: Arkadaşlar sık sık yolda çevirip bu konuyu soruyor. Ben de "Lig uzun bir maraton, sadece bir maç kaybettik, bundan sonrasına bakacağız" diyorum. Herkes Chavez'i göklere çıkarırken, ben eleştirel bakıyordum. Şimdi ise ufak bir yenilgiyle her şeyin sona erdiğini söylüyorlar. Aslında tam tersinden bakmak lazım. Bolivar devrimi tamamen sözler, kelimeler üzerinden yürüyor. Bir halkçı programları var, ama esas olarak temel unsurlarını henüz gerçekleştirebilmiş değil. Tabii ki önceki neoliberal politikalarından çok daha iyi; çok daha iyi niyetli. Ama hâlâ finans dünyasına uluslararası tekeller ve kapitalistler hakim. Petrolün çoğuna da onlar hakim. Dolayısıyla sosyalizmden tam olarak söz edilemez. Ama esas olarak halkçı bir program var.

Referandumda en çok önemseydiğim şey şu: Geçen 1 Mayıs'ta hükümet petrolün denetimini tekrar ele almak için bir hamle yaptı. Bu hamleden sonra tabii ki bir kırılma olacak. Çünkü Chavist blokun içerisinde liberallerden tutun, Marksistlere kadar, Troçkist Marksistlere kadar çok geniş bir yelpaze var. 1 Mayıs'taki hamle bu çatlamayı ortaya çıkardı.

T.Ö: Chavezci cephede bir kırılma mı başladı?

M.Y: Evet, bir kırılma başladı. Özellikle bu Podemos yani sosyal demokrasiye yakın kesim, orta sınıfın temsilcileri zaten öbür tarafta. Korkmaya başladılar. Bu yüzden referandumda alınan oya olumlu bakmak lazım esas olarak. Zaten finans dünyası kapitalistlerin elinde. Aslında petrolü bir kenara bırakırsan, endüstri hemen hemen hiç yok. Ama bu referandum çok önemliydi. Chavez doğrudan doğruya sola adım atmıştı. Bunun için ben orada olsaydım "evet" derdim referanduma. Çok genel,



Referandumda en çok önemseydiğim şey şu: Geçen 1 Mayıs'ta hükümet petrolün denetimini tekrar ele almak için bir hamle yaptı. Bu hamleden sonra tabii ki bir kırılma olacak. Çünkü Chavist blokun içerisinde liberallerden tutun, Marksistlere kadar, Troçkist Marksistlere kadar çok geniş bir yelpaze var. 1 Mayıs'taki hamle bu çatlamayı ortaya çıkardı.

uzaktan bakıyorum tabii. Çünkü bu sola doğru bir adımdı esas anlamda. Ama orta sınıf bu işten korktu, "Bunlar komünizme gidecek, darbe gelecek" falan diye. Bu da küçümsenmeyecek bir şey. 1989 ayaklanmasında resmi rakamlara göre 250-350 kişi öldü, ama gerçekte 3000 kişinin öldüğü bilinen bir şey. Bu yüzden darbe çağrıları her zaman ciddi bir nitelik taşıyor. Bu çatlak bana göre normaldi ve yüzde 49,3'tü galiba "evet" oylarının oranı, benim için bu çok önemli.

T.Ö: Yine de yoksulların blok olarak "Evet" oyu vermediği anlaşılıyor.

M.Y: Tabii çeşitli nedenleri var. Mesela anayasa değişiklik paketinde günlük çalışma süresi 6 saate indiriliyordu. Ama bu aslında halkın çok fazla dikkatini çekmedi, çünkü 6 saat çalışacak insan fazla yok. Çünkü düzenli işlerde ça-

lışmıyor çoğu. Çalışanların çoğu kayıt dışı ekonomide, sokak satıcısı vb. şekilde çalışıyor. Aslında insanlar kendileri için ne kadar iyi bir talep olduğunun farkına varamıyorlar.

Bir başka konu... Sağ basın, hatta Türkiye'de sol basın, hatta orada Troçkistlerin bir bölümü Chavez'in 2030'a kadar devlet başkanı, sonsuza kadar diktatör olma olanağı kazanacağını söyledi. Ama burada şu gözden kaçıyor: Orada eski anayasanın değişmeyen bir maddesine göre, herhangi bir anda, seçmenin yüzde 10'unun talebiyle devlet başkanını geri çağırma hakkı bulunuyor. Yani Paris Komünü'ndeki hak burada var. Chavez'in 1999 anayasasında bu var. Chavez ister mi, istemez mi, bu ayrı bir şey ama 2030'a kadar kalma diye bir şey yoktu.

Referandum sonucunun esas önemli et-

kisi Boliviya'da ve çevre ülkelerde oldu aslında. Çünkü Boliviya'da daha tehlikeli bir durum var. Aslında halk hareketleri daha güçlü, buna rağmen Evo Morales'e halk hareketleri çok kuşku bakıyor, bu yüzden Boliviya'daki etkisi daha kötü oldu. Çünkü Venezüella'nın, Chavez'in etkisi ülke içinden daha fazla Latin Amerika ve dünya için önemli. **T.Ö: Bolivarcı sosyalizm nasıl bir sosyalizm? Yani Chavez'in kafasındaki sosyalizm, diyelim özel mülkiyetin kaldırıldığı, toplumsal mülkiyetin hakim olduğu, halkın, yoksulların, işçi sınıfının yönetimi gibi bir sosyalizm mi, yoksa daha başka bir şey mi?**

M.Y: Bana kalırsa bunu Chavez'in de bildiğini zannetmiyorum. Çünkü Chavez süreci çok enteresandır baştan itibaren. Amerika Birleşik Devletleri'nin itmesiyle başka bir tarafa sürüklenen bir süreç. 11 Nisan-13 Nisan arası (2002) Chavez'in darbeyle indirilmesi, sonra yoksul kitlelerin direnişiyle geri dönmesi bir dönüm noktasıdır. Douglas Bravo -üç nesil gerilla komutanı- diyordu ki, "Bolivarcı devrim kaç yıldır halkı Bolivarcı yapamadı, cunta geldi o Bolivarcı yaptı." Ama ben Chavez'in samimiyetine inanıyorum. Latin Amerika'da, "hayat her zaman bizim teorilerimizden daha yaratıcıdır" derler. Dolayısıyla, bizim siyasal literatürde "Bonapartist diktatörlük" dediğimiz bir tanımlama vardı ya, bana kalırsa böyle bir şey var. Yani bir ikili iktidar durumu, hatta birden fazla iktidar durumu var. Bu iktidarlar birbiriyle çatışıyor. Diyelim ki madencilere kooperatifleşme hakkı veriyor Chavez, diyor ki, "5 kişiyle 30 kişi arasında kooperatif olarak örgütlenin, devlet size ucuz yakıt, destek verecek". Bu şekilde onları örgütliyor. Ama öbür taraftan aynı devlet, ulus-ötesi tekele aynı maden yerlerini kiralyor.

T.Ö: Aynı yerleri mi?

M.Y: Aynı yerler hemen hemen, yan yana. Öbürkülerin belgesi yok zaten ilk başta. Orada kendi başına maden arayanlarla ulus-ötesi şirketler birbirine giriyor. Bu örnek Venezüella'yı çok iyi anlatıyor; sürekli bir ikili iktidar durumu var. Mesela bir yanda Bolivarcı okullar,

öbür yanda eski üniversiteler...

T.Ö: Venezüella'da seçimle işbaşına gelmiş bir hareket devrimci bir çizgide ilerliyor. Bu özgün bir durum. Ama anayasal değişikliklerle, seçimlerle bir düzen değişikliği gerçekleşebilir mi?

M.Y: Chavez, Bolivarçı hareket seçimle başa geldi, bir anayasa değişikliğiyle bir adım attı, ondan sonra tekrar bir referandumla güçlendi. Chavez, referandum ve seçimleri devrimin ayaklarından biri, dinamiklerinden biri diye tanımıyor. Böyle bir şey var mı geçmişte? Yok. Ama bana kalırsa zaten hayat böyle bire bir geçmişte

olanlarla açıklanamıyor. Bu yüzden başka bir sosyalizm tanımlaması içerisinde, başka bir sosyalizm yolu içerisinde yürüyor. Bana kalırsa bir mücadele süreci bu, iki tarafa da yönelebilir. Ama bunun devrimci bir mücadele süreci olduğunu düşünüyorum. Özellikle son atılan adımlarla, komünal ekonomi yönünde ilerleniyor. Özellikle petrolün denetim altına alınmaya çalışılması çok önemli.

Bana kalırsa hâlâ her şey Chavez'in üzerinden yürüyor. Partiler falan kendi tanımına göre hikaye. Bir konuşmasında "önemli olan halktır" dedi. Gerçekten örgütlenmeler çok zayıf. Venezüella'nın sorunu halk örgütlenmesidir. Yukarıda Chavez, altında partiler ve bürokrasi, en altta toplumsal hareketler var. Toplumsal hareketler; partilere ve bürokrasiye hiç güvenmezler, hep Chavez'e güvenirlir. Bu durumu ortadan kaldırmak için aslında Birleşik Sosyalist Parti'yi (BSP) kurdu Chavez. Bunu yaparken kendinizi destekleyen partileri tasfiye ediyorsunuz, televizyonda "ben artık eski yüzleri görmek istemiyorum" diyorsunuz.

Bir de toplumsal komünal ekonomi diyorsunuz. Bu öyle bir adım ki! İşçiler devlete bu fabrikayı kamulaştır diye başvurup o fabrikayı alabiliyor.

T.Ö: Bazı özyönetim deneyimleri var. Bunun boyutları nedir? Daha çok, kullanılmayan fabrikaların kamulaştırılması sözkonusu, değil mi?

M.Y: Kamulaştırılan fabrika sayısı çok fazla, 356'ya falan çıkıyor. Ama fiili olarak aslında bu kadar yok. Bunlar bazı kapanmış fabrikalar. Büyük bir kağıt fabrikası var, orası özellikle Chavez'e karşı ambargo uygulayarak kapandı, orası önemli bir fabrika. Diğerleri daha ufak. Ama bunlar önemli; örnek oluşturuyorlar.

T.Ö: Tek parti işine komünistler (gelecekte parti) yanaşmadılar, ayrı kaldılar, değil mi?



Chavez şimdi çok daha güçlü

M.Y: Ben bu süreçte tek parti doğru mudur, değil midir bilemiyorum ama sözünü ettiğim o yarılmayı gidermek için birlikte atılması gereken bir adım olarak gördü bunu ve birlikte attı. Birden fazla adımın birlikte atılması "Çok hızlı gidiyor" diye eleştiriliyor (Bolivarçı yönetim içindeki) sağcılar tarafından. Ama bu çatlağı ortadan kaldırmak için böyle bir adımı bir an önce atması lazımdı, özellikle kendi partisi içinde... Öbür partiler içinde de çok az kişi kendi partisine güveniyordu. Mesela maddenciler kavga ediyordu, herkes Chavez'i arıyor, tanıdıkları aracılığıyla ona ulaşmaya çalışıyordu. Kimse başkasını, başka kurumu aramıyor. "Niçin aramıyorsunuz?" diyorum, "Arada mafya var" diyorlar. Çünkü ulus-ötesi şirketler jandarmayı satın alıyor, araya mafyayı sokuyor falan. Ben bakanla konuşuyorum, diyorum ki "maden işinde mafya var diyorlar, ne diyorsunuz?" Bakan, "Evet mafya var" diyor, kendisi. O yüzden işgal fabrikaları önemli bir örnek, sürdürülmesi gereken bir olgu. Mesela Kolombiya sınırında bir kahve fabrikasını gezmiştim. Kapanan bir kahve fabrikasını köylüler kooperatif kurarak ele geçiriyor, işgal ediyor, üretim yapıyorlar. Sadece bununla kalmayıp orada organik kahve üretiyorlar. Ve bir organik kahve okulu açıyorlar. Uyuşturucu ticaretinin merkezi olan bu

bölgede o kahve okulundaki 300 çocuğu görseniz, ne olursa olsun Chavez iktidarının olmasının iyi olduğunu savunursunuz zaten.

T.Ö: Ama Bolivarçı devrim henüz belirleyici adımları atmadı.

M.Y: Bu bir süreç. Douglas Bravo bana diyordu ki, "Venezüella ne demektir? Petrol demektir. Ama Chavez bütün uluslararası tekellerle sözleşmelerin altına imza attı. Bak Bolivya'da bir anlaşmayı imzaladı, kafasına geçirdiler hükümetin. Nerede devrimci durum var? Burada mı, Bolivya'da mı? Bana bir tane işçi sözleşmesi göster, öncekilerden daha iyi koşullarda imzalanmış olsun. Bana bir tane gerçek toprak reformu uygulaması göster." Chavez yönetimi toprak reformu yapamıyor. Devletin topraklarını dağıtıyor, orada da büyük toprak sahipleri 104 köylü liderini öldürttüler.

T.Ö: Ne zaman oldu bu?

Son zamanlarda, Chavez iktidarı sırasında. Buna karşı Chavez özel bir birlik kurdu, "Toprak Askerleri" diye, onları gönderiyor. Çünkü toprak sahipleri oranın yerel askerini satın alıyor. Bu anlamda çok çelişkili bir durum var. Ancak bu son referandumdaki hamle, petrolün denetimini ele almaya çalışan bir hamledir. Bu yüzden bunun desteklenmesi gerekiyordu. Sola doğru bir hamleydi.

Sağ basın, hatta Türkiye'de sol basın, hatta orada Troçkistlerin bir bölümü referandumla Chavez'in 2030'a kadar devlet başkanı, sonsuza kadar diktatör olma olanağı kazanacağını söyledi. Ama burada şu gözden kaçıyor: Orada eski anayasanın değişmeyen bir maddesine göre, herhangi bir anda, seçmenin yüzde 10'unun talebiyle devlet başkanını geri çağırma hakkı bulunuyor. Yani Paris Komünü'ndeki hak burada var. Chavez ister mi, istemez mi, bu ayrı bir şey ama 2030'a kadar kalma diye bir şey yoktu.

T.Ö: Venezüella bölgenin devrimci çizgi izleyen, antiemperyalist ülkeleriyle bir işbirliği örgütü girişimini başlattı. Bolivya, Nikaragua, Küba... O konuda bir gelişme var mı?

M.Y: Aslında Küba'nın eski bir projesiydi bu. Bazı Karayip ülkelerinin de katıldığı bir işbirliği anlaşması. ALBA'yla (Amerikalıların Bolivarçı Alternatifi) vücut buldu. Kendi aralarında dayanışmayı hedefleyen bir yapılanma. Bu sadece ticari bir anlaşma değil; petrolün ucuz petrol verdiği, karşılığında onlardan mal aldığı bir ilişki. Özellikle Venezüella dışındaki öbür ülkeler için de çok

önemli anlaşmalar bunlar. Sadece kültürel bir anlaşmamış gibi görünüyordu ama sonra genişledi ve onun yarattığı rüzgar çok önemli bir etki oluşturdu. Bu anlaşmanın gerçekleşmesi ALCA'ya çok büyük darbe vurdu. Onun yerine 'Güney Pazarı' Mercosur ön plana çıktı. Mercosur yine liberal bir pazar ama en azından ALCA kadar doğrudan ABD'ye bağlı bir pazar değil, yani en azından "vur tokadı al" tarzında değil. En azından masaya oturup pazarlık yapılabilecek bir anlaşma durumuna geldi. Ayrıca ALBA'ya doğru da sürüklenbilir; çünkü Mercosur'a Venezüella da katıldı. Bu yüzden Venezüella'nın durumunu önemsiyorum. Çünkü Chavez'in durumu sadece o ülkeye ilişkin bir şey değil, oradaki rüzgarın bütünüyle kıtayı sola veya sağa sürüklemesi mümkün. Bence belli bir noktaya geldi zaten. Arjantin'de geri dönüş başladı. Mesela orada Menem, bilmem kaç yıl sonra yeniden ortaya çıktı. "Özelleştirme yaptık ama kötü kullandılar, benim suçum değildi" diyor. Bütün Latin Amerika'da geri dönüş esintisi başladı. Dolayısıyla Chavez'in referandumla sürdürdüğü mücadele önemliydi.

T.Ö: Amerika'nın bu sürece müdahalesi beklenirdi ama galiba Irak'a yoğunlaşması bunu engelledi. Aslında müdahale etti, Chavez'i devirdi.

M.Y: Tabii defalarca müdahale etti aslında. Ama bir Rus generalinin söylediği gibi, "Amerika bir transatlantik gibidir, çok büyüktür, çok güçlüdür ama hantaldır, gittiği yerden kolay kolay dönemez." Ortadoğudan geri dönmesi zor. Ama aslında Chavez iktidarına bir çok yerden müdahale etti. Kaç tane darbe düzenledi. Bütün seçimlerde muhaliflere açık destek verdi. Aslında müdahale ediyor. Ama bana kalırsa 5 yıl önce müdahale etmesi lazımdı, fırsatı kaçırdı. Şimdi Chavez çok daha güçlü.

Küba'yı savunmak devrimi savunmaktır

VAMOS BIEN! *

Bugün, insan hakkı kavramına eğitim, sağlık ve barınma hakkını dâhil eden Küba'yı savunmak sosyalizmi ve devrimi savunmak anlamına geliyor. Küba bugün sadece Fidel'in mütevazılığını değil ezilenlerin kendilerini adil, eşitlikçi ve mutluluk içinde yönetebileceklerine ilişkin özgüveni de simgeliyor.

ÖZGÜR SEVGİ GÖRAL

20. yüzyılın en önemli devrimcilerinden biri, ABD'nin burnunun dibinde ona ve tüm emperyalist dünyaya meydan okuyan yegâne sosyalist devletin başkanı, sosyalizmin sadece yeni bir üretim tarzı değil aynı zamanda insanların varoluşlarını da radikal bir biçimde değiştirecek bir bilinç olduğunun farkında bir siyasetçi, Fidel Castro Ruz Şubat ayında devlet başkanlığından çekildi. Bu şüphesiz önemli bir değişiklikti; 1959'dan beri ülkeyi yöneten önderin artık sadece manevi bir rolle sahnede olacağı anlamına geliyordu. Zafer çılgınlıkları atan ve Fidel'in ardından Küba'nın hızla neo-liberal politikalarla eklemleneceğini iddia edenler yanılacak gibi gözüküyor; Küba ekonomisi 2003 yılından beri büyüme eğiliminde, biyo-teknoloji alanındaki ilerleme tarım açısından önemli sonuçlar doğuruyor, turizm ülkenin yükselen



sektörü olarak önemli bir girdi sağlıyor. Üstelik tüm bunlar SSCB'nin dağılmasının ardından ve ABD ambargosunun saldırgan etkisi son sürat devam ederken, "Özel Dönem" olarak adlandırılan kriz döneminde gerçekleştiriliyor. Neo-liberal reçetelerin boyunduruğundaki Latin Amerika halklarının maruz kaldığı kamu hizmetlerindeki geri çekilme, eğitim ve sağlık gibi temel alanların piyasanın insafına terk edilmesi, yüksek yapısal işsizlik oranları ve gelir dağılımındaki uçurumla baş başa kalmak şöyle dursun; Küba halkı tüm bu gelişmeyi eğitim, sağlık ve barınma alanındaki muazzam ilerlemeden bir adım geri atılmaksızın elde ediyor.

Yine de durum ilk bakışta gözükteği kadar toz pembe değil. Sistemin bütünü etkileyen ticari ve mali ağların çöküşü anlamına gelen kriz yılları boyunca sermaye çekmek için uygulanan ortak girişimler ve bir ölçüye kadar göz yumulan sınıfsal eşitsizlikler Fidel'in deyimiyile

"liberal ideolojiyi benimseyen yeni bir zengin sınıf" yarattı. Devrimci kültürel üretimin de önemli ölçüde zayıflaması özellikle genç kuşaklar arasında "meta ahlakı"nın oluşmasına katkıda bulunuyor. Küba Devrimi hem Latin Amerika geleneklerine ve Jose Marti, Simon Bolivar, Che Guevara gibi önderlerin temsil ettiği devrimci değerlere hem de "yeni insan, komünist ahlak" vurgusunun iradeci yönüne yaslanır. Devrim kendi varoluşunu bilincin doğru teşekkülüne ve "maddi" değil "ahlaki" hareket etme tarzının dünyayı değiştirmede maddi şeylere üstün geleceğine olan inanca dayanır. Dolayısıyla Küba için "meta ahlakı", başka bir sosyalist deneyimde olduğundan belki de daha önemlidir. Özel Dönemde acil bir strateji olarak hayata geçirilen kimi uygulamaların ekonominin sabit ve stratejik olarak büyüyen sektörlerine dönüşmesi de, Küba'nın geleneksel mono-kültür bağımlılık çemberinden kurtulmasını zorlaştırıyor. Üstelik soğuk savaş retoriği Küba için son sürat devam ediyor. Fidel'in son hastalığı Türkiye basınındaki kesif anti-komünizmin nasıl dimdik ayakta olduğunu göstermesi bakımından önemliydi. Köşe yazarları Fidel'in nasıl bir diktatör olduğunu, Küba'da muhaliflerin nasıl işkence gördüğünü, Kübalıların başta Fidel'in kızı olmak üzere nasıl da ABD'ye akın ettiklerini anlatıp durdular. Bu vesileyle, soğuk savaş zamanında imal edilmiş herkesin tek tip giyinmeye ve davranmaya zorlandığı komünist ülke klişesinin nasıl hâlâ etkili olduğunu bir kez daha görmüş olduk.

Bugün, insan hakkı kavramına eğitim, sağlık ve barınma hakkını dâhil eden Küba'yı savunmak sosyalizmi ve devrimi savunmak anlamına geliyor. Herkesin ilk adıyla "Fidel" diye hitap ettiği ve güvenle çevresini sardığı Commandante ile Küba halkı "hakikatlerin konuşulduğu canlı bir radyo yayınında, ilk ismiyle hitap ederek, muhalif görüşlerini onunla tartışır ya da taleplerini ona iletirler". Suç oranları Avrupa'dan, bebek ölüm oranları ABD'den daha düşüktür. Orada halkının üzerine panzerlerden su sikan ya da ateş açan askerleri göremezsiniz, iki yılda bir yapılan seçimlere bütün adaylar hiçbir sınırlama ve koşul olmaksızın özgürce katılırlar, Küba Komünist Partisi her tür ayrımcılığa karşı mücadele etmek için halkına söz vermiştir. Bir tane bile Fidel heykelinin bulunmadığı Havana sokakları, doktorlarını dün-



yanın bütün afet bölgelerine cömertçe gönderiyor. Küba bugün sadece Fidel'in mütevazılığını değil ezilenlerin kendilerini adil, eşitlikçi ve mutluluk içinde yönetebileceklerine ilişkin özgüveni de simgeliyor. Fidel'in "Tarih sizi nasıl yargılayacak?" sorusuna verdiği görkemli yanıt, tam da bu tevazua, yeni ahlaka ve insanlığa duyulan müthiş iyimser güvene işaret ettiği için ahntılamaya değer: "Kaygılanmaya değmeyecek bir konu. Neden biliyor musun? Çünkü bu insanlık, o kadar çok yanlış, o kadar çok saçmalık yaptı ki, eğer varlığını sürdürebilirse, ki niyeti bu, beş yüz yıl içinde insanlar bizi hatırlamaya değmeyecek barbarlar ve uygarlıktan uzak bir kabile olarak görecektir. Bu yüzden, bir şey vasiyet etmenin anlamı yok. Böyle düşünüyorum, içtenlikle, düşündüğüm bu. Beni en fazla ilgilendiren, ülkenin, mücadelesinin, kavganın, şahsıma hiç de bağlı olmayan saygınlığı."

**) Vamos Bien: İyi gidiyor*

Neo-liberal reçetelerin boyunduruğundaki Latin Amerika halklarının maruz kaldığı kamu hizmetlerindeki geri çekilme, eğitim ve sağlık gibi temel alanların piyasanın insafına terk edilmesi, yüksek yapısal işsizlik oranları ve gelir dağılımındaki uçurumla baş başa kalmak şöyle dursun; Küba halkı tüm bu gelişmeyi eğitim, sağlık ve barınma alanındaki muazzam ilerlemeden bir adım geri atılmaksızın elde ediyor.



Ülkenin geleceği belirsizliğini koruyor

PAKİSTAN'DA YENİ DÖNEM

Genel seçimlerde en yüksek oyu, ABD desteğiyle ülkesine tekrar dönen, ancak ardından bir suikasta kurban giden eski başbakanlardan Benazir Butto'nun partisi Pakistan Halk Partisi aldı. Bu partinin başında şu an Butto'nun eşi Asif Ali Zardari bulunuyor.

N. ERGÜNEŞ

Büyük Ortadoğu Projesinin stratejik ülkelerinden biri olan Pakistan'da siyasi çatışmalar ve çalkantılar hız kesmeden devam ediyor. ABD'nin bir yönetim stratejisi olan "böl-yönet", Pakistan'ın da siyasi ortamını belirliyor. Bu anlamda mevcut siyasi istikrarsızlığın kendisi zaten BOP'un hayata geçmesinin önemli mekanizmalarından biri olarak görünüyor.

Bir önceki sayımızda da yer verdiğimiz gibi Pakistan hem jeo-politik konumu itibariyle hem de sahip olduğu kaynaklar itibariyle oldukça önemli bir konuma sahip. Bir yandan nükleer enerjiye, enerji kaynaklarına sahip olması, petrol-doğal gaz boru hattının ülkeden geçmesi, öbür yanda Hindistan ve Afganistan'a sınırları. Bu anlamda Çin'e yakın bir Pakistan ABD'nin asla istemeyeceği ve göze alamayacağı bir durum.

Genel Seçimlerin Ardından

Hatırlanacağı gibi gerçekleştirilen son genel seçimlerde en yüksek oyu ABD desteğiyle ülkesine tekrar dönen, ancak

ardından bir suikasta kurban giden eski Başbakan'lardan Benazir Butto'nun partisi Pakistan Halk Partisi almıştı. Bu partinin başında şu an Butto'nun eşi Asif Ali Zardari bulunuyor.

İkinciliği Müşerref'in 1999 yılında askeri darbe ile devirdiği Navaz Şerif'in Pakistan Müslümanlar Birliği (PML-N) partisi alırken, Şerif'in partisi aynı zamanda Pakistan'ın en büyük eyaleti olan Pencap'ı da kazanmıştı. Seçimlerin önemli sonuçlarından biri de Müşerref yanlısı Müslümanlar Birliği (PML-Q) partisinin almış olduğu oylar oldu. Bir zamanlar ABD'nin tek gözdesi olan Müşerref'in partisi seçimlerden tam bir hezimetle çıkarak üçüncü parti konumuna geldi.

Bilindiği üzere ABD'nin Müşerref'e sunduğu destek ABD'de birçok kesim tarafından eleştiriliyor. Askeri bir yönetim yerine "demokratik" bir yönetimin daha olumlu olacağı yönünde fikirler ileri sürülüyordu. Yine Müşerref'in radikal İslamcılara karşı yürüttüğü mücadele "yetersiz ve etkisiz" bulunuyordu.

Öte yandan El Kaide ve Taliban'ın önemli üslerinin yer aldığı Afganistan sınırında bulunan Kuzey Batı Eyaletinde seçimleri İslamcı partiler değil (ki bir bölümü, protesto ederek seçimlere katılmamıştı), Paştun milliyetçisi bir parti kazandı.

Yeni Hükümet Yeni Bir Dönem

Seçimlerin ardından Butto'nun Pakistan Halk Partisi'nin desteklediği Yusuf Ziya Gilani'nin Başbakan olduğu 24 bakanlıktan oluşan yeni hükümet iş başı yaptı. Yeni hükümette 11 bakan Butto'nun partisi, 9 bakan ise eski başbakanlardan Navaz Şerif'in partisi Pakistan Müslüman Birliği-N mensubu iken geri kalan 4 bakanlıktan biri bağımsız milletvekili, diğer üçü ise koalisyona katılan küçük partilerden geliyor.

342 üyeli parlamentoda 264 milletvekilinin desteğini almayı başararak görev alan Başbakan Gilani, Butto'ya oldukça yakın isimlerden biri olarak biliniyor. Gilani, daha önce Butto hükümetinde

bakan olarak yer almıştı.

Öte yandan Gilani'nin başbakanlığına geçici gözle bakılıyor. Ve Pakistan Halk Partisi lideri Asif Ali Zardari'nin başbakanlığa gelebilmesi için çeşitli yollar deneyeceği düşünülüyor.

Yeni Dengeler Nasıl Kurulacak?

Seçimler sonrası yeni hükümetin kurulması görece de olsa belirli bir istikrar sağlayacak gibi görünse de, gelecek dönemin Pakistan için ne getireceği belirsizliğini koruyor. Çünkü ülkede, iç dengelerin nasıl kurulacağı, ABD ile ilişkilerin nasıl düzenleneceği konuları çatışmaları ve gerilimleri tetikleyecek gibi görünüyor. Bir yandan koalisyona hükümeti ile Müşerref'te somutlaşan ordu güçleri arasındaki gerilim, diğer yandan Radikal İslamcı güçler, ılımlı İslam yanlılarının sistem üzerindeki basınçları...

Yine şu an en güçlü konumda bulunan Butto'nun partisi de belirli bir karmaşaya gebe görünüyor. Butto'nun mirası ile liderliğe gelen Zardari (başta kendisine yönelik yolsuzluk suçlamaları nedeniyle) partinin tamamı tarafından benimsenmiyor.

Gilani'nin başbakanlığındaki yeni koalisyona hükümeti Müşerref'e karşı ilk girişimini görevden alınan yargıçların görevi iadesini sağlamakla yaptı. Öyle görünüyor ki, önümüzdeki dönemde Pakistan'da sular durulmayacak.

Pakistan hem jeo-politik konumu itibariyle hem de sahip olduğu kaynaklar itibariyle oldukça önemli bir konuma sahip. Bir yandan nükleer enerjiye, enerji kaynaklarına sahip olması, petrol-doğal gaz boru hattının ülkeden geçmesi, öbür yanda Hindistan ve Afganistan'a sınırları. Bu anlamda Çin'e yakın bir Pakistan ABD'nin asla istemeyeceği ve göze alamayacağı bir durum.

Sadr Hareketi Basra çatışmalarından güçlü çıktı

IRAK'TA YOKSUL ŞİİLER DİRENİYOR

Sadr hareketi Basra çatışmalarından daha da güçlenerek çıkmış durumdadır. Çünkü Mehdi Ordusu savaş yeteneğini kanıtlayıp mevzilerini korudu. Bunun politik alanda önemli yansımaları olacaktır. Sadr'ı destekleyen yoksul Şii kitleler bir kez daha emperyalist ABD ve işbirlikçilerine teslim olmayacaklarını gösterdiler.

HALİT ELÇİ

Irak merkezi hükümeti Mart ayının sonlarında Basra şehrine yönelik geniş çaplı bir operasyona girişti. ABD ve Britanya askerlerinin desteğiyle yapılan operasyona yaklaşık 15 bin asker katıldığı tahmin ediliyor. Başbakan Nuri el Maliki bu hareketin Basra'da asayışı sağlamak amacıyla ve yasadışı silahlı gruplara karşı yapıldığını açıkladı. Fakat Mukteda es Sadr taraftarları Mehdi Ordusu operasyonun kendilerini hedef aldığını açıkladı ve yoğun bir direniş gösterdi. Yüzlerce kişi öldü. Çatışmalar Basra'yla sınırlı kalmayıp Bağdat'a ve diğer Şii şehirlerine yayıldı. Özellikle Bağdat'taki yaklaşık 2 milyon kişinin yaşadığı ve Sadr yanlılarının kalesi durumundaki Sadr Semtinde Mehdi Ordusu savaşçıları ile ABD ve merkezi Irak Ordusu askerleri arasında çatışmalar şiddetlenerek sürüyor.

Şii Maliki Şii Sadr'a karşı neden saldırıya geçti?

Maliki'nin aksi yöndeki açıklamalarına rağmen, bu saldırının Sadr taraftarlarına yönelik olduğu açıktır. Oysa Maliki'nin başbakan olmasında Sadr grubunun desteği de önemli bir rol oynamıştı. Öyleyse hükümet kuvvetleri işgal güçlerinin desteğiyle neden Mehdi Ordusu'na karşı saldırıya geçti?

İşgalci ABD, bir an önce temel hedeflerine ulaşım (işbirlikçi bir siyasal yapıyı oturtmak, ülke petrolünün kontrolünü elinde tutacak şekilde askeri üslerini kurmak vb.) Irak sokaklarından çekilmek istiyor. Bunu yapabilmesi için, kendisiyle iyi geçinecek bir merkezi Irak Hükümeti'nin ülkede denetimi ele geçirmesi gerekiyor. Kürdistan bölgesinin yöneticileriyle işbirliği sorunsuz işliyor. En güçlü direnişi gösteren Sünni Arap halkın bir kısmı aşiretler kanalıyla etkisizleştiriliyor. En riskli toplum kesimini ise Şiiler oluşturuyor. Irak nüfusunun çoğunluğunu teşkil eden Şiiler üzerindeki İran etkisi ABD'yi korkutuyor. Hele ülkenin üçe bölünmesi halinde ortaya güçlü, İran'la müttefik bir Şii devletinin çıkması ihtimali en korkutucu senaryodur ABD açısından. Belki de ABD'nin Irak'ı bugünden üçe bölme planını uygulamaya başlamamasının altında bu korku yatıyor.

ABD'nin çekilme planlarını hayata geçirebilmesi için Şii halkın işgal karşıtı

ve direnişçi güçlerinin ezilmesi, ABD'yle işbirliğini içine sindirebilecek politikacıların güçlendirilmesi gerekiyor. Bunun ilk adımı, Mukteda es Sadr taraftarlarının ve Mehdi Ordusu'nun ezilmesidir. Çünkü Sadr grubu Şii halk içinde işgale karşı en açık tavrı alan, zaman zaman işgalci güçlerle şiddetli çatışmalara giren bir gruptur ve Şii yoksulları arasında da büyük bir deste-

ğe sahiptir. Bu nedenle de ABD açısından en tehlikeli siyasi harekettir. (Rakip Şii örgütleri Maliki'nin Dava Partisi ile Irak Yüksek Devrim Konseyi daha çok orta sınıflara dayanıyor.)

Sadr'ın esnek direniş politikası

Sadr hareketi başından beri ABD işgaline karşı olduğunu açıkça ifade ederek yoksul Şiilerin tarihsel devrimci damarını

elinde tuttu. Mehdi Ordusu adıyla kendi silahlı gücünü oluşturdu. İşgalciler kendi kontrol alanlarına el atmaya kalktığında silahlı direniş gösterdi ama kendisi için yararlı gördüğünde geçici uzlaşmalara gitti. Hiçbir zaman silahlarını bırakmadı ama gerekli gördüğünde ateşkes ilan etti.

Sadr hareketi, öncelikle ABD'nin (ve İsrail'in) provakasyonları ve bazı Sünni direnişçi grupların saldırılarıyla alevlenen ve bir iç savaşa dönüşen mezhep çatışmaları karşısında sürekli olarak "işgalcilere karşı mezhepler arası işbirliği" tezini savundu. Sadr sürekli olarak Irak'ın bütünlüğünü savundu ve Irak'ın üçe bölünmesi fikrine karşı çıktı.

Mukteda es Sadr, İran'dan destek almasına ve İranlı en üst düzey yetkililerle ilişki sürdürmesine rağmen, Irak üzerinde İran vesayetini kabul etmeyeceğini açıkladı; görece bağımsız bir tavır geliştirdi.

Son çatışmaların nedeni

Merkezi hükümet ile işgalcilerin ortak operasyonunun önemli bir hedefi, stratejik Şii şehri Basra'nın kontrolünün ele geçirilmesidir. Basra, Irak petrolünün yüzde 80'inin çıkış kapısını oluşturuyor. Mehdi Ordusu'nun, özellikle Britanya askerlerinin Aralık ayında bu şehirden çekilmesinin ardından şehirde denetimlerini sağlamlaştırmaları ve petrol ihracatından önemli bir pay almaları gerek ABD, gerekse merkezi hükümet açısından son derece can sıkıcıydı. Öte yandan Ekim ayında yapılması planlanan eyalet seçimlerinde Sadr taraftarlarının bölgeyi silip süpüreceğine dair kuvvetli emareler vardı.

Maliki Hükümeti'nin ve işgalcilerin üstün silah ve asker gücüyle saldırılarına rağmen Sadr yanlısı silahlı güçler başarılı bir direniş gösterdi ve çatışmayı ülke çapına yaydı. Maliki'nin silah bırakmaları için yaptığı önce 72 saat, sonra 10 günson bir gün süreli çağrılar (ülmatomlar) boşa çıkarıldı.

Sadr hareketi bu çatışmalardan daha da güçlenerek çıkmış durumdadır. Çünkü Mehdi Ordusu savaş yeteneğini kanıtlayıp mevzilerini korudu. Bunun politik alanda önemli yansımaları olacaktır. Sadr'ı destekleyen yoksul Şii kitleler bir kez daha emperyalist ABD ve işbirlikçilerine teslim olmayacaklarını gösterdiler.



ABD'nin çekilme planlarını hayata geçirebilmesi için Şii halkın işgal karşıtı ve direnişçi güçlerinin ezilmesi gerekiyor. Bunun ilk adımı, Mukteda es Sadr taraftarlarının ve Mehdi Ordusu'nun ezilmesidir. Çünkü Sadr grubu Şii halk içinde işgale karşı en açık tavrı alan, zaman zaman işgalci güçlerle şiddetli çatışmalara giren bir gruptur ve Şii yoksulları arasında da büyük bir desteğe sahiptir.

ABD ve İsrail Filistin'e onursuz barış dayatıyor

GAZZE'YE AMBARGO: ÖLÜM VE SEFALET

SEMIH GÖKÇE

Amerika Birleşik Devletleri'nin başkanı George W. Bush Ocak ayında ve başkan yardımcısı Dick Cheney Mart ayında Ortadoğu turları yaptılar. Onların ardından, Mart ayı sonunda bölgeye Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice geldi. ABD'nin bu en üst düzey yöneticilerinin üst üste gelen gezilerinin elbette birden çok amacı vardı; ama hepsi de İsrail'e uğrayıp İsrail ve Filistin yöneticileriyle görüşerek sözümona "barış sürecine destek" verdiler. ABD geçtiğimiz Kasım ayında İsrail ve Filistin yönetimi arasında bir anlaşma sağlamak amacıyla iki tarafı (İsrail başbakanı Ehud Olmert ile Filistin özerk yönetimi başkanı Mahmut Abbas) Bush'un ev sahipliğinde Annapolis'de bir araya getirmişti. Bu zirveden elle tutulur bir sonuç çıkmasa da, bir girişim başlatılmıştı ve Bush bu ziyaretleriyle girişimi sürdürmek ve kendi başkanlığı döneminde sonuca ulaşmak istiyordu. Nitekim Bush, İsrail'deyken, yılsonuna kadar Filistin devletinin kurulmasının yolunu açacak bir anlaşmaya varılmasını umduğunu ifade etti. Cheney ve Rice da bu umudu taşıdıklarını ve barış yönünde adımlar atıldığını görmekten mutlu olduklarını açıkladılar.

Nasıl bir "barış süreci"?

Bunun nasıl bir barış süreci olduğuna şöyle bir göz atalım. Şu anda Filistin'e ait Gazze Şeridi tam bir açık hava hapishanesi durumunda. İsrail Hükümeti geçen yılın sonuna doğru aldığı bir kararla Gazze Şeridi'ni "düşman varlık" olarak kabul ettiğini açıkladı. Bunun sonucu, Gazze'ye yönelik ağır bir ambargo uygulanması (elektrik, benzin ve diğer temel ihtiyaçların karşılanmasının engellenmesi) oldu. 1,5

milyon insanın yaşadığı bir bölgeye böylesi bir ambargo uygulanması elbette sadece bütün bir halkın sefalete, hastalılara ve ölüme mahkum edilmesi anlamına geliyor.

İsrail, çocuğu, yaşlısı, kadını erkeğiyle Filistinlileri en ağır koşullarda yaşamaya zorlamakla kalmıyor, aynı zamanda çeşitli bahanelerle Gazze topraklarına ağır silahlar ve hava saldırılarıyla geniş çaplı operasyonlar düzenliyor. Son aylarda, İsrail şehirlerine Gazze'den roket atıldığı gerekçesiyle yapılan saldırılarda yüzlerce Filistinli öldürüldü. Ölenlerin bir çoğu sivil halktan çocuklar ve kadınlardı. Gazze'ye yönelik ambargo ve askeri saldırılar devam ediyor.

Neden Gazze?

İsrail'in Gazze'ye yönelik bu vahşi tutumunun altında, Ocak 2007'deki seçimi kazanarak Filistin'de yasal olarak yetime gelen Hamas'ın politik ve askeri gücünün kırılması amacı yatıyor. Seçimden sonra hükümeti kuran (ağırhalklı olarak Gazze'de kökleşmiş olan) Hamas, İsrail'i tanımamakta ısrar edince İsrail'in baskıları ve saldırıları artmış, İsrail'in desteğini alan El Fetih'le iç çatışmalar çıkmış ve sonunda Filistin özerk bölgesi fiilen ikiye bölünmüştü: Gazze'de Hamas, Batı Şeria'da El Fetih hakim olmuştu. El Fetih örgütünün lideri de olan Filistin başkanı Mahmut Abbas kendisine bağlı yeni bir hükümet atamıştı. Uzlaşmacı çizgisinden dolayı Abbas yönetimi derhal İsrail, ABD ve Avrupa ülkeleri tarafından tanınıp ekonomik ve politik olarak desteklenmeye başladı. Geçmişte Yaser Arafat'ın sağlığında El Fetih ABD ve İsrail tarafından bütün kötülüklerin başı ve şiddetin sorumlusu

olarak suçlanıp boğulmaya çalışılırken, bugün Hamas'a karşı ehven-i şer olarak destekleniyor. Artık baş düşman, İsrail'i tanımayı reddeden Hamas'tır.

Abbas yönetimi meşru değil

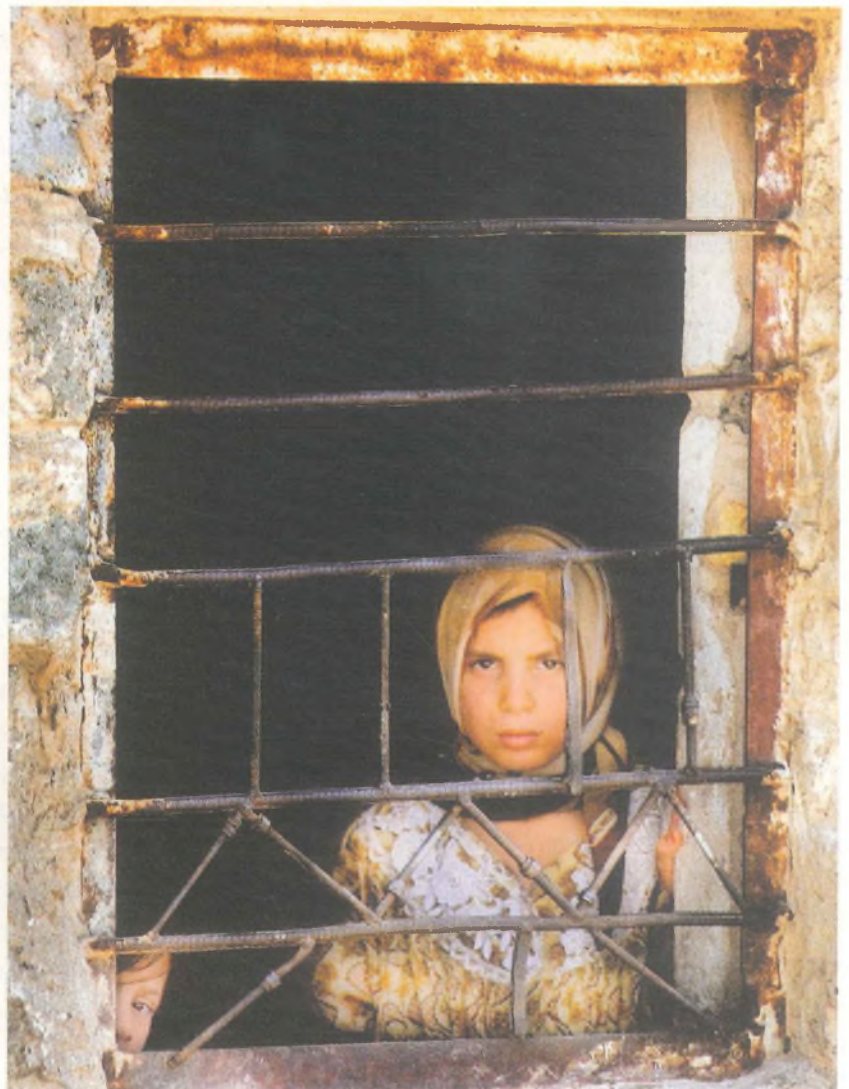
Elbette bu noktada demokrasinin temel ilkeleri bir kenara atılacaktır! Halkın oyuyla, demokratik bir seçimle çoğunluğu sağlayarak Filistin'in yönetimine gelen Hamas'ın milletvekilleri ve bakanları İsrail hapishanelerinde tutulurken; yolsuzluklar ve siyasi çürüme sonucu halkın güvenini yitirmiş ve seçimi kaybetmiş olan El Fetih'in (yalnızca Batı Şeria'ya hakim olan) hükümeti Filistin'in temsilcisi sayılıyor.

Görüldüğü gibi ABD'nin getirmek istediği İsrail-Filistin barışının bir tarafı olan Abbas yönetimi meşru değildir. Filistin halkının büyük çoğunluğu Filistin davasına ihanet eden Abbas yönetimine ve onun anlaşma girişimlerine karşıdır. Dolayısıyla İsrail'le bu koşullarda yapılacak bir anlaşma, asla adil ve kalıcı bir barış getiremez.

İsrail Hükümeti geçen yılın sonuna doğru aldığı bir kararla Gazze Şeridi'ni "düşman varlık" olarak kabul ettiğini açıkladı.

Bunun sonucu, Gazze'ye yönelik ağır bir ambargo uygulanması (elektrik, benzin ve diğer temel ihtiyaçların karşılanmasının engellenmesi) oldu.

1,5 milyon insanın yaşadığı bir bölgeye böylesi bir ambargo uygulanması elbette sadece bütün bir halkın sefalete, hastalılara ve ölüme mahkum edilmesi anlamına geliyor.



İsrail, çocuğu, yaşlısı, kadını erkeğiyle Filistinlileri en ağır koşullarda yaşamaya zorlamakla kalmıyor, aynı zamanda çeşitli bahanelerle Gazze topraklarına ağır silahlar ve hava saldırılarıyla geniş çaplı operasyonlar düzenliyor. Son aylarda, İsrail şehirlerine Gazze'den roket atıldığı gerekçesiyle yapılan saldırıda 120 Filistinli öldürüldü. Ölenlerin bir çoğu sivil halktan çocuklar ve kadınlardı. Gazze'ye yönelik ambargo ve askeri saldırılar devam ediyor.

Lübnan KP Genel Sekreter Yardımcısı Mazraani:

'ABD'YE VE İSRAİL'E KARŞI HİZBULLAH'LA İTTİFAK YAPIYORUZ'

Lübnan Komünist Partisi genel sekreter yardımcısı Saadallah el Mazraani 19 ve 20 Nisan'da İstanbul ve Hatay'daki panellere katılarak Ortadoğu ve Lübnan'a ilişkin görüşlerini aktardı. 19 Nisan'da İstanbul'da yapılan, Sosyalist Forum bileşenleri ile Antikapitalist, Türkiye Gerçeği, Odak ve (İslami kesimden) Furkan gruplarının düzenlediği "Ortadoğu'yu Konuşuyoruz" adlı panel'deki diğer konuşmacılar Ertuğrul Kürkçü, Osman Ergin ve Sinami Orhan'dı. Hatay'da yapılan ve Toplumsal Dayanışma ve Kültür Derneği'nin düzenlediği panelde ise Mazraani, Mehmet Bekaroğlu ile birlikte konuşma yaptı. Mazraani'nin "Ortadoğu'yu Konuşuyoruz" panelindeki konuşmasını özetleyerek sunuyoruz.

Sizlerle buluşmak fırsatını verenlere teşekkür ediyorum. Türkiye'de sol siyasi partilerin temsilcileriyle burada görüşmekten mutluyum ve umarım ki bu görüşmemiz, bu fikir alışverişimiz sadece bu toplantıyla sınırlı olmayacak, daha ilerdeki dönemlerde de sürdürülecektir.

Ortadoğu'da genel durum

ABD 2000'li yılların başında Ortadoğu'ya yönelik yeni bir strateji belirledi. Bu stratejinin uygulanmasını Beyaz Saray'ın yeni muhafazakarları üstlenmişlerdir ve bunu da 11 Eylül olaylarından yararlanarak uygulamaya girişmişlerdir. Ortadoğu'nun bu stratejinin uygulanması için alan olarak seçilmesinin temel nedeni petroldür. Hedef olarak Irak'ın seçilmiş olmasının başlıca nedeni ise, Irak'ta keşfedilmiş çok büyük petrol rezervlerinin bulunması ve aynı zamanda Suudi Arabistan'ın sahip olduğu rezervleri dengelemektir. İsrail de gerek Ortadoğu'da gerekse dünyada bu yaratılmış fırsattan yararlanmak istemiştir. Siyonizmin ABD'nin bu politikasında etkilerinin olduğu herkesçe bilinmektedir. Ortadoğu'da sürdürülen bu mücadele, dünya çapında bir çatışmadır. Dolayısıyla ABD'nin Ortadoğu'daki girişimlerinin başarılı olması ya da olmaması durumunda bunun uluslararası düzeyde etkileri olacaktır.

Irak'ın işgali

Bu projelerini Ortadoğu'da uygulayabilmek için, Irak'ta yasal olmayan silahlar bulun-



Mazraani (soldan ikinci) İstanbul'da konuştu

Irak'ta despotik yönetimin yıkılması gerektiğini söyleyenlere karşı, biz bir despotun işgal ile ortadan kaldırılmasını doğru bulmadığımızı söyledik. Halkın, 'bir tarafta işgal, diğer tarafta diktatörlük' tercihi yapmaya zorlanmasını kabul etmedik ve ülke içi güçlerin esas olarak kendilerinin muhatap oldukları diktatörlüğe karşı mücadelesini savunduk. Biz aynı şekilde Lübnan'ın ABD stratejisinin bir parçası olmasını kabul etmedik.

duğuna dair gerekçeler icat ettiler. Bu projenin başlıca uygulayıcısı olan Dick Cheney açık bir dille, halen dünya petrol rezervlerinin yüzde 11'ine, ayrıca daha büyük miktardaki tahmini rezervlere sahip olan Irak'ın Saddam'ın elinde bulunmasına izin veremeyeceklerini söylemişti. Buna ek olarak ABD demokrasisi ihraç etme gerekçesini kullanmıştır.

ABD'nin bölgedeki geleneksel işbirlikçileri olan Suudi Arabistan ve Mısır, Irak'ın işgalini sevinçle karşılamakla birlikte ABD'nin demokrasi söylemi karşısında tedirgindiler. Dolayısıyla ABD'nin Irak işgalini belirli koşullara bağlı olarak desteklediler.

Hedef Suriye

İşgalin ilk yılında ABD önemli ölçüde başarılar kazandı. Ancak daha sonra giderek işgal karşıtı direniş güçlerine karşı başarı sağlamakta zorlanmaya başladı. Suriye işgalin ilk gününden itibaren direnişçilere destek oldu. Suriye'nin bu tavırının temel gerekçesi, ABD'nin Irak'ta başarı kazanması halinde oradaki politikaları kendisine de dayatması ve dolayısıyla siyasi yönetimin değişime zorlanması tehlikesiydi. ABD Suriye'ye önce bu ülkedeki kışkırtmak istedi. Ancak Suriye'deki muhalifler zayıftır. Eğer bir muhalefet oluşacak olsaydı, Müslüman Kardeşler eliyle ola-

caktı ki, bu gerek Mısır, gerekse Suudi Arabistan'ın aleyhine olacaktı. Dolayısıyla Lübnan ABD'nin bu yeni politikaları için stratejik bir önem kazanmıştır. O dönemde Suriye Lübnan'daki 30 bin askerle orada önemli bir rol oynamaktaydı.

Suriye'yi vurmak için Lübnan

ABD, 2004 Eylülünde Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu'ndan Suriye'nin Lübnan'dan askerlerini çekmesini isteyen 1559 sayılı bir karar çıkmasını sağladı. Bu tartışmalar sürerken eski başbakan Refik Hariri suikasta uğradı. Esas olarak

suikastler Suriye'nin ordusunu çekmesi için bir halk hareketinin yaratılması doğrultusunda kullanılmıştır. Hariri suikastinden 2 ay sonra Suriye askerlerini çekmek zorunda kalmıştır. Bunun sonrasında da Lübnan'da etkili, nüfuz sahibi güç, ABD olmuştur. Ve şu an yaşanmakta olan da, Suriye ile ABD arasındaki mücadeledir. ABD'nin Irak'taki direniş nedeniyle işlerini yoluna koyamadığı koşullarda, ABD İsrail aracılığıyla Lübnan'da kendi politikalarını uygulamak için Temmuz 2006'da saldırdı. Bu saldırı Lübnan halkı tarafından başarısızlığa uğratıldı.

Yeni Bush politikası

Bu hem İsrail'in hem ABD'nin başarısızlığıdır. ABD bunun üzerine yeni bir politika uygulamaya başladı. Buna da yeni Bush politikası denildi. Bu politika 2007'den itibaren uygulamaya kondu.

Bu politika gereği, Irak'taki ABD askerlerinin sayısı 170 bine çıkarıldı. Bunun yanında Şii ittifaka karşı Sünni güçleri kendi yanına çekme politikası yürütüldü. Bu yeni politikanın bir yanı da Mısır ve Suudi Arabistan'ın Suriye'ye karşı fiilen tavır almaları oldu. ABD bölgedeki müttefiklerine yönelik demokrasi şiarından vazgeçti.

Irak işgaline ilkesel olarak karşıyız

Biz ilkesel olarak bu savaşa karşı olmuştuk. Zira bu savaşla ABD kendi çıkarlarını gerçekleştirmeyi, kendi konumunu güçlendirmeyi amaçlamış, aynı zamanda halkların ve devletle-

rin özgürlüklerini ve bağımsızlıklarını hedef almıştır. Bu savaş kendi bölgemizin halklarını hedef almıştır.

Irak'ta despotik yönetimin yıkılması gerektiğini söyleyenlere karşı, biz bir despotun işgal ile ortadan kaldırılmasını doğru bulmadığımızı söyledik. Halkın, 'bir tarafta işgal, diğer tarafta diktatörlük' tercihi yapmaya zorlanmasını kabul etmedik ve ülke içi güçlerin esas olarak kendilerinin muhatap oldukları diktatörlüğe karşı mücadelesini savunduk. Biz aynı şekilde Lübnan'ın ABD stratejisinin bir parçası olmasını kabul etmedik.

ABD'ye karşı direniş güçleri

Özetle şunu söyleyebiliriz ki, ABD'nin Irak'taki stratejik amaçları başarısızlığa uğramıştır. Ancak bu, ABD'nin bölgedeki nüfuzunu kaybettiği anlamına gelmiyor. Sadece nüfuzunu arttırma başarısını göstermemiştir işgal aracılığıyla. ABD'ye karşı çok değişik nitelikli muhalif güçler ortaya çıkmıştır Irak'ta, Filistin'de, Lübnan'da. Ancak bu direniş güçlerinin geleceğe yönelik açık bir görüşlerinin, programlarının olduğunu söyleyemeyiz. Bunun yanı sıra muhalif güçlerin -gerek İran, gerek Suriye gerek diğer muhalif unsurların- demokrasi konusunda açık bir yaklaşımının olmadığını biliyoruz. Direnişçi ittifakın bu unsurlarının bu tür yaklaşımları da ABD'nin bölgeye yönelik stratejik hesaplarına, bölgeyi parçalama planlarına kolaylık sağlamak ve zemin hazırlamakta, denilebilir. Örneğin El Kaide, çok açık bir şekilde bir terör örgütü olması nedeniyle buna zemin hazırlamaktadır. İslami hareketlerle ittifak konusunda genelleme yapamayız. Duruma göre tavır koymak zorundayız. Mesela Lübnan'daki Hizbullah demokrasi mücadelesi içinde yer alan bir siyasi oluşumdur. Ancak Mısır'daki Müslüman Kardeşler örgütünün demokrasi ve düşünce özgürlüğü konusundaki tutumları açık değildir.

İslami güçlerle ittifak

İttifaklara girerken ideoloji ke-

sinlikle bir engel olarak görülmemelidir. Ben bir Marksist, bir komünist olarak konuşacağım. Diğer güçlerle ittifak konusunda üç ana hattım var: Birincisi, stratejik ve ideolojik yapı: Nereden başlamalıyız ve nereye varmalıyız? İkincisi, bu bahsettiğim güçlerin toplumsal yapısı: Bunlar halk gücü mü, burjuva güçler mi? Üçüncüsü de, bu güçlerin Ortadoğu'daki rolü nedir? Bir de bunların ülkesindeki veya dünyadaki gücü nedir?

Sonuçta İslamcılar da birleşmiş değildir. Bazı İslamcılar ABD'yle tamamen bir işbirliği içindeler. Örneğin Suudi Arabistan kralliyet hükümeti milyonlarca müslümana hükmederek onları ABD'yle işbirliği içinde olmaya davet ediyor. Yine bilinmelidir ki, bazı İslami güçler de ABD'ye karşı kendilerini halka siper etmektedir. Dolayısıyla bu konuda ideolojik değil, siyasi olarak konuşmamız lazım. Oluşan olayları ve programları konuşmalıyız. Komünistler açısından bu süreç bir toplumun kurtuluşu sürecini içine alıyor. Biz Lübnan Komünist Partisi (LKP) olarak Ortadoğu'daki parçalanmaya tamamen karşıyız. Aynı zamanda Lübnan'daki iç çatışmalara da karşı çıkıyoruz. Biz öncelikle dış güçlere karşı gelmeliyiz ve demokrasiyi çok iyi anlamamız gerekiyor.

Hizbullah örneği

Kendimize şunu sormamız gerekiyor: Bugün ABD'ye karşı gelse de ileride bir iç savaşa karşı çıkacak mıdır? Direnen kişinin hangi tarafta yer aldığını çok iyi bilmemiz gerekir. Buna göre ya oturur bir anlaşmaya varırız, ya da birbirimizden ayırırız. El Kaide'den bahsedelim: Kaide konusundaki sorun, onun İslami olmasından kaynaklanmıyor. Onun asıl meselesi Amerikalılara karşı olmak değil. Yaptığı eylemlerin çoğu başka güçlere karşı yapıyor. El Kaide başka kuvvetler tarafından bölücü olarak görülüyor. ABD el Kaide örgütünü bence kullanıyor bu konuda. Örneğin Lübnan Hizbullahı ABD ve İsrail'e karşı savaş başlatmış durumda; tamamen onlara karşıdır. Aynı zamanda başka güçlerle de onlara karşı

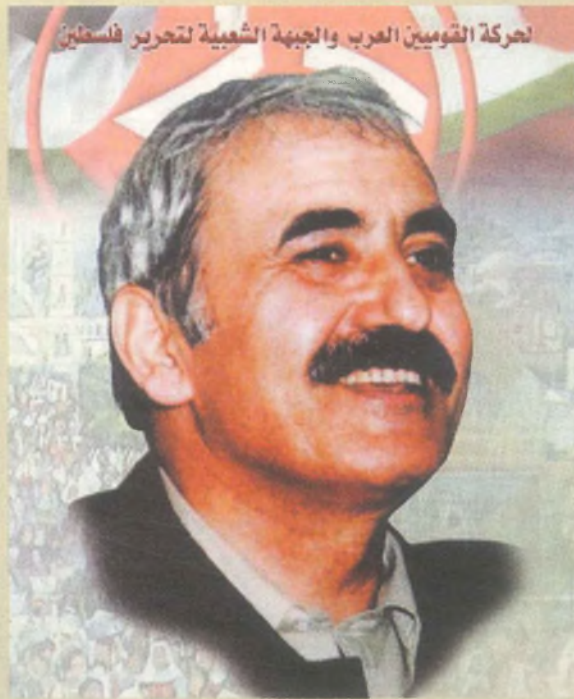
anlaşma içerisinde. Bu güçlerin ideolojik yapıları Hizbullah'la bir olmasa da, o anti-emperyalist güçleri destekliyor. Bu yüzden LKP olarak Hizbullah'la işbirliği içindeyiz. Eğer Hizbullah ideolojik yapımıza baksaydı, kesinlikle biz komünistler ile anlaşmazdı. Buna karşılık biz de ideolojik ayrılıklarımıza bakmadan Hizbullah'la işbirliğini öngördük. Lübnan'ın iç siyasetinde birçok konuda Hizbullah'la anlaşmıyoruz. Ama 2006 yılında İsrail'in Lübnan'a açtığı savaşta biz Hizbullah'la omuz omuza savaştık; ABD'ye ve İsrail'e karşı ittifak yapılabiliyoruz. Kendi ülkemizde ve diğer Arap ülkelerinde Hizbullah'la birlikte bir çok toplantı düzenliyoruz. Özet olarak, işbirliğinin oluşmasında siyasi program ön planda olmalıdır. İslami veya Komünist olmamız önemli değildir, ortak dış güçlere karşı savaşıyorsak ortak mücadele programı üzerinde anlaşabiliriz.

Irak'ta El Kaide'nin yaptığı eylemlerin çoğu başka güçlere karşı yapılıyor. El Kaide başka kuvvetler tarafından bölücü olarak görülüyor. ABD el Kaide örgütünü bence kullanıyor bu konuda. Örneğin Lübnan Hizbullahı ABD ve İsrail'e karşı savaş başlatmış durumda; tamamen onlara karşıdır. Aynı zamanda başka güçlerle de onlara karşı anlaşma içerisinde. Bu güçlerin ideolojik yapıları Hizbullah'la bir olmasa da, o anti-emperyalist güçleri destekliyor. Bu yüzden LKP olarak Hizbullah'la işbirliği içindeyiz.



Mazraani Hatay toplantısında

Corc Habaş: "Filistin Devriminin Bilinci"



Filistin kurtuluş mücadelesinin efsanevi devrimci önderi Corc Habaş 26 Ocak'ta, 82 yaşında yurdundan uzakta, Amman'da öldü. Onu tarihsel önderi olarak bağrına basan Filistin halkı 3 gün yas tuttu.

Habaş, sonradan İsrail tarafından işgal edilen Lydda'da Hristiyan Arap bir ailenin çocuğu olarak doğdu. Lübnan'da tıp eğitimi alarak doktor oldu. 1948'de İsrail'in kurulmasından sonra yurtdışına göç etmek zorunda kaldı. Başından itibaren Filistin davasının bir militanı oldu. Bir yandan Arap Birliği'ni savunurken, aynı zamanda Marksist görüşleri benimsedi. Filistin ve Arap ulusal mücadelesinin toplumsal adalet mücadelesinden ayrılmayacağına inanıyordu.

Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) içindeki en büyük grup olan Yaser Arafat'ın liderliğindeki El Fetih'e karşı 1967'de Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'ni (FHKC) kurdu. FHKC, "Düşmanın anlayacağı tek dil devrimci şiddettir" görüşüne uygun olarak İsrail'e karşı eylemlere girişti. Özellikle uçak kaçırma eylemleri Filistin davasını uluslararası gündeme soktu. Habaş, İsrail'le FKÖ arasında 1993'te yapılan Oslo anlaşmasına muhalefet etti. Bu anlaşmanın Filistin halkına onurlu bir barış sağlayamayacağını ömrü boyunca savundu. Anlaşma sonrasında İsrail tarafından izin verilmesine rağmen, bunun Oslo anlaşmasını meşrulaştıracağı kaygısıyla ülkesine dönmedi. 2000 yılında sağlık nedenleriyle FHKC liderliğinden ayrıldı.

Corc Habaş, yalnızca Filistin halkı ve Arap dünyası için değil, Türkiyeli devrimciler için de devrimci bir önderdi. Türkiyeli devrimciler onun Marksist ve militan tutumundan ilham aldıkları gibi, binlerce devrimci onun önderliğindeki FHKC'nin kamplarında kalıp eğitim görmüştür. Bu enternasyonalist dayanışmayı Türkiye halkları ve devrimcileri unutmayacaktır. Anısını mücadelemizde yaşatacağız.

Yasa çıktı. Emekçiler direnmeye kararlı

SSGSS'YE KARŞI DİRENİŞ SÜRECEK

Bu yasa orasında burasında değişiklikler yapılarak düzeltilebilecek bir yasa değildir. Bu yasa, Dünya Ticaret Örgütü'nün verilerine göre üç buçuk trilyon dolar gibi bir paranın döndüğü sağlık alanından kamunun bütünüyle elini çekmesini hedeflemektedir. Sosyal güvenlik ile ilgili olarak da toplumsal dayanışma yerine herkesin kendini kurtardığı neo-liberal rekabetçi ilişkiler sosyal güvenlik anlayışı yerine egemen kılınmaya çalışılmaktadır.

B. AKPOLAT

AKP iktidarı, halkın, kapitalizm sosyalizmin tehdidi altındayken elde ettiği kazanımları ortadan kaldırmaya kararlı gözüküyor. Sosyal devletin en ufak kırıntılarına bile tahammül edemiyor. İsmine ters olarak Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (SSGSS) yasası, halkın zaten sınırlı olan sosyal haklarını iyice ortadan kaldırıyor.

1982 Anayasası'nda "GSS kurulabilir" maddesinin bulunması bu işin AKP'yi de aşan bir sermaye sınıfı saldırısı olduğunu ve esas yaratıcılarının uluslararası sermayenin beyni gibi davranan IMF ve Dünya Bankası olduğunu gösteriyor.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın web sayfasında yayımlanan rapora göre, sosyal güvenlikte "reform" ihtiyacı doğmasının üç nedeni vardır: 1) Nüfus yapısındaki değişim (2039'a kadar geçen sürede yaşlı nüfusun iki kat artacağı söylenerek mevcut sistemin bunu kaldıramayacağı varsayılmıştır). 2) Mevcut sistemin yoksulluğa karşı koruma sağlayamaması. 3) Sosyal güvenlik sistemlerinin finansman açığının ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri.

Türkiye'de sosyal güvenlikle ilgili esas sorun nüfusun yaşlanması değil, faal nüfusun eksik istihdamı ve kayıt dışı çalışmasıdır. Çünkü bu, prim ödeyenlerin sayısının düşük olmasına yol açmaktadır. İkinci gerekçeleri ne kadar doğru gözükse de, sağlık hizmetlerini paralı yapmak ve emeklilik primi gün sayısını 7200'e çıkararak emeklilik maaş bağlama oranlarını düşürmek yoksulluk oranını artacaktır. Üçüncü gerekçe ise koca bir yalandır. 1990'lı yıllarda sosyal güvenlik sisteminin yaşamaya başladığı mali sorunlar nedeniyle sosyal güvenlik kurumlarına kaynak aktarılmaya başlandı. Faiz ödemelerinin on yıllık ortalaması ise yüzde 43 iken sosyal güvenlik kurumlarına bütçeden ayrılan payın ortalaması ise yüzde 10'dur. "Açık" olarak adlandırdıkları bütçeden sosyal güvenlik sistemine aktarılan kaynak 2007 yılında 26 milyar YTL'dir. Bu transfer, toplamı 35,2 milyonu bulan nüfus için ayrılmaktadır. Yani 4,7 milyon emekli, 9,2 milyon sigortalı ve onların 21,2 mil-

yon aile üyeleri için. Bu da nüfusun yarısı demek. Nüfusun yarısının sosyal güvenliği için bütçenin yüzde 13'ü ayrılıyor. Oysa bir avuç para babasına faiz ödemesi adıyla bütçenin yüzde 23'ü ayrılıyor.

Emeklilik imkânsızlaşıyor

AKP hükümeti, sosyal güvenlik sisteminde başka ayrıntıların yanında esas olarak emeklilik yaşının yükseltilmesi ve prim gün sayısının artırılması yoluyla emekliliğin imkânsızlık derecesinde zorlaştırılmasını, aylık bağlama oranlarının ve güncelleme katsayısının azaltılması yoluyla emekli aylıklarının düşürülmesini hedefliyor. Bunların yanında

süt yardımı, ölüm yardımı, çeyiz yardımı gibi hakları da büyük oranda turpanlıyor. Bekar kadınların sahip olduğu babaya bağlı sağlık güvencesi kadınlar ve erkekler için eşitleniyor ve okuyorlarsa 25, okumuyorlarsa 18 yaşında kesiliyor. Muhafazakâr AKP emzirme yardımının süresini kısaltarak ve doğum izni ücretlerini düşürerek kadınlara "ev dışında çalışmayın" mesajı veriyor. Tayyip'in "3 çocuk doğurun, çocuk bereketlidir" sözüne ne kadar da uygun düzenlemeler!

Sağlık alanında ise sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeyi prim ödeme zorunluluğuna bağlayıp; yüzde 20'den başlayıp yüzde 300'e kadar çıkan yeni

"ilave ücret"ler ve özel sağlık sigortacılığı yoluyla sağlık hakkının kısıtlanması, sağlık için ayrılan kamusal kaynakların özel sağlık sektörüne akıtılmasını sağlayan düzenlemelerle sağlık hizmetlerinin özelleştirilmesi hedefleniyor.

Uzlaşma olmadı, hükümet bildiğini okudu

İşçi sınıfının örgütlenme ve mücadele isteğindeki artış eğilimi SSGSS ile ilgili eylemlerde bir kez daha kendini gösterdi. Özellikle 14 Mart'ta nerdeyse bir genel grev provası şeklinde yaşanan iki saatlik iş bırakma eyleminin ardından hükümet geri adım atarak tasarı üzerinde emek örgütleriyle görüşmeyi kabul etmek zorunda kaldı. Ancak eylemden on gün sonra 24 Mart 2008 Pazartesi günü Çalışma Bakanlığı ile Emek Platformu'nun yaptığı toplantı sonrası kamuoyuna verilen görüntü ve Platform Sözcüsü Türk-İş Genel Başkanı'nın ağzından "Yüzde 80-90 anlaştık" açıklaması işçi sınıfının kafasının karışmasına ve moralinin bozulmasına yol açtı.

Görüşmeler sonunda hükümet tasarıda bazı ufak değişiklikler yapmayı kabul etti. Ancak emekli aylığı bağlanma oranları, prim güncelleme yöntemi, emzirme yardımı, cenaze yardımı, ölüm ve malüllük aylığı, fiili hizmet zammı, dul eş aylığı, tedavi, ilaç ve tıbbi malzemelerin miktar ve sürelerinin belirlenme yetkisi, özel hastanelerden yararlanma bedeli ve sağlık sigortası primi konularında hükümet hiçbir geri adım atmadı.

Buna karşılık KESK, DİSK, TTB ile Türk-İş üyesi bazı sendikaların başını çektiği emek örgütleri, çıkarılmak istenen yasaya karşı eylemlerini sürdürdü. 1 Nisan günü ülke çapında 2 saat iş bırakma ve kitlesel basın açıklamaları eylemi gerçekleştirildi. 6 Nisan günü ise SSGSS'ye karşı İstanbul'da büyük bir miting yapıldı. 30 binin üzerinde işçi ve emekçinin katıldığı miting, oldukça coşkulu geçti.

Bütün muhalefete rağmen AKP, SSGSS yasasını meclisten geçirdi. AMA işçi ve emekçiler yasaya karşı direniş çeşitli biçimlerde sürdürmekte kararlı. Mücadele sürüyor.



Sağlık ve sosyal güvenlik bu yasayla bir insan hakkı olarak kamu eliyle herkese sunulan değil, parası olanın alabildiği bir ayrıcalığa dönüşecek. Başbakan "Siyaseten bedeli neyse bu yasayı çıkaracağız" diyor, işçi sınıfının da "Bu yasa çıkamaz çıksa da işleyemez" kararlılığıyla bu yasaya karşı fiili grev ve her türlü direniş örgütlemesi gerekiyor.

Neoliberal darbelere karşı

ARTIK HER EYLEM, HER DİRENİŞ BİR MANİFESTODUR

VOLKAN YARAŞIR

Telekom grevi, sınıf hareketinde önemli bir gelişmeyi simgeledi.

Her şeyden önce grevin yapılması bile, işçi sınıfının uzun süreden beri kullanmadığı bir silahın gücünü gösterdi. Grev, sınıfa moral ve güç verdi. Özgüven kazandırdı. Ardından Novamed'in başarısı, sınıfın direnç ve kararlılığının göstergesi oldu.

Özellikle Hava-İş Sendikası'nın toplu sözleşme sürecini işveren ve hükümetin her türlü baskısına rağmen tutarlı yürütmesi ve greve çıkma ısrarı, havayı değiştirmişti. Teksif Sendikası'nın da tabanın baskısıyla sıfır sözleşmeyi reddetmesi olumlu bir tablo yaratmıştı. Telekom grevi bu zemin üzerinden gelişti. 45 günlük grev süreci hem sınıf, hem de devrimci güçler açısından öğretici oldu.

Sınıf hareketindeki bu gelişmelere karşı, sermayenin atakları da gündeme geldi. Bir ölçüde sermaye yeni yol haritasını çiziyordu.

Cemaatçi/hayırsever kapitalizm

Hava-İş Sendikası'nın grev ısrarı, işveren ve hükümet tarafından vatan hainliğiyle özdeş tutuldu. Sermayenin önemli militanlarından Halit Narin, Teksif Sendikası'nın sıfır sözleşmeyi imzalamamasını öfkeyle karşıladı. Yörsan işçilerinin anayasal haklarını kullanarak sendikaya üye olmaları üzerine işveren, şiddetle tepki verdi. Bu yaklaşımlar, sermayenin artık bürokratik ve korparatist sendikacılığa dahi tahammülünün olmadığını, sınıfın her türlü örgütlenme ve eylemini devlet düşmanlığı olarak değerlendirdiğini göstermekteydi.

"Yeni" AKP, hayata geçirdiği "cemaatçi"/ hayırsever kapitalizmle, işçi sınıfının cemaatleşmesi yönünde düzenlemeler yapmaya başladı. Sınıfın ruhunu ve bilincini felç etmek amacıyla sendikal alana aktif müdahalelerde bulundu. Önce Hak-İş yola getirildi. Hak-İş, AKP hükümetiyle sosyal uzlaşma adında sınıf işbirliğini tescil eden bir anlaşma imzaladı. AKP, Türk-İş genel kuruluna müdahale ederek, Türk-İş'in Hak-İş'leşmesi ya da AKP'leşmesi doğrultusunda bir ope-

rasyon gerçekleştirdi. Şimdi benzer operasyon TMMOB'de yaşanıyor. Bu operasyonlarla sendikaların devletin ideolojik aygıtı olarak devreye sokulması, sınıfın ehlileştirilmesi ve demoralize edilmesi amaçlanıyor.

AKP ikili bir yapı hedefliyor; bir yandan klerikal sendikacılıkla, sınıfın öz örgütü olan sendikalar, dinsel ve ruhani yapıya dönüştürülüyor, öte yandan kliyalist sendikacılıkla himayeci ve minnet esaslı bir ilişki kuruyor.

Asıl amaç; sermayenin sınırsız tahakkümünü yaratmak ve sınıfı koşulsuz kul konumuna getirmektir.

"Beleş" ücrete karşılık kölece çalışma

Türkiye kapitalizmi, Avrupa'nın Çin'i olmaya hazırlanıyor. Bu yönde Çin çalışma rejimi inşa ediliyor. Çin çalışma rejimi, iki temel özelliğe sahip. Birincisi "beleş" ücret, ikincisi kölece çalışma. Çin'de saat ücreti 40-50 kuruş, aylık ücret ise 105 YTL civarında.

Sermaye maksimum kar isteğiyle, işçi sınıfının tarihsel kazanımlarına saldırıyor.

İşçi sınıfı bugün, sistematik ve konsantre bir karşı devrimci programla yüz yüze. Neoliberal darbeler birbiri ardına geliyor. Neoliberal politikalar ideolojik, kültürel ve ekonomik operasyonlarla sınıfın kimliğinde ve bilincinde önemli deformasyonlar yaratmıştı. Bu atakları, sınıfı nesneleştirme operasyonları izledi. Böylece sınıfın ruhu kadavra haline getirilmek istendi. Özellikle 1998'den sonra, Washington Uzlaşısı doğrultusunda önemli ve radikal adımlar atıldı. Tam bir kleptokratik rejim yaratıldı. Sınıfın cemaatleşmesi yönündeki operasyonlar da neoliberal politikaları köleştirdi.

Sınıfın birleşik gücü yaratılmalı

2008'e Tekel'in özelleştirilmesi ve sosyal güvenlik "reformu" damgasını vuracak.

İşçi sınıfı bu saldırıları, sistematik bir karşı devrimci programın parçası olarak değerlendirmeli ve müdahale et-

melidir. Yalnızca aktüel bazdaki müdahale ve örgütlenmeler yetersiz kalacaktır. Sınıfın bilincinin ve kimliğinin deforme edilmesine, sınıfın değersizleştirilmesine ve sınıfın cemaatleştirilerek gönüllü kula dönüştürülmesine karşı net bir tavır alınmalı, bu bütünlük içinde sınıfın birleşik gücünü yaratmak hedeflenmelidir. Bugünün acil görevi Tekel'in özelleştirilmesine ve sosyal güvenlik yasasına karşı yürütülen mücadeleyi birleştirmek ve sınıfın kolektif gücünü açığa çıkarmaktır.

2007'deki Telekom ve Novamed grevleri önemli birikim ve deneyimler oldu. Uluslararası boyutta Fransa, Almanya, Yunanistan, Güney Afrika, Macaristan, Mısır, İsrail'de işçi sınıfının temel hakların gaspına ve sosyal yıkım politikalarına karşı gerçekleştirdikleri grevler ve direnişler umudu ayaklandırdı. Kısaca, işçi sınıfı kış uykusundan uyanıyor. Silkinip ayağa kalkması için yeni birikimlere ihtiyacı var.

Artık her eylem ve direniş önemlidir ve bir manifestoya çevrilmelidir. Tek seçenek, tek yol sınıfa karşı sınıf politikalarını hayata geçirmektir.

İşçi sınıfı Tekel'in özelleştirilmesi ve SSGSS saldırılarını, sistematik bir karşı devrimci programın parçası olarak değerlendirmeli ve müdahale etmelidir. Yalnızca aktüel bazdaki müdahale ve örgütlenmeler yetersiz kalacaktır.

Sınıfın bilincinin ve kimliğinin deforme edilmesine, sınıfın değersizleştirilmesine ve sınıfın cemaatleştirilerek gönüllü kula dönüştürülmesine karşı net bir tavır alınmalı, bu bütünlük içinde sınıfın birleşik gücünü yaratmak hedeflenmelidir.



Resmi istatistiklere göre ev dışında çalışan kadın sayısı azalıyor

AKP'NİN KADIN İSTİHDAMINA YAKLAŞIMI: 'ÇOCUK DOĞURUP EVİNİZDE OTURUN'

Kadın istihdamının ülkemizde düşük olmasının önemli bir nedeni de ülkemizde ataerkil yapının sunduğu "kadının evi yeridir" anlayışı ve toplumsal cinsiyet rolleridir. Özellikle kadın işgücü arzının oluşmasının önünde engel olan bu zihniyet çocuk bakımı ve ev işlerini kadının görevi olarak görmekte bu görevleri yerine getirmek zorunda kalan kadın işgücüne katılmamakta; katılsa bile bu görevlerin sorumluluğu kadının üzerinde kalmaktadır.

ESER SANDIKÇI

1980'lerden itibaren tüm dünyada kadınların işgücüne katılım oranlarında önemli bir artış yaşanmakta. Küreselleşme ile birlikte az gelişmiş ülkelerin çoğunda, özellikle düşük ücretli emeğin kullanıldığı ihracat sektörlerinde kadın çalışan sayısı hızla artmakta ve bu süreç "işgücünün feminizasyonu" olarak adlandırılmaktadır. Örneğin Asya'da 1950'de yüzde 29 olan kadınların işgücüne katılımı, 1985'de yüzde 33,8'e, Amerika kıtasında yüzde 18'den yüzde 24,2'ye yükselmiştir. Kadın emeğinin ucuz olması, kadınların yarı zamanlı ve esnek saatleri olan işleri daha kolay kabul etmeleri, işverenler tarafından daha "uyumlu" olarak görülmesi gibi etkenler onları bu üretim düzeninde tercih edilebilir kılan özellikler arasında sayılmaktadır.

Türkiye'ye baktığımızda ise dünya genelinde özellikle gelişmekte olan ülkelerde yaşanan bu süreçten farklı bir süreç yaşandığını görmekteyiz. Dünyadaki gelişmenin tersine Türkiye'de kadınların işgücüne katılım oranları yıllar itibarıyla sürekli azalmakta. Türkiye'de 1955'te çalışabilir yaştaki kadınların yüzde 70'i işgücüne katılırken, bu oran 1988'de yüzde 34,9'a; 2006'da yüzde 24,9'a düşmüştür.

Ücretsiz aile işçiliğinden görünmeyen emeğe

Bu düşüşün nedenlerine baktığımızda en önemli nedenlerden biri olarak, ülkemizde kadın istihdamının en yoğun yaşandığı tarım alanının çözülmesi ve kırlardan kentlere doğru yaşanmakta olan göçü görüyoruz. Tarımda çalışan kadınlar; resmi istatistiklerde işgücüne dahil edilmekte ancak yaptıkları işlerin karşılığında herhangi bir ücret alamamalarından dolayı "ücretsiz aile işçisi" olarak tanımlanmakta. Kırlardan kentlere göç eden tarım işçisi kadınların bir kısmı kentlerde hizmet sektörü ve imalat sektöründe istihdam edilseler de, büyük çoğunluğu işgücü piyasasının dışına itilmektedir. Milyonlarca kadın tarım

işçiliğinden ev kadınlığına; yani ücretsiz aile işçiliği gibi üretimde yer alıp karşılığı olmayan emek harcamaktan; ev içinde karşılığı olmayan ve görünmeyen emek harcayan ev kadınlığına geçmektedirler. Böylece istatistiklerde işçi konumundan işsiz konumuna geçmiş görünmektedirler.

Sebebi eğitimsizlik mi, yoksa...?

İşveren sendikaları ve devletin bu konudaki açıklamalarına baktığımızda kadın istihdamının azalmasının nedeni olarak eğitim(sizlik)i öne sürdüklerini görüyoruz. Kentlerde eğitim düzeyi arttıkça kadın istihdamının artması gerçeğini de buna gerekçe olarak sunmaktalar. Erkeklerde eğitimin istihdam üzerinde belirleyici bir etkisi söz konusu değildir. Ayrıca eğitim düzeyi yüksek kadınların istihdam oranında da yıllar içinde belirli bir düşüş olduğunu görmekteyiz. Erkek istihdamı için önemli bir faktör olmayan eğitimin kadın istihdamında neden önemli rol oynadığı so-

rusunu sordüğümüzde karşımıza çocuk bakımının çıktığını görüyoruz. Özellikle okul çağına gelmemiş çocukların bakım hizmetlerini ücretsiz verecek kurumların olmaması ve çocuk bakımının kadının işi olarak görülmesi nedeniyle kadınlar çocuk bakımını yerine getirmek zorunda kalmakta ve çalışma yaşamının dışına itilmektedirler. Eğitim düzeyi yüksek kadınların çalışma yaşamına daha fazla katılıyor olması ise çocuk bakım hizmetlerini dışarıdan, parayla sağlayabilecek düzeyde ücret alabiliyor olmalarındandır.

"Kadının yeri evidir" anlayışı

Kadın istihdamının ülkemizde düşük olmasının önemli bir nedeni de ülkemizde ataerkil yapının sunduğu "kadının yeri evidir" anlayışı ve toplumsal cinsiyet rolleridir. Özellikle kadın işgücü arzının oluşmasının önünde engel olan bu zihniyet çocuk bakımı ve ev işlerini kadının görevi olarak görmekte bu görevleri yerine getirmek zorunda kalan ka-

dın işgücüne katılmamakta; katılsa bile bu görevlerin sorumluluğu kadının üzerinde kalmaktadır.

Sermaye ve devlet kadın istihdamını istiyor mu?

Peki tüm dünyada düşük ücretle çalışmaları, "uysal" olarak görülmesi gibi nedenlerle tercih edilen kadınların ülkemizde işgücüne katılması sermaye ve onun çıkarlarını savunan devlet tarafından isteniyor mu?

TİSK'in düzenlediği Kadın İstihdamı Zirvesi'nde sermaye temsilcilerinin; doğum izni, emzirme izni gibi nedenlerden dolayı kadın istihdamının maliyetli olduğunu ve kadın istihdam etmek istemediklerini açıkça ifade etmeleri, sermayenin kadın istihdamına bakış açısını sergiliyor.

Sosyal devlet uygulamalarının ortadan kalkması, devletin çocuk ve yaşlı bakımı gibi hizmetlerden çekilmesi, bu işlerin -bunları ücretsiz yapan- kadınların üzerine yıkılmasına yol açıyor. Başbakan Erdoğan'ın "3 çocuk doğurun" yaklaşımı; AKP Hükümetinin kadın istihdamının artmasına nasıl yaklaştığını da ortaya koyuyor. AKP döneminde çıkan 4857 sayılı İş Kanunu'nda yer alan 100 kadının çalıştığı işyerlerinde kreş zorunluluğu; yeni çıkacak İstihdam Paketinde hafifletiliyor ve bu sayının 100'den 150'ye çıkarılması hedefleniyor. Bu, çocuklu kadınların çalışmasını zorlaştıracak bir düzenlemedir. Bu durum "3 çocuk doğurun" yaklaşımıyla birleştirildiğinde, kadınlara "çocuk doğurup evinizde oturun" dendiği açığa çıkıyor.



Mevcut İş Kanunu'nda 100 kadının çalıştığı işyerinde kreş açma zorunluluğu var. Yeni İstihdam Paketinde bu sayı 100'den 150'ye çıkarılıyor. Bu, çocuklu kadınların çalışmasını zorlaştıracak bir düzenlemedir. Bu durum "3 çocuk doğurun" yaklaşımıyla yan yana getirildiğinde, kadınlara "çocuk doğurup evinizde oturun" dendiği açığa çıkıyor.

- 1-Özgün Akduran, "Ekonomi Politikalarında Kadın ve Özelleştirmenin Kadın Çalışanlara Etkisi", İstanbul, 2004.
- 2- TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketi.
- 3- İpek İlkkaracan, "Bakım Hizmetlerinin Sunumu ve İstihdam Politikalarına Yansımaları", KESK Kadın Sempozyumu, Mart 2008.
- 4- Solmaz Coşkun, TİSK Kadın İstihdamı Zirvesi, Şubat 2006, İstanbul.

8 Mart'ın ardından

YENİDEN BİRLİKTE....

F. ÇAY

Bu yıl İstanbul'da 8 Mart rengi ve katılımıyla oldukça kalabalık ve coşkulu geçti. Uzun zamandır 8 Mart süreci, kadınların varlıklarını, kimliklerini, emeklerini haykırdıkları bir gün olmasının yanında, gergin tartışmalara ve ayrışmalara sahne oluyordu. Ama bu yıla ayrışmalardan çok birleşmeler damgasını vurdu.

Önceki ideolojik tartışmaların ve anlaşmazlıkların yarattığı ayrışmalar sürüyor elbette. Ama en azından artık bir netlik sağlanmış durumda. Bir tarafta 8 Mart'ın yaratıcısı ve sahibi kadınlar kendi mitinglerini yapıyor; diğer tarafta ise sayıca kadınlardan çok erkeklerin katıldığı, slogan atmaktan tutun da, pankart taşımaya kadar erkeklerin de içinde yer aldığı karma miting yapılıyor. Öyle ki, bu durum karma mitinglere katılan ve birlikte yürümeyi destekleyen kadınları bile nihayet rahatsız edebilmiş.

Patriyarkaya karşı ortak irade

8 Mart; patriyarkanın ve vahşi kapitalizmin kadına yaptığı tüm saldırı ve sömürü biçimlerine bir karşı koyuş. İşte bu nedendir ki, kadınların, erkek egemen sistemlerin bütününe karşı ortak bir irade sergilemesini çok önemli kılıyor. Bu yıl, tüm feministler yapılan birçok ortak çalışmanın üstüne 8 Mart mitinginde de ortak pankartla yürüme kararı aldılar. Bu kararın, yalnızca bir mitingte "birlikte" yürüme iradesinden daha büyük anlamı var bence. Bugün Türkiye'de feministler, birey, grup, sosyalist ya da radikal kimlikleriyle bir aradalar ve ortak iş yapıyorlar. Bu yan yana gelişin, hem feminist hareket açısından, hem de genelde kadın hareketi açısından yeni yönelimler başlatacağına inanıyorum.

Aslında bu süreç yakın zaman önce başladı. Ayrılıkları gayrılıkları bir tarafa bırakarak, kadının emeği ve kimliği üzerindeki sömürüye dur demek için Novamed'li kadınların grevinde birleşti kadınlar. Feministler de, feminist olmayanlar da bu greve destek seferberliği içindeydi. Evet, kadınlar adeta seferberlik ilan ettiler. Çünkü bu grevin sahipleri, emekleriyle ve kimlikleriyle alabildiğine ezilen kadınlardı. Bu grev önemliydi, hem kadınlık onuru söz konusuydu, hem de kadın emeği. Novamed'li kadınlar bir yıldan fazla direndiler ve kazandılar. Böylesine büyük bir



Uzun zamandır 8 Mart süreci kadınların varlıklarını, kimliklerini, emeklerini haykırdıkları bir gün olmasının yanında gergin tartışmalara ve ayrışmalara sahne oluyordu. Ama bu yıla ayrışmalardan çok birleşmeler damgasını vurdu. Ama en azından artık bir netlik sağlanmış durumda.

inançla, kadınlar tarafından yapılan ve sürdürülen bir greve az rastlanır. Bu grev hem sınıf mücadelesini, hem de Kadın Kurtuluş Hareketini "kadın emeği" üzerinden birleştiren derslerle dolu önemli bir deneyim oldu.

Başa dönersek, 8 Mart'ın bıraktığı hava esmeye devam ediyor. Feministler bir Kadın Emeği Kurultayı gerçekleştirdi, çalışma hayatındaki kadın emeğine

ve ev emeğine yeni bir bakış getirebilmek için. Tabi ki, SSGS için kurulan platformu ve taciz kampanyalarını unutmamalı.

İnanıyorum ki, artık kadınlar mücadelelerinde yan yana ve daha çok olmanın verdiği güçle daha hızla yol alacak. Yıkılan bu olumlu havayla, gelecek 8 Mart çok daha görkemli olacak.

Bugün Türkiye'de feministler birey, grup, sosyalist ya da radikal kimlikleriyle bir aradalar ve ortak iş yapıyorlar. Bu yan yana gelişler, hem feminist hareket açısından hem de genelde kadın hareketi açısından yeni yönelimler başlatacak. Aslında bu süreç yakın zaman önce başladı. Ayrılıkları-gayrılıkları bir tarafa bırakarak, kadının emeği ve kimliği üzerindeki sömürüye dur demek için Novamed'li kadınların grevinde birleşti kadınlar.

Riskli, pahalı ve sınırlı kaynaklara dayalı ENERJİ MÜPTELALIĞI VE NÜKLEER MACERA

İddia kulağa biraz tanıdık geliyor. "Yeşil devrim ürünü tohumları kullanmazsak açlık kaçınılmaz", "dev barajlar inşa edilmezse susuzluk kapıda", "genetiği değiştirilmiş tohumlar kullanılmazsa dünya aç kalacak". Bütün bunlar gerçekleştiği halde dünyadaki açlık, susuzluk sona ermiş değil. Enerji konusunda da akla ister istemez şu soru geliyor; nükleer santral kurulduğunda karanlıktan kurtulacağımızın bir garantisi var mı?

MEBRUKE BAYRAM

Müptelalık; Amerika'nın enerji alışkanlığını tam olarak ifade edebilecek en iyi kelime budur. İstatistikler ezici rakamlar vermektedir. ABD, dünya nüfusunun sadece yüzde 6'sıyla günümüzde dünya enerjisinin üçte birinden fazlasını tüketmektedir. Diğer ileri sanayileşmiş ülkelerdeki enerji tüketimi bile, Amerikalılarınkinin yanında sönük kalmakta. Örneğin İsveç ve Almanya'da, yaşam seviyeleri benzer olmasına rağmen, kişi başına enerji tüketimi ABD'dekinin yarısı kadardır."

Jeremy Rifkin, Entropi adlı eserinde ABD'nin enerji tüketimi ile ilgili bunları söylüyor. Rifkin, bu sözleri 70'li yıllarda söylemiş. O günden bu yana sanayileşmiş batılı ülkelerdeki enerji tüketimi azalmak bir yana, çok daha ürkütücü boyutlara ulaştı. O yıllardan 2000'li yıllara gelene kadar:

- Petrol tüketimi günde ortalama 46 milyon varilden 73 milyon varile,
- Çıkarılan doğalgaz miktarı yılda 32

milyar metreküpten 91 milyar metreküpe,

- Çıkarılan kömür miktarı 2,2 milyar tondan 3,8 milyar tona,
- Dünya genelinde motorlu taşıt sayısı neredeyse 3'e katlanarak 246 milyondan 730 milyona çıktı.

Günümüzde giderek artmakta olan bu enerji bağımlılığı sanayileşmiş ülkelerle sınırlı kalmayıp yoksul ülkelere de sirayet etmeye başladı. Enerji üretiminden büyük kazançlar sağlayan lobiler tüketimin artırılmasını pompalamak için her türlü yola başvuruyor. Bunun ülkemize yansması ise nükleer enerji alanında. Hükümet yetkililerinin söylediğine göre, nükleer santral kurmazsak, yakın bir gelecekte karanlıkla kalmamız kaçınılmaz.

İddia kulağa biraz tanıdık geliyor. "Yeşil devrim ürünü tohumları kullanmazsak açlık kaçınılmaz", "dev barajlar inşa edilmezse susuzluk kapıda", "genetiği değiştirilmiş tohumlar kullanılmazsa dünya aç kalacak". Bütün bunlar ger-

çekleştiği halde dünyadaki açlık, susuzluk sona ermiş değil. Enerji konusunda da akla ister istemez şu soru geliyor; nükleer santral kurulduğunda karanlıktan kurtulacağımızın bir garantisi var mı?

Enerji kimin sorunu?

Her konuda olduğu gibi enerji konusunda da sorun yokluktan kaynaklanmıyor. Diğer metalarda olduğu gibi enerjide de, her yeni gün daha fazla üretim yapılmak istenir, çünkü bu kapitalizmin doğası gereğidir. Önce yapay bir tüketim talebi oluşturulmalıdır ki, ardından arz gelsin. Enerjinin daha çok kullanılması daha çok üretilmesini ve elbette daha çok kazancı beraberinde getirecektir.

Neyin gerçekten ihtiyaç olup olmadığını sorgulamayan, kendisine yabancılaştırmış, yaşamına ancak tüketimle anlam katabilen günümüz insanı, her şeyi olduğu gibi enerjiyi de aşırı boyutlarda tüketiyor. Enerjinin eğitim, iletişim, askeriye, sanayi gibi çeşitli alanlardaki kullanımına baktığımızda, bireysel kullanımdaki tüketimi de aşan boyutlarda israfa rastlıyoruz.

Rifkin, Entropi adlı eserinde, enerji tüketiminde varılan mantıksızlığın boyutlarını şu örnekle açıklıyor: "Sıradan bir çiftçi, sarfedilen her kalori için genellikle yaklaşık 10 kalori üretebilir. Şimdi, Iowa'lı bir çiftçinin, sarfedilen insan emeğinin her kalorisi için 6.000 kaloriye kadar üretebildiği bir gerçektir; fakat süreç içinde sarfedilen diğer enerjinin tümü hesaba katıldığında, göze görünen verimlilik büyük bir yanılsamaya dönüşür. Sadece bir kutu 270 kalorilik mısır üretebilmek için, birçok çiftlik makinesinin çalışmasında kullanılan enerji, sentetik gübreler ve ürüne tatbik edilen böcek ilaçlarında bulunan enerji de dahil olmak üzere 2.790'a varan kalori kullanılır. Böylece Amerikan çiftçisi, üretilen enerjinin her kalorisi için süreç içinde 10 kalori tüketir."

Dünyadaki enerji fiyatlandırılmalarına baktığımızda, enerjinin dağılımında kimlere öncelik tanındığına bakarak sorunun sınıfsal karakterini anlayabiliriz.

1996 yılı verilerine göre; sanayide kullanılan elektriğin fiyatları ABD'de 0,046; İngiltere'de 0,065; Fransa'da 0,057; Almanya'da 0,086 dolar/kwh iken, evlerde kullanılan elektriğin fiyatları sırasıyla, 0,084; 0,125; 0,164 ve 0,18 dolar/kwh.

Bir de, yoksullarla zenginler arasındaki tüketim farklarına bakmakta fayda var. Dünyanın yaklaşık 6'da birlik bir kesimini oluşturan gelişmiş ülkeler, dünyaya salınan karbonun yaklaşık yüzde 70'ini üretiyor. Hesaplara göre, dünyanın tamamını zengin ülkelerin standartlarında yaşatmaya kalktıığımızda, dünya kaynakları ancak nüfusun yüzde 20'sine yetebiliyor.

Yine Rifkin'den bir alıntıyla açıklayalım: "ABD'deki enerji tüketimi, fakir Üçüncü Dünya ülkeleriyle karşılaştırıldı-

Nükleerin Riskleri

Nükleer santrallerin çalışmaları sırasında atmosferde ve buldukları yerdeki nehir, göl veya deniz yataklarında radyoaktif kirliliğe neden oldukları biliniyor. Nükleer santrallerin civarında yaşayanlarda görülen kanser vakaları ortalamının yüzde 400 üzerinde. Bunun yanısıra genetik mutasyonlar, normal olmayan doğumlar gibi vakalara da sık rastlanıyor.

Ayrıca nükleer yakıtların kullanımı sonucu açığa çıkan atıkların doğadan nasıl yalıtılacaklarına dair güvenli bir yöntem henüz bulunabilmiş değil. Bazılarının yarılanma ömrü 210 bin ila 15,8 milyon yıl süren nükleer atıklar depolanarak saklanıyor. Bazı ülkeler nükleer atıklarını yoksul ülkelere ihraç ediyor.

Nükleer santraller 15 ila 30 yıl işletildikten sonra ekonomik ömrünü tamamlıyor. Bu aşamadan sonra santralin bizzat kendisi nükleer atık haline geliyor. Santralin sökülmesi ve nükleer atıklardan arınması yüz yıl sürebiliyor.



ğında, pratikte bir mukayesenin imkân-sızlaşacağı kadar büyük rakamlar elde edilir. Nasıl olur da bir kişi, Haiti gibi bir ülkede kişi başına enerji tüketimi yılda 68 libre kömüre eşitken, ABD'de kişi başına tüketimin 23.000 libreye eşit olduğunu bilerek hesaba kalkışabilir."

Nükleere gerçekten ihtiyacımız var mı?

Yukarıdaki örneklerden açıkça görüleceği üzere, enerji yoksulların değil, zenginlerin sorunu. Fazla enerjiye ihtiyacımız olup olmadığı tartışılmıyken, nükleer enerjiye ihtiyacımız olduğunu iddia etmek abesle iştigal.

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı) 2000 yılında yaptığı açıklamada, 10 yıl boyunca Türkiye'de hiçbir elektrik sıkıntısı beklenmediğini belirtiyordu. Aynı yıllarda hükümet yetkilileri, DPT'nin aksine nükleer santral kurulmazsa kısa zamanda elektrik sıkıntısı ile karşı karşıya kalacağımızı açıklıyorlardı. Aynı propaganda, ülkemizde nükleer santral yapımına dair ilk girişimlerin yapıldığı 70'li yıllardan bu yana tekrarlanıyor.

Dr. Tanay Sıdkı Uyar, Enerji Bakanlığı'nın hesaplarının nereye dayandığını şöyle açıklıyor: "Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı; elektrik sektöründeki geleceğe dönük yatırımlarında hâlâ Viyana Otomatik Sistem Planlaması (WASP) modelini kullanmaktadır. Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın üye ülkelerin enerji bakanlıklarına ücretsiz olarak dağıttığı bu model, 20. yüzyılın son çeyreğinde nükleer güç santrallerini aday teknoloji olarak tanıtmayı başarmıştır."

Nükleer enerjinin geleceğine dair en fazla ümit beslendiği yıllar 50'lerdi. 1954'te ABD Nükleer Enerji Komisyonu başkanı nükleer enerjinin "hesaplanamayacak kadar ucuz" olacağını söylüyordu. Ancak geçen zaman ümitleri boşa çıkardı.

1992'de yayınlanan Dünya Nükleer Endüstrisi Durum Raporu'nda şunlar açıklanıyor: "Nükleer enerji endüstrisi dünya enerji piyasasının dışına atılmaktadır. ... Şu anda yapımı devam eden nükleer santraller yakında tamamlanacak ve gelecek yıllarda nükleer enerjinin gelişimi çok yavaş olacaktır."

2000 yılına gelindiğinde tüm dünyada çalışır durumda 436 tesis vardı. Toplam kurulu nükleer kapasite ise yaklaşık 352.000 MW'dı. Yani 1992'deki kapasitenin ancak yüzde 7 üzerine çıkılabildiği. 2004'ün sonlarına doğru, dünya çapında çalışır durumda 440 reaktör vardı, bunların toplam kapasitesi ise 365.000 MW'dı. Yani, nükleer enerjinin yükselişi 2000'li yılların başında sona erdi.

Dünyanın tanınmış ekonomi dergilerinden biri olan Forbes'de 1985 Mayıs'ında yayınlanan "Nükleer Çılgınlık" başlıklı makalede şöyle söyleniyor: "ABD nükleer güç programındaki başarısızlık, ABD iş dünyasındaki en büyük işletmecilik felakettir, anıtsal ölçekte bir felakettir.

Sanayi şu ana kadar nükleer güce 125 milyar dolar harcadı ve bu on yıl sona ermeden 140 milyar dolar daha harcayacak. Ve on yıldan biraz fazla bir sürede, düşük maliyetli, güvenilir ve çevreye zarsız bir enerji kaynağı diye tanıtılan nükleer güç, aksine yüksek maliyetli, güvenilmez bir enerji kaynağına dönüştü."

ABD Enerji Bakanlığı'nda danışmanlık yapan C. Komanoff'un, 1968-1990 yılları arasında, ABD'deki ticari nükleer enerji üretimi üzerine yaptığı araştırmada elde edilen rakamlar, nükleer enerjinin ucuz enerji olduğu yolundaki propagandayı da yerle bir etti. Komanoff'un araştırmalarına göre, nükleerden elde edilen elektrik enerjisinin kwh başına maliyeti 7,2 sent, diğer enerji kaynaklarından elde edilen elektrik enerjisinin maliyeti ise 4 sent'tir.

Nükleer kartellerin lobi faaliyeti

Almanya'daki nükleerci Aşağı Saksonya Enerji Ajansı'ndan Stephan Kohler'in, 90'lı yılların sonunda yaptığı açıklama, nükleer enerjinin, enerji pazarındaki durumunu özetliyor: "Pazarın görünmez gücü şimdi atom enerjisine karşı işliyor. Çevre hareketinin 20 yılda başaramadığını serbest piyasa üç ay içinde düzenledi."

Yukarıdaki tabloya, nükleer enerji üretiminde kullanılan maddelerin doğada sınırlı olduğunu ve kısa zamanda tükeneceğini de eklersek, nükleer enerjinin saltanatının sona erdiğini söyleyebiliriz.

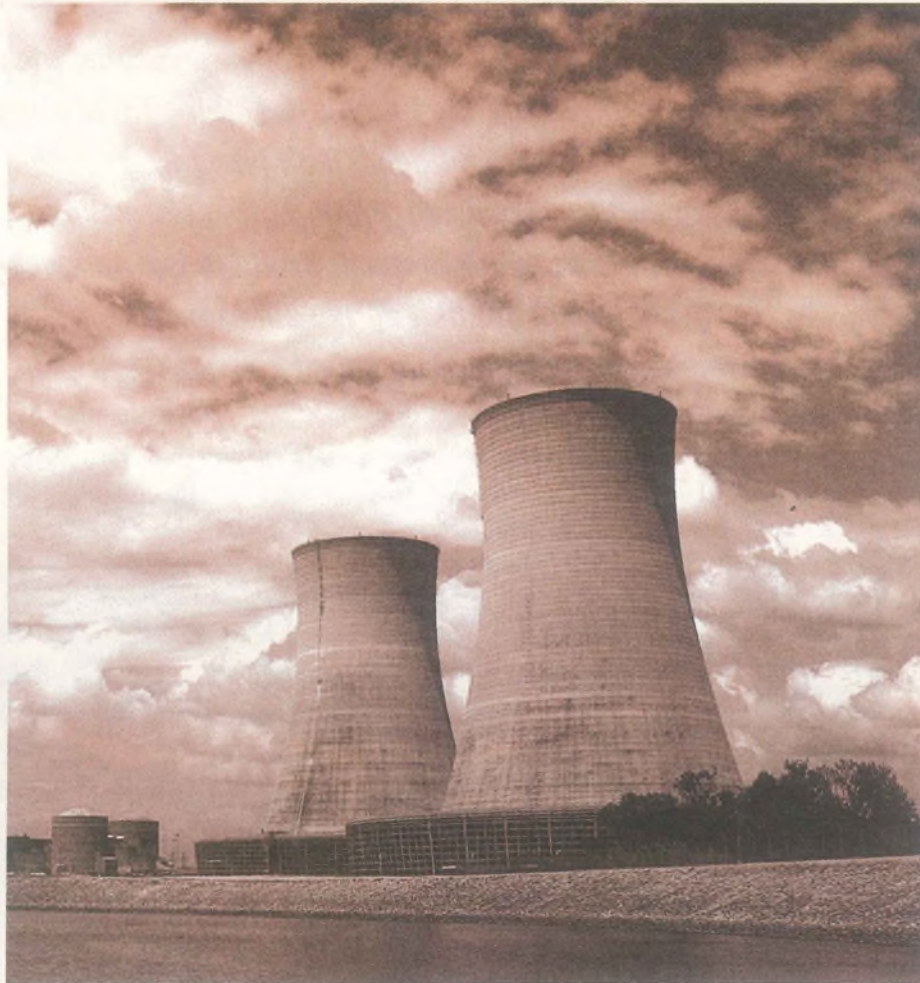
Bütün bunlara rağmen nasıl oluyor da, ülkemizde nükleer santral yapılması planlanabiliyor? Bunu büyük yatırımlarla kurulan nükleer kartellerin lobi faaliyetiyle açıklayabiliriz. Gelişmiş ülkelerde faaliyetini sürdürme şansı olmayan nükleer enerji şirketleri hedefine üçüncü dünya ülkelerini koymuş durumda.

Kanada Enerji Bakanı'nın mecliste yaptığı konuşmayı aynen aktaralım: "CAN-DU tipi nükleer santrallerin risk faktörünün fazla olduğu konusunda haklısınız, ancak biz bu reaktörleri Kanada'da inşa etmek için değil, az gelişmiş ülkelere satmak için yapıyoruz."

Cumhurbaşkanı'nın enerji bakanlığı döneminde ülkemizde yapılması planlanan nükleer santralin sözü edilen yüksek riskli CANDU tipi santral olduğu biliniyor.

Filipinler'in yaşadığı nükleer santral macerası yoksul ülkelerdeki durumu açıklamaya yetiyor. 2000 yılında, ABD'li bir firma tarafından maliyetinin 1,5 katı fazlasına inşa edilen nükleer santral aktif volkan sahasında olduğu için çalıştırılmıyor, ancak Filipinler her gün 300 bin ABD doları faiz ödüyordu.

Nükleer enerji riskli, pahalı ve sınırlı kaynaklara dayalı bir enerji. Riskleri kanıtlamak için Çernobil'in amısı dahi yeterli. Nükleer enerjinin gerekli olduğunu savunanlara karşı söylenecek söz çok. Yalnızca bir soru dahi yeterli: nükleer enerji kimin için ve ne pahasına üretilecek?



Bütün bunlara rağmen nasıl oluyor da, ülkemizde nükleer santral yapılması planlanabiliyor? Bunu büyük yatırımlarla kurulan nükleer kartellerin lobi faaliyetiyle açıklayabiliriz. Gelişmiş ülkelerde faaliyetini sürdürme şansı olmayan nükleer enerji şirketleri hedefine üçüncü dünya ülkelerini koymuş durumda.

Nükleer Ortadoğu Projesi

Türkiye'nin uluslararası bir enerji aktörü olacağı propaganda-sı eşliğinde sunulan projelerden biri uranyum zenginleştirme merkezi projesi. Planın uygulamaya girmesiyle ülkemizde yalnızca nükleer santral kurulmakla kalmayacak, bölgedeki diğer nükleer santrallerin uranyum zenginleştirme işi Türkiye'de yapılacaktır.

Geçen ay gazetelerde çıkan haberlere göre, ABD, Türkiye'ye GNEP'e (Global Nükleer Enerji Ortaklığı) üyelik teklifinde bulundu. "Gelişmiş Enerji Girişimi"nin bir parçası olan GNEP, Avusturalya, Polonya, İtalya, Kanada, Güney Kore, Ürdün gibi ülkelerin dahil olduğu 19 ülkeden oluşuyor.

Yakın zamana kadar, ABD'nin nükleer yakıt pazarını kontrol etmekteki en önemli araçlarından biri GNEP'ti. Ancak 2006'daki G8 zirvesinde Rusya Devlet Başkanı Putin'in, bütün ülkelerin uranyum zenginleştirme teknolojisine sahip olmaya hakkı olduğunu savunması ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) kontrolünde Sibirya Angarsk'ta uranyum zenginleştirme işine başlayacaklarını açıklamasının ardından, ABD bu konudaki inisiyatifini yitirmeye başladı.

ABD tarafından Türkiye'ye yapılan uranyum zenginleştirme ve GNEP'e üyelik tekliflerini bu gelişmelerle açıklayabiliriz. Bölgede Mısır, Suudi Arabistan, Kuveyt, Bahreyn, Yemen ve Suriye nükleer santral kurmak istiyor, ancak ABD bu planlara engel oluyordu. Yapılan manevralar ABD'nin bundan sonra sözü edilen projelere izin verebileceğini gösteriyor.

İşçi sınıfının yanında yeni bir soluk:

GENÇ-SEN

Genç-Sen'in temel amacı, eşit, parasız, bilimsel, nitelikli ve anadilde bir eğitim sistemidir. Öğrencilerin söz ve karar haklarının olduğu, demokratik katılımı benimsyen, kararların tabandan alındığı ve en geniş katılımlı meclislerin en yüksek iradeyi taşımasını hedefleyen bir sendika olmaktır.

UMUT KOCAGÖZ

Genç-Sen nedir?

Türkiye'nin ilk öğrenci sendikası Genç-Sen, 15 aralık 2007 tarihinde ODTÜ'de gerçekleştirdiği Kurucu Genel Kurul ile kuruldu. 700'ü aşkın öğrenci ve genç ile kuruluşunu gerçekleştiren Genç-Sen, Kurucu Genel Kurulu'nda ilk tüzüğünü belirledi, Merkezi Yürütme Kurulu'nu ve Hukuk Kurulu'nu seçti. Şubeleşme çalışmalarına hız veren sendika şu an için 30'u aşkın örgütü ve 1500'e yaklaşan ve büyüyen bir öğrenci kesimini kapsıyor.

Genç-Sen'in kuruluş nedenleri

Türkiye'nin ilk öğrenci sendikası olma özelliğine sahip Genç-Sen'in kuruluş nedenlerini birçok başlık oluşturuyor. Genel olarak öğrencilerin yaşadığı sorunlar ve bu sorunların toplumsal yorumlarını anlayarak Genç-Sen'in varlık nedenlerini ortaya koyabiliriz.

a) Paralı Eğitim Sistemi

Neo-liberal politikaların ülkeye girişi ve girdiği her alanı dönüştürmesi ile birlikte eğitim sistemi de bundan nasibini aldı. Neo-liberalizmin kapitalizmde ayırt edici unsurlarından birinin, insanların temel haklarını ticarileştirmesi olduğunu söylersek, eğitim ve sağlıktaki piyasalaştırma eğilimini daha iyi anlayabiliriz. İnsanın temel haklarından biri olan eğitim, neo-liberal politikalar ile birlikte bir dönüşüme uğramış, piyasalaştırma ve ticarileştirme eğilimine tabi tutulmuştur. Bu, eğitimi alınıp satılan bir meta düzeyine indirgemıştır. Metalaşan eğitim, ülkemizde 'Paralı eğitim sistemi'nin yolunu açmıştır. Paralı eğitim sistemi, özellikle işçi ve emekçi çocuklarının nitelikli eğitim almasının, üniversiteye gidebilmesinin önünü kapamaktadır.

b) YÖK

Kurulduğu günden beri üniversitedeki her türlü özgürlük talebinin karşısında duran YÖK, hem paralı eğitim sisteminin inşasında bir numaralı rolü oynamış, hem de üniversitelerde resmi ideolojinin üretilmesinde etkili olmuştur. Günümüzde YÖK, üniversite özelinde burjuvazinin farklı kutuplarının çekişmesine şahit olduğumuz bir kurum olarak varlığını sürdürürken, paralı eğitim sisteminin inşasına hız vermektedir. Yeni YÖK başkanı Yusuf Ziya Özcan, 'eği-

tim paralı olmalı' diyerek yeni dönemdeki eğilimi açıklamıştır.

c) Örgütsüzlük

Liselerde ve üniversitelerde öğrencilerin örgütlenme ve kendilerini ifade edebilme hakkı yoktur. Öğrenciler ne okul yönetimlerinde söz sahibidir, ne de kendi gelecekleri için alınan kararlarda söz sahibidir. Bunun karşısında ancak kendi öz-örgütleriyle kendilerini ifade edebilecek öğrenciler durabilir.

d) İşçi-öğrenciler ve işçi ailelerin öğrenci çocukları

Eğitimin paralı hale gelmesinin ortaya çıkardığı 2 temel sorun var: Bunlardan ilki, öğrenim ücretini ödeyen ailelerin sırtına yüklenen eğitim masrafının artmasıdır. Bugün nitelikli eğitim almak, iyi bir üniversiteye gitmekle; iyi bir üniversiteye gitmek ise iyi bir lise ve dershaneye gitmekle mümkün. İşçi ailelerin

bu ekonomik yükün altına girmesi mümkün olmazken, orta katman işçi aileleri de bu ekonomik yükün ancak bir kısmını karşılayabilmekte. Karşılayamadığı noktada ise öğrenciler derslerinden geriye kalan vakitlerinde emeklerini satarak kendi gelirlerini oluşturmaktadır. Burada ise iki temel eğilim ortaya çıkıyor: Nitelikli eğitimin ve üniversitenin kapıları işçi-emekçi çocuklarına kapanırken, nitelikli eğitim alabilen işçi-emekçi çocukları geçici-güvencesiz-esnek işçilik yapmaktadır.

e) Sonuç

Paralı eğitim sisteminin inşası durdurulacak ve onu geri püskürtecek, YÖK'ü kaldırıp yerine öğrencileri ve üniversite bileşenlerini geçirecek, okullarda ve üniversitelerde söz-yetki-karar hakkını kazanacak, öğrencilerin her türlü sosyal hakkını koruyacak ve genişletecek

bir örgüt olarak Genç-Sen, bahsettiğimiz alanlarda öğrencilerin hak kazanmasını sağlayabilir.

Genç-Sen'in bugünü ve işçi sınıfı ile ilişkisi

Genç-Sen ilk olarak DİSK'in öğrencilerle ortak projesi olarak ortaya çıktı. Şu an resmi kuruluş işlemlerini sürdüren sendikanın Kurucu Genel Kurul kararları arasında DİSK'e katılma kararı bulunuyor.

1980 askeri müdahalesinden sonra işçi sınıfı ve öğrenci gençlik arasında bulunan açığı kapatmak açısından bu karar çok önemlidir. Çünkü hem parasız eğitim mücadelesi işçi sınıfı olmadan kazanılmaz, hem de paralı eğitim sistemi özelde işçi-emekçi çocuklarını, yani işçi sınıfını birebir etkilemektedir. Yani geleceğin işçi sınıfını oluşturacak bugünün gençliği, aynı zamanda bugünden işçi sınıfının bir bileşeni haline gelmektedir; heterojen bir yapıda bulunan gençlik kategorisinde sınıfsal kutuplaşma artmaktadır.

Genç-Sen, bu gün için yalnızca üniversite öğrencileri arasında örgütlenmektedir. Sendikanın tüzüğünde bütün öğrencileri kapsama hedefi bulunmaktadır. Gelecekte farklı nitelikteki liselerde, dershanelerde üniversiteye hazırlanan öğrencileri, ve diplomalı işsizleri de örgütlemeye olanağı sendikada bulunmaktadır.

Genç-Sen'in temel amacı, eşit, parasız, bilimsel, nitelikli ve anadilde bir eğitim sistemidir. Öğrencilerin söz ve karar haklarının olduğu, demokratik katılımı benimsyen, kararların tabandan alındığı ve en geniş katılımlı meclislerin en yüksek iradeyi taşımasını hedefleyen bir sendika olmaktır. Genç-Sen Türkiye'nin ilk başkansız sendikasıdır.

En son yapılan ve Genel Kurul'dan sonraki en yetkili organ olan Temsilciler Meclisi'nde 'Başka bir üniversite mümkün' üst başlığıyla merkezi bir kampanya örgütleyen Genç-Sen, bu sene içerisinde merkezi bir 'Öğrenci Sosyal Forumu' düzenleyecek, üniversitelerde paralı eğitime ve baskılara karşı mücadele yürütecek, işçi eylemlerine ve grevlere dayanışmacı katılım gösterecek, sağlıktan ölüm yasası olan SSGSS'ye karşı alanların genç soluğu olacak.

15 Nisan 2008

İnsanın temel haklarından biri olan eğitim, neo-liberal politikalar ile birlikte bir dönüşüme uğramış, piyasalaştırma ve ticarileştirme eğilimine tabi tutulmuştur. Bu, eğitimi alınıp satılan bir meta düzeyine indirgemıştır.

Metalaşan eğitim, ülkemizde 'Paralı eğitim sistemi'nin yolunu açmıştır. Paralı eğitim sistemi, özellikle işçi ve emekçi çocuklarının nitelikli eğitim almasının, üniversiteye gidebilmesinin önünü kapamaktadır.

